

Համայնական
Գրադարան
— 1331

Տ Ի Ի Ս Թ Ո Ի Ր

ՄԱՆՉՈՒՄԷԻ ԷՖԲԵԱՐ ՆԱՄ ՃԷՐԻՏԷՆԻՆ
Ս Ա Հ Ի Պ Ի Մ Թ Ի Ե Ա Ջ Ը

Վ. Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ ՄԱՐԻԹԵՓԻՅԱԿ
ԼԻՍԱՆԸ ԼԷԹԱՅԷԹՐԷՍԱՆԸ ԹԻՐԻՔԻՏԷՆ
ԱՅՆԷՆ ԷՐՄԷՆԻՃԷ ՀՐՈՒՅԱԹԱ ՆԱԳԼ
ՎԷ

ՄԷԱՐԻՖԻ ՈՒՄՈՒՄԻՅԵՆ ՆԷՋԱՐԷԹԻ ՃԷԼԻԼԷՍԻ
ԸՈՒԹՍԱԹՐՅԱ ԹԱՊ ՈՒ ՆԷՇԸ ԻՏԻԼՄԻՇ ՏԻՐ

ՃԻԻՋ 3 — ՂԾ. 5

Ի Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ
ԳՈՒԱԹԱՏԱ, ԲԷՐՇԷՄՊԷ ԸԱՋԱՐԸՆՏԱ, Ն. 41, ԽՅՈՒ ԻԱՆԸՆՏԱ
ՄԱՆՉՈՒՄԷԻ ԷՖԲԵԱՐ ԹԱՊԽԱՆԷՍԻՆՏԷ

1881

40
41

մէզ . շահէտ իտէր իսէ , ինզըմամբ ըէյ
լիէ վերելէճէք հիւքմ ու դարար պա-
թըլ օլուր :

269. Իշթիքեա - ան - էլ - հիւքքեամ
տավասը գապուլ , վէ թարաֆէյնտէն
իթիրազ , վէ ճէվապնամէլէր ախզ օ-
լունտուգտան սօնրա , մահքէմէտէ պիլ
րույեէ , միւշթէքի թարաֆընտան ազլ
օլունան էսպապ ու ֆիլիլիեաթ իսպաթ
օլունամանրպ տա , իշպու տավասը վա-
հի վէ պիէսաս օլտուղու անլաշըլըր
իսէ , հագգըղըղընա հիւքմ օլունա-
րագ , պէշ եիւզ զուրուշտան իքի պլին
պէշ եիւզ զուրուշա գատար ճէղայի
նագտի իլէ պէրապէր , մուհաքէմէ մէ-
սարիֆինին , վէ միւշթէքի իւն անհիւն⁽¹⁾
թալէպ իտէճէկի զարար ու զիեան ,
վէ մէսարիֆի ըահիյեէ , վէ սայիրէտէն
գապուլ վէ թաստիգ օլունաճագ մըգ-
տարըն իթասընա մահքիւմ օլուր . պիւ-
լաքս , միւշթէքիինն տավասը իսպաթ
օլունուպ տա , էսասըլը օլտուղու թէ-
պէյեիւն իտէր իսէ , օլ հալտէ միւշթէ-
քի իւն անհիւ , միւշթէքիինն մէսարի-
ֆի մուհաքէմէսիլլէ պէրապէր , մու-
գատտէմա քէնտուսինէ իթմիշ օլտու-
ղու զատրտան վագը օլան զարար ու
զիեանը տախի իֆանեա մահքիւմ օլուր .
վէ միւշթէքի իւն անհիւն , մահքիւմիյ-
եէթինն սէպէպիյեէթ վիրէն էֆալ ու
հարաքեաթ , պիր ճէղայի գանունիեի
տախի միւսթէլղիւմ կէօրիւնիւր իսէ ,
մէհաքիմի ճէղաիյեէճէ իճապը իճրա
օլունմագ իւղրէ , պաշգաճա պա միւ-
ղէքքիրէ , Ատլիեէ նէղարէթի ճէլիլէ-
սինէ իսպար ու իսթար օլունուր :

270. Իշթիքեա - ան - էլ - հիւքքեամ
տավալարը հագգընտա , մէհաքիմի իս-
թինաֆիյեէտէն վիրիլէն հիւքմէր մահ-
քէմէյի թէմեիզտէ րույեէթ ու ֆասլ
օլունուր :

ՊԱՊԸ ԹԱՍԻ

ՀԱՃԶ ՀԱԳԳԸՆՏԱ ՏԸՐ .

271. Հէր պիր տաեին , եէտինտէ պու-
լունան սէնէտաթը ըէամիյեէ , վէ զայ-
րի ըէամիյեէ մուճիպինճէ , մէտեուուն
քէնտի եէտինտէ , վէ եա պիր շախսը
սալիս նէղտինտէ պուլունան էմվալը
մանգուլէսինը , մաթըլուպունուն իֆա-
սընա տէկին , հաճղ իթտիրէպիլիր :

Տաեինին եէտինտէ սէնէտ օլմանրպ
տա , սահիհէն մաթըլուպու օլտուղու-
նա տայիր էվրագը միւթէպէրէ , վէ
եա տէլայիլի գալիյեէ իպրաղիլլէ ,
մահքէմէեէ գանաաթ կէլիր իսէ , թախ-
մին ու թագտիր օլունաճագ մաթըլու-
պու մըգտարընա կէօրէ , հաճղ ու
թէվղըֆ օլունմագ ճայիղ տիր :

272. Հաճղ մատտէսի , տաեինին վի-
րէճէկի հաճցնամէ իւղէրինէ , քէնտի-
սինտէն քէֆիլ ալընարագ , մահքէմէ-
ինն րուխսաթը թահրիլիյեէսիլլէ իճ-
րա օլունուր . շու գատարքի , տաեի-
նին մաթըլուպու լաղըմ իւլ իճրա օլան ,
եանի գապիլի իսթինաֆ վէ թէմեիզ օլ-
մանան պիր իլամա մէրպութ օլարագ ,
եէնիտէն մուհաքէմէ վէ իսպաթա
հաճէթ օլմատըլը սուրէթտէ , քէֆիլ
իրաեէսինէ հաճէթ գալմալ :

273. Հաճղըն իճրասընտա , տէյնին
մըգտարը մալիւմ , վէ տաեինին զաթը-
նա մախսուու վէ մուաճճէլ⁽²⁾ օլմասը , վէ
պիր շարթ իլէ մուգայեէտ օլմամասը
լաղըմարր . տէյնի միւվէճճէլլին⁽³⁾ վա-
տէսի միւնգաղիյեէ օլտուղու հալտէ ,
մուաճճէլ հիւքմիւնիւ քէսպ իտէր :

Տէյնին մըգտարը , մալիւմ օլմատը-
ղը սուրէթտէ , հաճղըն իճրասընա
թէշէպալիւս օլունմուղտան էվլէլ , մահ-
քէմէյին րուխսաթնամէսինտէ թախ-
մինէն թայեին ու պէեան օլունուր :

(1) Միւշթէքի իւն անհիւ - հագգընտա իշթի-
քեա օլունան ատէմ :

(2) Մուաճճէլ վագթ թայեին օլունմամըլուան
(3) Միւվէճճէլ վագթ թայեին օլունմուղտան :

274. Էվվէլա , մէտեռնուն թէայ-
 երւշ վէ իտարէսի իչին , մահքէմէ ճա-
 նիպինտէն թայեին օլունան մըգտարը
 վարիտաթը . սանիա , մէտեռնուն
 էվլատ ու անալընըն թէայեիւշ վէ թէ-
 լէպպիւսիւ (¹) վէ պէյթուլթէթլէրի-
 նէ (²) քեաֆի էչեա . սալիսա , սա-
 նաաթընըն իճրասը իչին մաքինա , վէ ա-
 լէաթ , վէ պունա միւթէֆէրրի էչեայի
 սայրէսի . ըապիա , զիրաըն , չիֆթ
 ու զիրաաթ էտավաթըյա , հէնուզ
 անպարա իտխալ օլունման հասը-
 լաթը , վէ հասըլաթըն հիսսէյի մի-
 ըլյեէսի , վէ շէրիքի օլտուղու հալտէ ,
 անըն տախի հիսսէսի . խամիսա , հէ-
 նուզ տէվչիրիլմէյիպ , աղաճը իւզէ-
 ըինտէ օլան հէր նէվի էսմար . սա-
 տիսա , ալէլումուժ , մուվազզաֆին
 մաաչլարընըն ըուպունտան զիեատէ-
 սի . սապիա , մէէմուրինի միլքիյեէ ,
 վէ ատիյեէ , վէ ասքէրիյեէնին էլպի-
 սէյի ըէսմիյեէսի . սամինա , կէրէք
 մանգուլ , կէրէք ղայրի մանգուլ էմ-
 վալ ու էչեայի միրիյեէ . թասիա ,
 թիւճճար պէյնիտէ միւթէտավիւլ
 օլան բօլիչա , վէ մէտեռնուն էմրինէ
 եազըլան սիրարըշ թահվիլաթը , վէ
 համիլինէ թէէտիյեէսի մէշըուլթ օլան
 աչըզ պօնօլար պէտէլաթը , հաճ ռ
 թէվզըֆ օլունամազ . շու գատարքի ,
 տէյն , էկէր հաճըի իսթէնիլէն էչեա
 վէ էրզազ էսմանընտան նէշէթ իթմիշ
 օլուր , վէ մէզքիւր սէնէտաթը թիւճ-
 ճարիյեէ զայ օլմուշ , վէ եա համիլի
 իզհարը իֆլաս իթմիշ , վէ եախօտ ա-
 տէմի թէէտիյեէսինտէն տօլաեը , ա-
 լէյնինէ բրօթէսթօ օլունմուշ , վէ եա-
 խօտ պիր մահքէմէյի ըէսմիյեէտէ ,
 համիլլէրի քիմէր իտուկի իլան ու թայ-
 եին իտիլիշ , եանի թէտավիւլտէն
 դալմիշ պուլունուր իսէ , հաճ ռ
 թէվզըֆ օլունապիլիր :

275. Հարպ մէվզըլարընտա , վէ

մէէմուրիյեէթի միւհիմմէ իւզէրինտէ
 պուլունան իւմէրա վէ զապիթանը
 աաքէրիյեէնին մաաչլարընտան նէսնէ
 հաճ օլունամազ :

276. Տաեինին վիրէճէկի հաճընամէ ,
 քէնտի իմզասըյա միւմզի վէ միւվէր-
 ըալ օլաճաղը կիպի , տաեին իլէ մէտ-
 եռնուն , վէ հէմտէ շախսը սալիսին
 իսմու շէօհրէթ , վէ սանաթ վէ մահէլլի
 իգամէթլէրինի , վէ տաեինին իսթինաա
 իթտիկի սէնէտաքէյֆիեէթինի , վէ հաճ
 խուսուսունուն , նէ մըգտար ագճէ ի-
 չին օլտուղու , վէ մըգտարը մալիուժ
 օլմատըղը սուրէթտէ , մահքէմէնին
 ալէթ թախմին թայեին իյլէեէճէկի
 մըգտար իտուկինի միւթէզամմին օլ-
 մազ լազըմտըր . վէ մէվատտը մէշ-
 ըուհաեը հավի օլմանտան հաճ իսթի-
 տասը , քէէն լէմ եէքիւն հիւքմիւնտէ
 թուլթուլուր :

277. Տաեին , հաճընամէյի մէտեռ-
 նուն , վէ եախօտ շախսը սալիսին մէն-
 սուպ օլտուղու պիտաեէթ մահքէմէլէ-
 ըինտէն պիրինէ իթատէ մուխայեէր
 տիր . տաեինին իգամէթկեահը մէտ-
 եռն իլէ շախսը սալիսին , մէսուպ օլ-
 տուգլարը մահքէմէլէր տայրէլէրին-
 տէ օլմատըղը թագտիրտէ , հաճընամէ-
 եի , պու իքի մահքէմէտէն գանդիսինէ
 իթա իտէճէք իսէ , օ մահքէմէնին տա-
 յիրէսինտէ , քէնտուսինէ պիր իգա-
 մէթկեահ թայեին իտէրէք , հաճընա-
 մէսինէ տէրճ ու իլավէտէ իթմէսի ,
 լազըմ կէլիր :

278. Հաճընամէնին պիր գըթա մու-
 սատաազ սուրէթի տէրհալ մէտեռ-
 նա , վէ եա շախսը սալիսէ թէպլիղ ,
 վէ եէտինտէն մագպուզ իլմ ու խա-
 պէրի ախզ օլունուր , վէ իլմ ու խա-
 պէր վիրմէքտէն իմթինա իյլէտիկի
 թագտիրտէ , միւթաալիգ օլտուղու սը-
 նըֆ քէթիսիւտասընա , վէ եա մէնսուպ
 օլտուղու տայրէ զապիթինէ , վէ եա-

(¹) Թէւպիւսիւ , էլպիսէ կիյինմէքիլք :

(²) Պէյթուլթէթլէրի , սաքին օլմազըղ :

խօստ մահէլլէսի իմամ վէ եա մրխթա-
րընա պիթ թէսլիմ՝ վիսուլ իլմ ու խա-
պերի անլէրտէն ախղ օլունուր , վէ
թաչրատա օլտուղու հալտէ , քէնտի-
սինէ թէպլիղ վէ իթա օլունմագ իւզ-
րէ , մահքէմէ ըէյիսի թարաֆընտան
պա թահրիրաթ , տէրհալ մէտեու-
նուն վէ եա շախսը սալիսին պուլուն-
տուղու մահէլլին հիւքիւմէթինէ իր-
սալ օլունուր :

279. Հաճընամէնին թէպլիղի թա-
րիսինտէն իթիպարէն , տաեին վէ մէտ-
եուն իլէ , շախսը սալիսին իգամէթ-
կեահլարը պիր մահէլլտէ իսէ , սէքիղ
կիւն , վէ մահէլլի սայիրէտէ իսէ , կէ-
րէք մէտեունուն մահէլլինտէն տաեի-
նին մահէլլինէ , վէ կէրէք շախսը սա-
լիսին իգամէթկեահընա դատար , պէ-
հէր ալթը սաաթ իչին , մէգքիւր սէ-
քիղ կիւն իւզէրինէ պիր կիւն տահա
գամմ իլէ , իպլաղ օլունաճագ կիւն-
լէր դարֆընտա , հաճը ու թէվգըֆ
խուսասու հագգլարընտա , կէրէք մէտ-
եունուն , վէ կէրէք շախսը սալիսին
պիր տիեէճէքլէրի , վէ իչպու հաճը
քէյֆիյեթթինի թաստիգ , վէ եա ճէրհ
իտէր սուրէթտէ , պիր կիւնա իթի-
րաղլարը վար իսէ , տէրհալ , պա ա-
րուհալ , իֆատէ իթմէկէ մէճպուր
տուրլար :

280. Հաճը ու թէվգըֆ խուսու-
սունտա հագգլը օլտուղունու իսպաթ
զըմընտա , տաեին թարաֆընտան
միւտտէթի մէգքիւրէտէ իսթիտա օ-
լունմատըղը , վէ պու իսթիտանըն պիր
սուրէթի , կէրէք մէտեունա , վէ կէ-
րէք շախսը սալիսէ , սուրէթի ըես-
միյեթտէ թէպլիղ իթտիրիմէտիկի
հալտէ , քէէն լէմ եէքիւն հիւքմիւն-
տէ թութուլուր , վէ շախսը սալիս եէ-
տինտէ պուլունան էմիլալ վէ եա նու-
գուտու միւթէհաճճիղէյի տիսրի-
նէ թէսլիմ իթսէ , մէսուլ օլամաեա-
ճագը կիպի , միւթէհաճճիղին տալի ,
էմիլալ վէ եա նուգուտու մէգքիւրէեի ,

շախսը սալիստէն թալէպէ սալահիյ-
եթթի օլուր , վէ պիր տէ հաճընամէ-
նին քէնտուսինէ թէպլիղինտէն էվվէլ ,
շախսը սալիսին ասըլ տաեինէ թէսլի-
մաթը վուգու պուլտուղու թահագ-
գուգ իտէր իսէ , հաճըն պունա շիւ-
մուլի օլամաեալ , ֆագաթ , հաճը օ-
լունան մրգտար մալին , եէտինտէ
մէվճուտ օլուպ օլմատըղը , միւտտէ-
թի մէչրուհա գարֆընտա , շախսը սա-
լիս թարաֆընտան պէեան օլունմալը
տըր :

281. Հաճը ու թէվգըֆ սալահիյ-
եթթինի իսպաթ , վէ եախօտ քէֆֆի
եէտա զըմընտա , տաեին թարաֆըն-
տան վագը օլաճագ իսթիտա , մէտ-
եունուն իգամէթկեահընտա օլան մահ-
քէմէեթ թագտիմ օլունմագ , վէ օ-
րատա ըույեթ գըլընմագ լագըմտըր :

282. Հաճը խուսուսունա տայիր օ-
լան իսթիտանըն , շախսը սալիսէ թէպ-
լիղ գըլընմասը լագըմէտէն օլտուղու
միսիլու , սէքիղ կիւն գարֆընտա պէր
վէճհի մուհարրէր ալաճագընըն իսպա-
թը զըմընտա , տաեինին վիրէճէկի իս-
թիտա , մէտեունա թէպլիղ գըլընտըգ-
տան սօնրա , ֆէսիինէ տայիր պիր հիւքմ
թէրէթթիւպ իթմէտիքճէ , կէրէք
մէպլաղ , վէ կէրէք էշեաի սայիրէ , պու
եիւզտէն վուգու պուլաճագ քեաֆ-
ֆէյի վարար ու զիեան իտտաասընտա
հագգսըղ օլտուղու թէպէյեիւն իյլէ-
տիկի թագտիրտէ , հաճը իթտիրէն
տաեինէ այիտ օլմագ իւզրէ , շախսը
սալիս եէտինտէ թէվգըֆ օլունուպ ,
հիչ պիր թարաֆա իթասը ճայիղ օլ-
մագ . շաեէտ , շախսը սալիս , մէտեու-
նա վէ եա ախէրէ թէպլիմ իտէր իսէ ,
տաեինին պունու ասլա թանըմամաղա
սալահիյեթթի օլաճագը կիպի , պուն-
տան տօլաեը , իլէրուտէ շախսը սալի-
սին , մէտեունա միւրաճաաթա հագ-
գը օլուր :

283. Նախսը սալիս թարաֆընտան ,
հաճըն թաստիղ վէ եա ճէրհինէ տա-

յիր, վերելքն էր օլան ճէվապնամէնին սուրէթի մուսատտադասը, տաեինէ թէպլիղ օլունմադ լաղըմ կէլիր: Իշպու ճէվապնամէ, հաճղըն թաստիղինի միւպէյեին օլաուղու հալտէ, հաճղըն թաստիղի պրմնընտա, ճէրէն անիւտէճէք մուհաքէմէտէ, շախսը սալիսին պուլունմասը լաղըմ կէլմէղ, մէկէրքի մահրէմէճէ լիւղու մու թահադդուդ իսուպ, օլ պապտէ պիր գարար վիրիլէ:

284. Շախսը սալիս ճէվապնամէսինտէ, հաճղը քիւլլիէն վէ մին ճիհէթէն ճէրհ իտէր իտէ, օլ պապտէ թանպիմ իտէճէկի լայիհա իլէ, պունուն էսաս ու սըհհէթինի իսպաթ իտէպիլէճէք եէտինտէ հէր նէ էվրադ վէ սէնէտաթ վար իտէ, քեաֆֆէսինի, մահրէմէեէ էմանէթէն թէպլիմ իտիպ, ախղընը միւշիր, եէտինէ պիր գըթա իլմ ու իտպէր վիրիլիր, վէ շախսը սալիս ճէվապնամէսինի, քէնտի իգամէթկեահը մահրէմէսինէ վիրէպիլէճէկի կիպի, պու ճէվապնամէտէն տօյաեը, տաեին իլէ շախսը սալիս պէ յնինտէ, թահաուտիւս իտէն միւնադաս, քէգալիք շախսը սալիս մահրէմէսինտէրույեթ օլունմադ լաղըմ կէլիր:

285. Հաճղ ու թէվգըրֆ խուսուսու, էշեայի մանգուլէ իւղէրինէ վաղը օլմուշ, վէ էմիի մուհաֆաղաեա, վէ եախօս սէպլթի տէֆթէր իթմէկէ, մէէմուրու մախսուս թայեինի, տաեինին իսթիտասընտա թալէպ օլունմամըլ իտէ, օլ հալտէ, շախսը սալիսին ճէվապնամէսիլլէ, էշեայի մէվգուֆէնին մրգատարընը միւպէյեին, պիր գըթա տէֆթէրինի թագալիմէ մէճպուր օլուր, վէ շաեէտ, եա տաեինին իսթիտասընա, վէ եա էսպապը սայիրէեէ մէսինի, մահրէմէ ճանիպլինտէն, էշեանըն մուհաֆաղասը իչին, պիր մէէմուրու մախսուս թայեին գըլլընըր իտէ, կէրէք օլ պապտէ օլաճագ մէսարիֆ, վէ կէ-

րէք մէէմուրուն իւճրէթի, թահթըր գարարա ալընըր:

286. Հաճղ ու թէվգըրֆ օլունան էշեայի մանգուլէ իւղէրինէ, ախէր քիմէսնէլէր թարաֆընտան տալի հաճղ վաղը օլուր իտէ, սօնրատան հաճղ իթտիրէնլէրին, իամ ու շէօհրէթ վէ մահէլի իգամէթլէրիլլէ, նէ մրգատար մէպլաղ իւղէրինէ հաճղ իթտիրէրինի հալի, էն էվվէլ հաճղ իթտիրէն տաեինէ տէրհալ թահրիրէն իսթարա, շախսը սալիս մէճպուր տուր:

287. Շախսը սալիս, հաճղ ու թէվգըրֆ խուսուսուսուն քէնտիսինէ թէպլիղ օլունտուղու սըրատա, սիւքիլթ իլէ, պալէատէ կէօսթէրիլտիկի իւղրէ, լաղըմ կէլէն պէեանմամէսինի թագալիմ իթմէտիկի հալտէ, մէսուլ օլուր. վէ շախսը սալիս, թագալիմ իթտիրի պէեանմամէսինտէ, էշեայի մահճուղէնին (1) գապլէլ հաճղ (2), մէտունա վէ եա ախէր մահէլլէ վիրիլմիշ օլաուղունու պէեան իտիպ տէ, տաեին տալի, պունուն աքսինի իտտա իտէրսէ, իսպաթ իթմէսի լաղըմ կէլիր:

288. Շախսը սալիս, ճէվապնամէ վիրմէքսիզին, վէ եախօս վիրտիրտէն սօնրա, նէղտինտէ պուլունան էմիլաը մահճուղէնի, մահրէմէնին սանտըրընա, վէ եա իրաէ օլունաճագ մահէլլէ թէէտիլեէ վէ թէպլիմ իթմէք թալէպինտէ պուլունուր իտէ, իշպու թալէպի գապուլ վէ իճրա օլունուր, վէ օլ հալտէ, շախսը սալիս, հաճղտան տօլաեը, հէր պիր մէսուլիլլէթտէն գուրթուլուր:

289. Հաճղ խուսուսուսուն, մէրի վէ մադպուլ իտուկինէ տայիր օլան հիւրմ, տաեին իլէ մէտուն մուվաճէհէսինտէ օլաճագընտան, թարաֆէյնտէն պիրի թայեին ու թախսիս օլունան կիւնտէ, լիէճիլլ մուհաքէմէ կէլ-

(1) Իսահաղէ, սէքիսթրօ իտիլէն շէյ:

(2) Գապլ էլ հաճղ, սէքէսթրօտան էվվէլ:

մէքտէն իմթինա խտէր իսէ, օլ հալտէ հիւքմի դրեապի ֆասլընտա մուհարբէր շէրահիթէ թաթպիդան, դրեապէն ֆասլը տավա օլունուր :

290. Հաճիկը (1), միւթէհաճճիկ (2) դիմէթինտէ մաթլուպու թէպէյեիւն իյլէտիկի թագտիրտէ, հաճ պիթ թաստիդ, օլ մաթլուպուն նիդամէն լազըմ կէլէն կիւզէշլթէսի, վէ հաճըն մէսաւրիֆի իլէ պէրապէր, թահսիլինէ հիւքմ օլունաճաղը կիպի, շախը սալիս տալի, միւթէհաճճիկ դիմէթինտէ աւաճաղը օլուպ տա, օլ սըրասա տավա վէ իսպաթ իյլէտիկի հալտէ, անա տալի հիւքմ օլունուր :

291. Հաճը ու թէվզըֆ օլունան շէյ, նուգուտտան պաշպ, էմիլալը մանգուլտէն օլուուրը հալտէ լահիգ օլուն հիւքմիւն թէպիլդիլնտէն սօնրա, սէքիլ կիւն զարֆընտա իֆայի տէյն իթմէտի լուզումունու, վէ իթմէտիկի թագտիրտէ, էշեպի մահճուզէնին ֆիրուլթ օլունաճաղընը միւպէյեիւն, տաեին թարաֆընտան մէտունա պիլը գըլմա իլթմարնամէ իրաալ ու թէպիլը օլունուր : վէ իֆայի տէյն իթմէտիկի տուրթէթտէ, դիքը օլունան սէքիլ կիւն միւրուրինտէ, ուտուլ իւզըրէ, էշեանըն ֆիրուլթ օլունաճաղը մահէլ իլէ կիւնիւ, դապէթարալ վէ իլանաթը մախտստէ իլէ իրի իւշ կիւն էվիլէլ, պատէլ իշաա, հիւքիւմէթի իճրալյեէ մարիֆէթիլլէ, պիլ միւզաեէտէ ֆիրուլթ, վէ էամանը հասըլէսինտէն, միւզաեիտէնին մէսարիֆիլլէ, էշեայի մէքըրէտէն տօլաեը, վազը օլուն մէսարիֆի զարուրլյեէ պիթթէնպիլ, դուսուրունուն, պալէատէ պէեան օլունաուղա վէճհէլէ, հաճը իթտիրէնլէրէ թէպիլ ու թէվզի դըլընարազ, ֆազլա դուհուր իտէր իսէ, մէտունա թէրք օլունուր :

292. Հաճը ու թէվզըֆ օլունան

էշեանըն գըլմէթի, տաեինին մաթլուպու, վէ մատտէյի անիֆէտէ պէեան օլունան մէսարիֆտէն ֆազլա օլուպտա, գապիլի թէֆրիդ օլուուրը թագտիրտէ, վէֆա իտէճէք մըգտարը ֆիրուլթ օլունուպ, պազըպը, այնէն սահիպինէ ըէտա ու թէպիլմ օլունուր : վէ թէֆրիդի գապիլ տէյլ իսէ, էամանը հասըլէսինտէն ֆազլասը, մէտունա թէպիլմ օլունուր :

293. Հաճը օլունան շէյ, նուգուտտան իսէ, լահիգ օլունազ հիւքմիւն թէպիլդիլնտէն սէքիլ կիւն սօնրա, շախը սալիստէն պիթ թահսիլ, տաեինէ թէպիլմ օլունուր : ֆազաթ, հաճը օլունան շէյ, կէրէք էշեա օլուն, վէ կէրէք նուգուտ օլուն, լահիգ օլուն հիւքմ այլէյիսէ, գանունէն պիլը հիւքմիւն իճրասընը թէէթիլ իտէր սուրէթտէ իթիրազ վազը օլուր իսէ, իճրա, թէվզըֆ իալիլը :

294. Մէտունուն էմիլալը զայրի մանգուլտէի տալի, հաճը օլունապիլիլը, վէ պունդարըն հաճը, թէպիլլէյի տէյն օլունաճաղա գատար, ալսէրէ ֆիրուլթ, վէ եա ֆէրաղ օլունաուրընը մէնն իթմէրտէն իպարէթ տիլ, վէ օլ պապտէ, տաեին թարաֆընտան վիլիլէճէք հաճընամէ, էմիլալը զայրի մանգուլտէնին, մուամէլլէյի ֆէրաղ ու ինթիդալընը իճրաեա մէմուր օլուն զաթա, պիթ թէպիլը, մուճիպինճէ, ազարը մահճուզուն գայտինէ շէրհ վիլիլը : շու գատար քի, տէյնին սիւպուլթի իլէ, հաճըն թաստիդինտէ, մէճէլլէյի Ահրեսմը Ատլյեէնին 998 ինճի մատտէսինին իւշիւնիւ ֆըզրասը մուճիպինճէ, մէտունուն նուգուտ ու էմիլալը մանգուլտէսինտէն, իսթիֆայի տէյն միւլին օլամատըղը հալտէ, մահճուզ օլուն էմիլալը զայրի մանգուլտէնին ֆիրուլթունա գարար վիլիլմէք լազըմ տըր, վէ մէտունուն

(1) Հաճիկ, սէքիլթը օլունուր :

(2) Մէտունուն էմիլալը մանգուլտէի տալի :

սաքին օլտուղու խանէ իլէ , օլ խանէ-
եի իտարէ հտէճէք դատար արաղիյի
էմիրիյեհտի(*) սաթըլամատըղը կիպի ,
հաճղ օլունամաղ :

295. Հաճղ ու թէվզըֆ օլունան էմ-
վալը մանգուլէ , վէ դայրի մանգուլէ
հագգընտա , էն էվվէլ հաճղ իթտի-
րէն շախս իչին , պիր կիւնա իմթիւեա-
ղը մուճիպ օլմաղ . պինապէրին , հաճղ
օլունմուշ օլան ադճէ , վէ եա էչեա-
նըն գըլմէթի , հաճղ իթտիրէնլէր
միւթէատտիտ(1) օլուպ տա , ճիւմէսի-
նին ալաճաղընա վէֆա իթմէղ իսէ , օլ
հալաէ , զուրամաթէն պէ յնլէրինտէ
թէվզի ու թագսիմ օլունուր . վէ իշ-
պու թէվզի վէ թագսիմին իճրասըն-
տան էվվէլ , հաճղ իթտիրէնլէրտէն
պաչգա , սայիր ալաճագըլը զուհուր
իտիպ տէ , մաթըլուպու մահքիւմ պու-
լունուր իսէ , վէ եախօտ մէտեուուն
իֆըլասը թէպէյեիւն իտէր իսէ , ճիւմ-
լէ ահապը մաթըլուպ , գըլմէթի զու-
րամաեա տախիլ օլուրլար :

296. Մէրհուն(2) օլան էմվալը ման-
գուլէ հագգընտա , հաճղ ճայիղ իսէ-
տէ , միւրթէհինին(3) մաթըլուպի թէ-
մամէն իյֆա օլունմատըղճա , հաճիղ ,
մալի մէրհունտան նէսնէ ալամաղ :

ՄԱՍՏԷՑԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Թիճարէթ ուսուլի մուհաքէմէսի-
նին , 123 իւնճիւ , վէ 124 իւնճիւ մատ-
տէլէրի ֆէսխ ու իլղա օլունմուշ օլտու-
ղու կիպի , նիզամնամէյի մէգըիւրուն ,
իշպու գանուննամէեէ միւնաղըղ օլան
սայիր ահքեամը տախի մէֆսուխ տուր :

(*) Պոստուլն Նէ օլմաղը , Արաղէ Նիշմաթիւնիւր
անլաշըլմաթ գըր :

(1) Մէրհուն , չօգ , պիրտէն զիւտտէ :
(2) Մէրհուն , բէհին իտիլմիշ օլան :
(3) Մէրհուն , բէհին ալմըշ օլան :
(4) Ալէլ էլիւմ , մութըլագ սուրէթտէ :
(5) Գըլա , միւնապաթտա մուգապէլէյի պիլ
(6) Իթիլիւր , իթթէք , միւրատ : (միւլ իթմէք :

ՄէճԼԻՍԻ ՄԷՊՈՒՍԱՆԸՆ ԻՃԹԻՄԱԻՆՏԷ
ԳԱՆՈՒՆԵՅԵԹԻ ԹԷՔԼԻՊ ՕԼՈՒՆՄԱԳ
ԻԻԶՐԷ , ՈՒՍՈՒԼԻ ՄՈՒՀԱՔԷՄԱԹԸ ԾԷ-
ԶԱԻՑԵՆ ԳԱՆՈՒՆԴԻ ՄՈՒՎԱԳԳԱԹԸ
ՏՐԻ :

ՄՈՒԳԱՍՏԷՄԷ

ՄԱՍՏԷ 1. Ալէլ իթըլագ(4) , միւնա-
ղաթը գանունիյեէ իճրասընը տավա
իթմէք , հուգուգու ումուճիյեէտէն
տիր . պինաէն ալէյհ , պու մագուլէ
տաալիեի իգամէ , միւնէրրէտ գանու-
նուն թայեին իթտիկի մէէմուրլարա
այիտ տիր . պիր ճինաեթ , վէ եա
ճիւնհա , վէ եախօտ գապահաթըն սէ-
պէպիյեէթ վիրտիկի թագմինաթ իտ-
տաասը , հուգուգու շախսիյեէտէն տիր .
պինաէն ալէյհ , պու մագուլէ թագ-
մինաթը , վէ գաթըլ մատտէլէրինտէ
գըլաս(5) իճրասընը տավա իտիպ իթ-
մէմէք , միւթէզարրուր օլանլարըն իկ-
թիւերընա(6) մէնուլթ(7) տուր :

2. Հուգուգու ումուճիյեէ տավասը ,
մաղնուն ալէյհին(8) վէֆաթըլլա սա-
գըթ օլուր(9) . հուգուգու շախսիյեէ
տավասը , մաղնուն ալէյհին վէֆաթը
հալինաէ , վէրէսէսինին ալէյհինտէ ի-
գամէ օլունմագ , ահապընըն իխթի-
եարընա(10) մէնուլթ տուր . կէրէք հու-
գուգու ումուճիյեէ , վէ կէրէք հուգու-
գու շախսիյեէ տավալարը , իշպու գա-
նունուն մէվատտը մախսուսէսինտէ ,
թայեին օլունան ղէմանըն միւրուրիյէ ,
սագըթ օլուր :

3. Հուգուգու շախսիյեէ տավասը ,
հուգուգու ումուճիյեէ տավասըլլա
պէրապէր , վէ պիր մահքէմէտէ կէօ-

(7) Մէրհուն , թապի , պաղըլ օլան :
(8) Մաղնուն ալէյհ , գապահաթըլ տըր տէյի
զանն օլունան :
(9) Սագըթ օլմագ , պիթմէք , տիւլմէք , ջիւրիւմէք
(10) Ահապընըն իթիլիւրընա , տավա սահիպ-
լէրինին . քէյիլին :

ըրևիւր, վէ այրեմս պիր մահքեմէտէ տախի կէօրիւնէպիւրի իսէ տէ, պու հայտէ, հուգուգու ումուսիյեէ տաւաար, կէրէք հուգուգու շախիյեէ տավար էմնասիմտա, վէ եախօտ էվլէլճէ իգամէ օրունմուշ օլուն, գաթիման Ֆէյապէգիր (1) օլմատրգճա, հուգուգու շախիյեէ տավարնա պազըլամազ:

6. Հուգուգու շախիյեէ տավարնտան, քէֆի եէտտ օլունմազ, հուգուգու ումուսիյեէ տավարնըն րույեէթինէ, մանի օլամազ:

5. Թէպապի Տէվլէթի Աալիյեէտէն, հէր քիմօրուր իսէ օլուն, մէմալիքի Օսմանիյեէ խարիճինտէ, էմիլիյեէթի տէվլէթի Ալիյեէէի իխլալ իլէմէք, վէ տէվլէթէ մախուա րէսվի միւհըլէրի, վէ մէսքիւքեաթը րաեիճէեի, վէ էսհամը ումուսիյեէ, վէ թահվիլաթ, վէ սէրկի, վէ հէր նէվի սէնէտաթը խազինէեի, վէ թէտալիւլիւ, դէմունէն միւհազ օլուն պանգա թահվիլաթընը, թագլիտ իթմէք ճինսեթիլլէ միւթթէհիմ օլուպ տա, մէմալիքի էճնէպիյեէտէ, մուհաքէմէսի իճրա օլունմատրը հալտէ, մէմալիքի Օսմանիյեէտէ, գանունու տէվլէթէ թաթպիգան, մուհաքէմէ վէ միւհազաթը իճրա օլունուր:

6. Մատտէյի սապըգատա պէեան օլունան ահքեամը ճինսեթիլլէ մէգըրուրէյի իլիգա (2), վէ եա իշթիրաք (3) իլէ միւթթէհիմ (4) օլուպ, մէմալիքի Օսմանիյեէտէ թէվլէթի օլունան, վէ եախօտ ճէլպ ու իսթիրտա (5) օլունասիլիէճէք օլուն, թէպապի էճնէպիյեէէ տախի, շամի տիր:

7. Թէպապի Տէվլէթի Աալիյեէտէն պիրի, մէմալիքի Օսմանիյեէ խարիճինտէ, թէպապի Տէվլէթի Աալիյեէտէն

տիկէրի ալէյհիտէ, պիր ճինսեթէթէ միւթթէճասիր (6) օլունու հայտէ, մէմալիքի Օսմանիյեէէ ալտէթ իտէր, վէ միւթթէքիպ օլունու ճինսեթէթտէն տօլաքը, մէմալիքի էճնէպիյեէտէ միւհազաթը գանուսիյեէսինի կէօրմէտիկի թահազգուգ իլլէր իսէ, հազգընտա մուսմէլէյի գանուսիյեէ իճրա օլունուր:

ՔԻԹԱՊԸ ԷՎ ՎԷԼ

ԶԱՊԸԹԱՅԻ ԱՏԼԻՑԵՆԵՆԷ, ՎԷ ԱՆԸՆ ՄԷՆԵՄՈՒՐԻՑՆԻ ԻՃՐԱԻՑԵՆԷՍԻՆԷ ՏԱՅԻՐ ՏԻՐ:

ՖԱՍԼԸ ԷՎ ՎԷԼ

Զ-դըր-յէ -ռլ-էն-էն-է -ռ-յէր-դէր:

8. Զապըթալի Աալիյեէ մէէմուրլարը, ճինսեթ (7), վէ ճիւհա, վէ գապահաթըլարը, թահարրի (8) վէ տէլլիլինի ճէմ ու գապթ իլլէ, միւթթէճասիրլէրինի թութուպ, միւթթալիլի օլունուրը մէհաքիմի ճէգալիյեէէ թէպիմ իթմէկէ մէէմուր տուրլար:

9. Ճինսեթ տավարընը, րույեէթ իտէն մահքէմէլլէրին նէպարէթէլլէրի ալթընտա օլմազ, վէ ալթիտէ թայեին օլունահազ ահքեամը մախսուսէէէ թապի պուլունմազ իւզըէ, զապըթալի Աալիյեէ վազալիֆի, գայիմադամ, վէ եա միւտիլ, վէ թէֆթիլ մէէմուրլարը, վէ միւտտաի ումուսիլէր, վէ միւսթէնթիլլէր, վէ զապթիյեէ գապթիմանը, վէ քէօյ մուխթարլարը, վէ իլթիեար մէճիլլէրի

(1) Ֆէյապէգիր, պազըլպ պիթ մէք:
(2) Իլիգա, վուգու պուլունմազ:
(3) Իշթիրաք, գապահթտա հիսէտար օլմազ:
(4) Միւթթէհիմ, թէօնմէթիլ:

(5) Իսթիրտա, կէրի վիլլիմէսինի իտտա իթ:
(6) Միւթթէճասիր, ճէտարիթ խիճի: (մէք:
(7) Ճինսեթ, ճինսեթիլլէր:
(8) Թահարրի, արամազ, թէֆթիլ իթմէք:

աաղասը , վէ քէօյ վէ օրման պէքճի-
լէրի մարիֆէթիլէ , իճրա օլունուր :

10. Վալիլէր , վէ միւթէսարըքլար ,
վէ բայիթախթոտա Շէհիր-էմինի , վէ
Զապթիլէ-նազըրը , վուգուա կէլէն
ճինասէթ , վէ եա ճիւնհա , վէ եա
գապահաթըն սիւպութունա մէտար
օլան մուամէլթը լազըմէեի , եա պիզ-
զաթ , վէ եախօտ ճիւրմիւն տէրէճէ-
սինէ կէօրէ , այիտ օլտուզու գապը-
թայի Աալիլէ մէհմուրլարը վասը-
թասըլա իճրա , վէ Փախիլէրինի (1) ,
լազըմկէլէն մահքէմէեթ թէսլիմ իթ-
տիրէպիլէճէքլէր տիր :

ՖԱՍԼԸ ՍԱՆԻ

Գայիմագամ , վէ Ռ-րիբ , վէ Բէֆէնէ
Ռէհմ-ըլարընա Գայիբ րիբ :

11. Թէֆթիլ մէհմուրլարը , վէ
թէֆթիլ մէհմուրլարը պուլունման
գազալարտա , գայիմագամ վէ եա
միւտիրլէր , գապահաթ տէրէճէսին-
տէ օլան հէր նէվի ճէրայիմի թահար-
րի , վէ օլ գապահաթլարա միւթէ-
ֆէրրի օլան իխպարաթ վէ շիքեանա-
թը հալի պէեաննամէլէրի ակազ իյ-
լէեճէք , վէ գապահաթըն նէվ ու
եսպապընը , վէ մահէլ ու զէմանը
վուգուինի , վէ տէլայիլ ու էմարա-
թընը միւպէյեին , պիր գապթ վա-
րագասը թանդիմ իտէճէքլէր տիր .
վէ զիքր օլունան մէհմուրլար , թա-
հարրի վէ թահգըզը , օրման վէ քէօյ
պէքճիլէրի վազայիֆինէ այիտ օլան
ճէզա հագգընտա տախի , լէտէլ հա-
ճէ (2) մուամէլթը մէգըրիւրէեի իճ-
րա իտէճէքլէր տիր :

12. Միւթէստտիտ տայիրէյի գա-
պըթանա միւնգասէմ օլան գաղալար-
տա պուլունան թէֆթիլ մէհմուրլարը ,
պուլունտուգլարը գազալար տախի-

լինատ , ալէլ ումուճ զուհուր իտէն
գապահաթլար հագգընտա , զապը-
թայի աալիլէյի իճրա իտէճէք , վէ
գապահաթըն , մէհմուր օլտուգլարը
տայիրէյի մախսուսէ խարիճինտէ վու-
գու պուլունտընը , վէսիլէյի մանիա ,
ատա իտէմէեճէքլէր տիր :

13. Պիր գազատա պուլունան թէֆ-
թիլ մէհմուրլարընըն պիրիսի , էօզըր-
մագպուլէ մէպնի , մէվգըյի մէհմու-
րիլէթինտէ պուլունամատըզը հալտէ ,
ճիւարընտա պուլունան տայիրէյի գա-
պըթա թէֆթիլ մէհմուրու , անըն մէհ-
մուրիլէթինի իճրա իտէճէք , վէ քէն-
տի տայիրէսի , մէհմուրու մաազուրուն
տայիրէսինէ , էն եագըն տայիրէ օլ-
մատըզընը , վէ եախօտ մաազիրէթին
մագպուլ վէ միւսպէթ պուլունմատը-
զընը վէսիլէ իտէքէք , օ տայիրէտէ
զուհուր իտէն իլլէրի թէէիլը իտէմէ-
եճէք տիր :

14. Եալընըզ պիր թէֆթիլ մէհմու-
րու պուլունան գազա վէ նահիլէլէր-
տէ , թէֆթիլ մէհմուրունուն մանիի
մէչրուի օլտուզու միւտատէթճէ , անըն
կէօրէճէկի վազայիֆ , օլ գազա վէ եա
նահիլէլէն , գայիմագամ վէ եա միւ-
տիրինէ այիտ տիր :

15. Գազա գայիմագամլարը , վէ նա-
հիլէ միւտիրլէրի , գապահաթա միւ-
թաալիզ օլան էվրագ ու սէնէտաթը ,
իճրայի թահաչրիեաթա թէսատտի
կլէտիլլէրի կիւնտէն իթիպարէն , նի-
հասէթ պէշ կիւնէ գատար , տափա-
կը կէօրէճէք օլան գազա պիտանէթ
մահքէմէսինտէ , միւտտաի ումումիլիկի
իճրա իտէն մէհմուրա թէսլիմ կլլէ-
մէկէ մէճպուր տուր :

16. Քէօյ վէ օրման պէքճիլէրի , նէ-
զարէթինէ մէհմուր օլտուգլարը տա-
յիրէ տախիլինտէ պուլունան արապի վէ
օրմանլարճա վուգու պուլաճագ գա-
պահաթ վէ ճիւնհալարը թահարրի ,

(1) Ֆուլ , իլլէեէն , իճրա իտէն :

(2) Լէպէլ հաճէ , իգթիլա իթտիկինտէ :

վէ ճէրանիմի վազբաննն, ճինս ու էս պապընը , վէ զէման ու մէքեանընը , վէ տէլայիլ ու էմարաթընը միւպէյ- եին պիր զապթ վարագասը թանգիմ խտէճէքլէրի կիպի , զասպ օլունան էմ վալը տախի պուլուպ , թէվգըֆ վէ մուհաֆագա կյլէեէճէքլէր տիր . ֆա- գաթ , մուխթար վէ եա իխթիեար մէճ- լիսի աազասընտան պիրի , վէ եախօտ թէֆթիլ մէէմուրու , վէեա գայիմագամ վէ միւտիր հազըր պուլունմատըգճա , խանէ , վէ տիւքքեան , վէ ֆապրիգա , վէ էպիլյեէյի սայիրէ , վէ տիվար իլէ մուհաթ(¹) օլան միւլթէմիլաթա(²) տիւ- խուլ խտէմէեէճէքլէր , վէ պու պապ- աէ թութուլաճագ զապթ վարագա- սընը , հազըր պուլունանա տախի , իմ- զա վէ եա թէմհիր իթտիրէճէքլէր տիր . վէ հապս , վէ անտէն զիեաաէ պիր ճէզայի միւսթէլլիմ օլան ճիւն- հա վէ գապահաթը իճրա կյլէտիկի էանատէ , վէ եախօտ վէլվէլէյի նաա իւլէրինէ , թութաճագլարը էլխասը ախպ ու թէվգըֆ , վէ իխթիեար մէճ- լիսինէ , վէ եա գայիմագամ , վէ եա միւտիրէ թէսլիմ խտէճէքլէր տիր , վէ պուլունն իլինն գայիմագամ վէ միւտիր- տէն տախի , մուալէնէթի լազըմէ թա- լէպ խտէճէք , վէ անլէր տախի , մուա- վէնէթէ մէճպուր պուլունաճագլար արը :

17. Քէօյ վէ օրման պէքճիլէրի , զա- պրթայի տալիյեէ մէէմուրլարընտան պուլունմագ հասէպիլլէ , միքիլիէ ճի- հէթինտէքի ամիրլէրինէ օլան թաալ- լիւգլէրինէ գաթման խալէլ կէլմէեէ- րէք , զազա պիտաեէթ մահքէմէսի- տէ պուլունան միւտաաիլի ումումինին

նէզարէթի ալթընտա պուլունաճագ- լար արը :

18. Տէվլէթէ , վէ պիր սընրֆ ահա- լիեէ , վէ եա պիր ճիւհէթի խայրիեէեէ մէրպուլթ օլան օրմանլարըն պէքճիլէ- րի , թանգիմ կյլէտիլէրի զապթ վա- րագալարընը , օն պէշինճի մատտէնին թայիլին կյլէտիկի միւտտէթ գարֆրի- տա , օրման մէէմուրլարընա , վէ օրման մէէմուրլարը օրմատըլը հալաէ , էն եազըն եէրտէ պուլունան հիւքիւմէթ մէէմուրունա վիրմէկէ մէճպուր օլա- ճագլար , վէ պուլար տախի , օ հաֆի- թանըն իլինտէ , պիտաեէթ մահքէմէ- սի միւտաաիլի ումումիսինէ կէճուտէ- րէճէքլէր տիր :

19. Սրման մէէմուրլարը , մալնուն պէյհի , վէ եախօտ մէսուլու պիրմալ օլան էլխասը , գազա պիտաեէթ մահ- քէմէսինէ ճէլլ իթտիրէճէք տիր :

ՅԱՍԼԸ ՐԱՊԻ (*)

ՄԻԻՏՏԱԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻԼԵՐԷ ՏԱՅԻՐ ՏԻՐ

ԳԸՍՄԸ ԷՎՎԷԼ

Սիւսէլն մահէթէրի օրմանն ումումինին էլէ մաալինլէրինէն , զազըլալէ ապլէյեէեէ օրմաալլէէ զապլէթի պէեանընա արը :

20. Միւտաաիլի տ մու միլէր , ճիւնհա վէ ճինաեէթ տէրէ ճէսինտէ պուլունան քեաֆֆէյի ճէրանիմի , թահալրի վէ թէճէսսիւտէ , վէ միւրթէքիպի ալէյ- հինտէ , իգամէյի տավաեա մէէմուր ատլար :

21. Մատաէյի տապըլատա պէ- եան օլունան վազայիֆի կիֆատա , ճի- նաեէթ վէ եախօտ ճիւնհանըն վազա-

(*) Թիւքքճէ Տիւսթուրուն աէօրտիւնճիւ ճիլ- տինին 139 ունճու սահիֆէսինէ թէօաաիլի խտէն իլալու ֆապըն , սըրասը իգթիլգասըն- ճա «Սալիս» օրմասը լազըմ կէլիր էքէն , հէր նասըլ խտէ , ՅԱՍԼԸ ՐԱՊԻ տէնիլմիլ օլունու- ղունտան , պիլ տախի սյնի սուրէթտէ պէ-

եան իթմիլ . վէ ֆապթ , պու գատարճոգ իլարը տա , էնէմլիյեէթ ալն տատ կյլէմիլիպ տիր :

(¹) Մահալ , կթրաֆը իհաթա խտիլմիլ :
(²) Միւլթէմիլ , հէր նէվի պիսալար :

պուլտուղու մահէլլ իլէ , մաղնուն ալէյնի իգամէթ իթտիկի , վէ եախօտ թէվգըֆ օլունտուղու մէվգըին միւտտաիի ումուժիլէրի , սէվլլեհէն (1) մէհմուր տուրլար :

22. Մէմալիքի Օսմանիյեհնին խարիճինտէ , պիր ճինաեթ վէ եա ճիւնհա վուգուի կիպի , պէշլինճի վէ ալթընճը , վէ եէտինճի մատտէլէրտէ պէեան օլունան ահվալտէ , վաղայիֆի մէգըիւրէ , մաղնուն ալէյնի աարլ իգամէթ իլլէտիկի , վէ եա տէրտէսթ իտիլտիկի մահէլլին , վէ եա իգամէթ կեաշը ախրինին , միւտտաիի ումուժիլի թարաֆընտան իճրա օլունուր :

23. Միւտտաիի ումուժիլէրին , վէ սայիր զտպըթայի ատլիյեհ մէհմուրլարընըն իճրայի մէհմուրիյեհթլէրի էսնասընտա , պիղզաթ գուվիլէյի միւտլիհէ (2) թալէպ վէ իսթիսհապընա (3) հագգ ու սալահիյեհթլէրի օլաճագտըր :

24. Միւտտաիի ումուժիլին , մանիի օլտուղու հալտէ , խրամէթինի , րէյիսի մահըէմէնին էմրիլլէ , աաղատան վէ եախօտ միւմէյեիլլէրտէն թայեին իտէճէկի զաթ , իյֆա իլլէեհճէք տիր . վէ մուվազգաթէն միւտտաիի ումուժիլիք մէհմուրիյեհթլինէ թայեին օլունան աազանըն մէհմուր օլտուղու իշտէ , աազալըգ սըֆաթընը իճրասեա սալահիյեհթի եօգ տուր :

25. Միւտտաիի ումուժիլէր , միւտթէնթիգլէր թարաֆընտան վիրիլլէճէք գարարնամէլէրի , միւտթէնթիգլէր ֆասընտա պէեան օլունան ուտու ու գավաիտէ թաթպիղան թէպլիղ վէ իրսալ իտէճէքլէր տիր :

ԳԸՍՄԸ ՍԱՆԻ

Մէրաբէն սոմաթիլէրին , շաղայիֆէ Վէհաբէլէրին , սուվէրէ էճրաէյեհէնէ րայեր րեր :

26. Տէվլէթին հէր պիր մէհմուրու , էսնայի մէհմուրիյեհթլինտէ պիր ճիւնհա վէ եախօտ պիր ճինաեթլին վուգուինէ մութթալը (4) օլտուղու հալտէ , ճիւնհա վէ եա ճինաեթ գանղի մահըէմէնին տայիրէսի տախիլինտէ վուգու պուլմուշ իտէ , օրատա , վէ եախօտ մաղնուն - ալէյնի տէրտէսթ իտիլէպլիլէճէկի մահէլլին թապի օլտուղու մահըէմէտէ պուլունան միւտտաիի ումուժիլեհ , տէրհալ քէյֆիյեհթի իխպար իլլէմէկէ , վէ պունունլա պերապէր , օլ պապտէ մալիւմաթը միւտթահսէլլէեի , վէ զապթ վաւաղասըլլա , էվրագը սայիրէեի , իշար վէ իրսալ իթմէկէ մէճպուր տուր :

27. Կէրէք էմնիյեհթի ումուժիլեհ , վէ կէրէք էֆրատը նասըն ճան ու մալի ալէյնիտէ , սույի գասա վուգուիսի , հէր քիմ կէօրիւր իտէ , քէյֆիյեհթի ճիւնհա վէ եախօտ ճինաեթլին վուգու պուլտուղու , վէ եախօտ մաղնուն-ալէյնի տէրտէսթ իտիլէպլիլէճէկի մահէլլին մահըէմէսինտէ պուլունան միւտտաիի ումուժիլեհ , իխպար իթմէկէ , մէճպուր օլաճագ տըր :

28. Իխպարնամէլէր , մուխպիրլէրի , վէ եա վէքիլի մախտուսլարը ճանիպինտէն , վէ եախօտ թալէպ վուգու պուլուր իտէ , միւտտաիի ումուժիլէր թարաֆընտան գալլէմէ ալլընաճագ , վէ հէր հալտէ , իխպարնամէլէրին հէր սահիֆէսի , միւտտաիի ումուժիլի մուխպիր վէ եախօտ վէքիլի թարաֆընտան իմզա իտիլէճէք տիր . մուխպիր վէ եախօտ վէքիլի իմզա իթմէք պիլմէտիկի , վէ եախօտ իսթէմէտիկի հալտէ , քէյֆի-

(1) Մէվլեհէն , միւտապի օլարապ :
(2) Գուվիլէյի Վիւլլէն , սիլահճա գուվիլէթ :

(3) Իսթիսհապ , պերապէր ալմազըլլա :
(4) Մուլիսալ օլագ , ախլամալ :

եէթ իխպարնամէտէ տէրճ ու թաս-
րիճ գըլընաճագ տըր : Տայիմա վէքեա-
լէթնամէ , իխպարնամէեէ մէրպուլթ
պուլունաճագ , վէ մուխպիր , իխպար-
նամէսինին պիր սուրէթինի , ալապլիլէ-
ճէք տիր :

29. Ճիւրմիւն , մէշհուտէն (1) վու-
դուի հայինտէ , էկէր իրթիքեապ օ-
լունան շէյ , միւճագաթը թէրհիպիյ-
եէեր (2) իսթիլլամ իտէր ճէրաեիմտէն
իտէ , միւտտաիի ումումի , տէրհալ ,
ճինաեէթին մահէլլի վուդուինէ ալի-
մէթ իտիպ , զաթը վագըաեը , վէ
սուրէթի վուդուինի , վէ մէվգըրինին
ահվալինի զապլթ ու թահրիր իտէճէք ,
վէ էսնայի վագըատէ հազըր պուլու-
նանլարըն , վէ եախօտ վագըաեա տա-
յիր մալիւմաթ վիրէպիլէճէք օլանլա-
ըն իֆատաթընը զապլթ իտէճէքտիր :
Միւտտաիի ումումի , քէյֆիյեէթի ա-
լիմէթինի , միւսթէնթիգէ պիլտիրէ-
ճէք իտէ տէ , իչպու ֆատընտա պէ-
եան գըլընտըր իւզրէ , անըն վիրու-
տինէ ինթիզարա (3) , մէճպուր օլմա-
եաճագ տըր :

30. Միւտտաիի ումումի , մատտէյի
սապըպատա պէեան օլունան ահվալ-
տէ , զապլթը իֆատաթ իտէր իքէն ,
վագըա հագգընտա , մալիւմաթ իթա-
սընա միւգթէտիր ատա օլունաճագ
ադարիպ (4) , վէ գօմշու , վէ խըտմէթ-
քեարլարը հուգուրունա ճէլպ իտէպի-
լէճէք , վէ պունլարըն իֆատաթը վա-
գըալարընը , քէնտուլէրինէ իմզա իթ-
տիրէճէք տիր : Կէրէք պու մաս-
տէ , վէ կէրէք մատտէյի սապըգա
հիւքմիւնճէ զապլթ օլունան իֆատա-
թը , թարաֆէյն իմզա իտէճէք , վէ
իսթինքեաֆ վուդուինտէ , քէյֆիյեէթ
էվրագընտա , զիրր ու թասրիճ իտի-
լէճէք տիր :

(1) Մէշհուտէն , կէօրէնլէր օլտուղու հալտէ :
(2) Թէրհիպ , գօրգուլթմագ :
(3) Ինթիզար , պիլլէմէք :
(4) Ագարէպ , խըսըմ , ագրապու :

31. Միւտտաիի ումումի , զապլթ
վարագասընը իքմալ իտինճէեէ գա-
տար , ճիւրմիւն վուդու պուլտուղու
խանէ վէ եախօտ մահէլլտէ պուլու-
նանլար .քիմլէր օլուր իտէ օլտուն , տի-
շարրեա չըգմալարընը , վէ եախօտ
թէպաիտ (5) իթմէլէրինի մէնն իտէ-
պիլիր . վէ պու մէմուլյեէթ (6) իտի-
լաֆընտա հարէքէթ իտէնլէր , տէր-
տէսլթ իտիլէպիլիր իտէ , թէվգըֆիսա-
նէեէ գօնուլուր : Միւճագաթը գա-
նունիյեէտի , գապահաթը իրթիքեապ
իտէն շախ մէվճուա իտէ , իհպար ու
իսթինթագ օլունտուգտան սօնրա ,
տէկիլ իտէ , զըեապընտան , միւտտաիի
ումումինին թալէպի իւզէրինէ , միւս-
թէնթիգ թարաֆընտան հիւքմ օլու-
նուր . վէ պունտան պաշգա , մուամէ-
լէ վէ մէհլէ հաճաթ գալմաեարագ ,
վէ իթիրագ վէ իսթինաֆ մագպուլ
օլմաեարագ , հիւքմի վագը իճրա գը-
լընըր : Վէ պու մագուլէ ահվալտէ ,
հիւքմ օլունաճագ ճէգա , իւշ կիւն
հապս , վէ իքի ատէտ Օսմանլը լիրա-
ուր ճէղպի նագտիեի , թէճավուղ իթ-
մէեէճէք տիր :

32. Միւտտաիի ումումի , ճիւրմի
իրթիքեապ իչին իսթիմալ վէ եախօտ
թէհիյեէ (7) օլունտուղու անլաշըլան
էպիհա (8) , վէ հէր տիւրլիւ էշեաեը ,
վէ քէզալիք ճիւրմիւն ասարընտան օլ-
տուղու կէօրիւնէն , վէլ հասըլ հագը-
գաթընը մէյտանա չըգարմաղա մէ-
տար օլան շէյլէրի զապլթ իտէճէք , վէ
էշեայի մագպուլթէեի , մաղնուն ալէյ-
հէ իրաէ իլէ , իյլահաթ իսթէեէճէք ,
վէ օլպապաե թանպիմ իտէճէկի զապլթ
վարագասընը , մաղնուն ալէյհէ իմզա
իթտիրէճէք , վէ իսթինքեաֆի հալին-
տէ , քէյֆիյեէթի , զապլթ վարագա-
սընա տէրճ իլլէեէճէք տիր :

(5) Թէպաիտ , ուղագա կլթմէք :
(6) Մէմուլյեէթ , եասագ իտիլմէրիք ,
(7) Թէհիյեէ , հագըրլտուլպ :
(8) Էպիհա , սիլահար :

33. Ճիւրմիւն մահկնայեթի իգթիգաւորն՝ մազնուն ալէյճին նեղտինտէ պուլունան էվրագ վէ էշեանըն, սիւպուլթի վուգուինէ մէտարը իսթիտալ (1) օլապիլէճէկի անըաշըլը իսէ, պունըարը թահարրի իշին, միւտտաի ումումի, մազնուն ալէյճին, տէրհալ իգամէթ կեահընա, աղիմէթ իտէճէք տիր :

34. Մազնուն - ալէյճին իգամէթ կեահընա, սիւպուլթի թէօճմէթինի, վէ եախօտ պէրայեթի զիմէթինի (2) թէէյեիտ իտէճէք էվրագ վէ էշեա մէվճուտ օլտուգու հալտէ, միւտտաի ումումի, զապթ վարագասընը եաբմաղլա պէրապէր, էվրագ վէ էշեայի մէղքիւրէեի գապթ իտէճէք տիր :

35. Էշեայի մաղպուլթա, միւմքին իսէ պաղանուպ թէմհիր իտիլէճէք, վէ իւղէրինէ եաղը եաղըլմագ գապիլ օլտուղըլը հալտէ, պիր մահֆաղա վէ եա թօպրա իշինէ գօնուլուպ, վէ իւղէրինէ պաղ բապթ օլունուպ, միւտտաի ումումի միւհըլլէ թէմհիր գըլընաճագ տըր :

36. Մէվատար սապըգատա պէեան օլունան միւամէլաթ, մազնուն ալէյճ էլէ կէշիլիլմիշ իսէ, հուգուրունտա, վէ էկէր հաղըր պուլունմանը իսթէմէզ վէ եա միւգթէտիր օլտանաղ իսէ, թայեին իտէպիլէճէկի վէրիլ մուվաճէհէսինտէ իճրա գըլընըր. էշեայի մաղպուլթէ թաստիգ, վէ լէտէլ հաճէ իմզա իտիլմէք իւղրէ, քէնտուսինէ իրաէ օլունաճագ, վէ իմթինայի հալինտէ, քէյֆիլեթ զապթ վարագասընա եազըլաճագ տըր :

37. Միւտտաի ումումի, պիր ճիւրմիւն մէշհուսէն վուգուի վէ միւճագաթը թէրհիպիլեթի իսթիլըամը հալինտէ, անըն միւրթէրիպի օլտուգու, է-

մարաթը գալիլէ իլէ անըաշըլան էշիսա հաղըր իսէ, թէվգըֆ իթտիրէճէք, տէկիլ իսէ, իհղարի իշին, էմր վիրէճէք տիր. պու էմրի միւթէգամմին օլան վարագանա, իհղար միւղէք.քիրէսի տէնիլիր. իսպարը - միւճէրրէտ(3), իգամէթ կեահը օլանըրա, իհղարնամէ իրսալի իշին, սէպէպի.քեաֆի օլտանաղ. միւտտաի ումումի հուգուրունա կէթիլիլէն մազնուն ալէյճի, տէրհալ իսթինթաղ իտէճէք տիր :

38. Իճրա օլունմագատա, վէ եախօտ հէնուղ իճրա օլունմուշ օլան ճիւրմ, ճիւրմի մէշհուտ տուր. վէլվէլէ յինաս իւղէրինէ թուլուլան, վէ եախօտ ճիւրմիւն իրթիքեապընը միւթէագղըպէն, անըն ֆաիլի, վէ եախօտ շէրիքի օլտուղունու միւվէյեիտ (4) օլան էշեա վէ էսիհա, վէ էտավաթ, վէ էվրագ իլէ տէրտէսթ իտիլէն էշիսաթըն, միւրթէրիպ օլտուգըլըր ճէրայիմ տախի, ճիւրմի մէշհուտ գապիլինտէն ատա օլունուր :

39. Մէվատար սապըգա հիւրմիւնճէ, միւտտաի ումումիլէրին թանդիմ իտէճէքլէրի գապթ վարագալարը, ճիւրմիւն իրթիքեապ օլունտուղու գաղանըն թէֆիթիլ մէէմուրու, վէ եախօտ գայիմագամ վէ միւտիրի, վէ եախօտ օգաղատա իգամէթ կեահը օլան իրի շախս հուգուրունտա եաբըլաճագ, վէ պունըարտան գանդիսի հաղըր իսէ, անըն իմզաըլլա միւմզի օլաճագ տըր. շու գատար քի, տէրհալ շուհուտ թէտարիքի գապիլ օլամատըլը հալտէ, շուհուտ հուգարինէ (5) հաճէթ գալմանարագ, զապթ վարագասընը թանդիլմէ, միւտտաի ումումի մէէգուն (6) տուր : Զապթ վարագասընըն հէր սահիֆէսի, միւտտաի ումումի, վէ մէվգըրի թահղըգ-

(1) Ինթիպուլ, տիլիլ իլէ անըամագ :
 (2) Պէրայեթի գիմէթ, գապահաթ սըղ օլտուղըրգ :
 (3) Իսպարը ֆե-ճէրքեա, եալընըլ թասպէր վիլիշ :

(4) Մէ-էյեիտ, գուվլէթ, մէթանէթ վիրիճի :
 (5) Հուղըր, հաղըր պուլունմագ :
 (6) Մէէգուն, բուլտաթը վար օլմագ :

տա հազար օլան էլխաս թարափրնտան
լմզա խախէճէք, վէ հուզարըն խ-
թինքեափի վուզուխնտէ, վէ եախօտ
լմզա իթմէսի գապիլ օլամատըզը հալ-
տէ, քէյֆլյեթ, զապթ վարագա-
սընտա պէեան օլունաճագ տըր :

Կ0. Միւտտաիի ումումի, պիր ճիւն-
հա, վէ եախօտ ճինաեթլին մահլի-
եթ վէ ահվալինին թէմեիզի, պազը
ֆէնն ու սանաթա թէվագգուֆ իթ-
տիկի հալտէ, էրպապընտան պիր իքի
քիչի իսթիսհապ (1) իտէճէք տիր :

Կ1. Պիրինին, գաթլ ու խամը, վէ
եախօտ էսպապը մէճհուլ վէ շիւպ-
հէլի օլարագ վէֆաթը հալինտէ, միւտ-
տաիի ումումի, պիր վէ եախօտ իքի
թապիպ վէ ճէրահ իսթիսհապ իտէ-
ճէք, վէ պունլար ճէնազէնին պուլուն-
տուղու հալ իլէ, էսպապը մէֆթի (2)
հագգընտա պիր թագրիր եաբաճագ-
լար տըր . մատտէյի սապըգա իլէ, իշ-
պու մատտէտէ պէեան օլունան ահ-
վալտէ, ճէլպ օլունաճագ ատէմլէր,
թագրիրլէրինի, պիպարազանէ եաբա-
ճագլարընա, վէ միւթալաալարընը,
վիճտանը սահիհ իզէրինէ պիլտիրէ-
ճէքլէրինէ տայիր, միւտտաիի ումումի
հուզուրունտա եթմին իտէճէքլէր տիր :

Կ2. Միւտտաիի ումումի, մէվաստը
սապըգա իճապընճա, թանդիմ գըլը-
նան զապթ վարագասըյլա էվրագը
սայիրէ վէ էլեայի մագպուլթէյի, պի-
լա թէէլիր, միւթէնթիզէ իրապ ի-
տէճէք, վէ պու տախի, ֆասը մախ-
սուսունտա պէեան օլունտուղու վէճ-
հիլէ, մուամէլաթը միւզթապիյեէեի
իճրա իլլէեէճէք տիր . մա մաֆիհ,
մազնուն պէյհ, իսթէնիլտիքճէ ճէլպ
օլունապիլմէք իւզրէ, զապթանըն նէ-
զարէթի ալթընտա պուլունաճագ տըր :

Կ3. Ճէրայիմի մէշհուտէ իչին, պա-
լէատէ միւտտաիի ումումիեթ թախ-

սիս օլունան վազայիֆ իճրա գըլընմագ
իւզրէ, ճէրայիմի (3) մէշհուտէ գապի-
լինտէն օլմասա պիլէ, խանէ տէրունին-
տէ վուզու պուլմուշ պիր ճիւրմտէն (4)
սուլաեը, խանէ սահիպի, միւտտաիի
ումումիեթ միւրաճաաթ իտէճէք տիր :

Կ4. Եիկիրմի սոգուզունճու վէ գըրզ
իւչիւնճիւ մատտէլէրտէ պէեան օլու-
նան ահվալ խարիճինտէ, միւտտաիի
ումումի, կէրէք իխպար թարիգիլէ,
վէ եախօտ պաշգա պիր սուրէթլէ մէե-
մուր օլտուղու տայիրէ տախիլինտէ,
պիր ճիւնհա վէ եախօտ ճինաեթ վու-
զուլինէ, վէ եախօտ տախիլի տայիրէ-
սինտէ, օ ճիւնհա վէ եա ճինաեթլին
ֆաիլի օլմագ իւզրէ, մազնուն օլան շախ-
սըն, մէվճուտ օլտուղունա վագըֆ օլ-
տուղու հալտէ, միւթէնթիզէր ֆաս-
լընտա թաֆսիլ օլունտուղու իւզրէ,
թահգըգաթ իճրասը իչին էմը վիրիլ-
մէսինի, վէ լէտէլ իճապ, մահէլլինէ
պիլզգաթ ազիմէթլէ, իզթիզա իտէն
զապթ վարագալարընըն եաբըլմատընը,
միւթէնթիզէրտէն պիրինէ հավալէ
իտէճէք տիր :

ՖԱՍԼԸ ԽԱՄԻՍ

Մէրդաիի սահիլէրէ մատտէյի իտէճէք զ-
պըլաի սպիլյեթ ճէմուրաը պէեանընտա տըր :

Կ5. Գայիմագամ վէ միւտիրլէր, վէ
իսթիեար մէճլիսլէրի բուէստասը, վէ
զապթիլեթ զապթանը, վէ թէֆթիշ
մէէմուրլարը, տայիրէյի մէէմուրիլ-
եթլէրի տախիլինտէ, վուզուա կէ-
լէն ճէրայիմէ միւթաալիգ իխպարա-
թը, գապուլ իթմէկէ մէճպուր տուր-
լար :

Կ6. Ճիւրմի մէշհուտ հալինտէ, վէ
եախօտ պիր խանէ սահիպի թարա-
ֆընտան թալէպ վուզուլինտէ, մատ-

(1) Իսթիսհապ, պէրապէր ալմագ :
(2) Մէֆթի, էօլիւմ, էօլիւշ :

(3) Ճէրայիմ, ճիւրմիլը, գապահաթլար :
(4) Ճիւրմ, գապահաթ :

տէյի սապրգատա պէեան օլունան մէէմուրլար , զապթ վարագասը թանգիմ , վէ շուհուտուն իֆատաթընը իսթիմա իյլէեէճէքլէր , վէ ահվալը մէսսութէտէ (¹) , միւստաիի ումումինին , ճիւմլէյի վազայիֆինտէն օլան թահարրիեաթ ու դիեարաթ , վէ մուամէլաթը սայիրէյի իճրա իտէճէքլէր տիր . վէ պու մուամէլաթըն ճիւմլէսի , միւստաիի ումումի ֆասլընտա պէեան օլունան սուվէր (²) ու դավալիտէ թաթպիդան , իճրա օլունաճագտըր :

47. Միւտտաիի ումումիլէր իլէ , պալէատէ պէեան օլունան մէէմուրլար , մէվզըի թահգըգտա իճթիմա իյլէտիքլէրի հալտէ , զապլթայի աալիյեէեէ այիտ օլան մուամէլաթը , միւտտաիի ումումի իճրա իյլէեէճէք տիր . ֆագաթ , զիքր օլունան մէէմուրլարտան պիրի , էվլէլճէ կէլիպ , իշէ պաշլամը օլուր իտէ , օլ հալտէ իթմամընը , եա միւտտաիի ումումի տէրլուհտէ իտէճէք , վէ եախօտ պաշլամը օլան մէէմուրա հավալէ իտէճէք տիր :

48. Պալէատէ պէեան օլունան մէէմուրլար , մէէզուն օլտուգլարը ահվալտէ , թանգիմ իյլէեէճէքլէրի իսպարնամէ , վէ զապթ վարագալարը իլէ , էվրագը սայիրէյի պիլա թէէլսիր , միւստաի ումումիյեէ կէճնտէրէճէքլէր , վէ պու տախի , տէրհալ , էվրագը մէգըլուրէյի պլիթ թէագըգ , տահա նէ եաբըլմագ լազըմ կէլիր իտէ , իճրասընը միւսթէնթիգէ հավալէ իյլէեէճէք տիր :

49. Չապլթայի աալիյեէ մէէմուրլարը , թահգըգընա սօղրուտան սօղրուեա մէէմուր օլմատըգլարը պիր ճիւնհա վէ եախօտ ճինաեէթին վուգուի , քէնտիլէրինէ խապէր վիրիտիկի հալտէ , իսպարնամէսինի տէրհալ միւտտաիի ումումիյեէ կէճնտէրէճէք :

լէր , վէ պու տախի , իտտանամէյի մախտուս իլէ , միւսթէնթիգէ իրսալ էյլէեէճէք տիր :

ՖԱՍԼԸ ՍԱՏԻՍ

ՄԻՒՍԹԷՆԹԻԴԻԿԻՆԷՆՆԷ ՏԱՅԻՐ ՏԻՐ .

ԳԸՍՏԸ ԷՎՎԷԼ

ՄԻՒՍԹԷՆԹԻԿԻՆԷՆՆԷ ԴՅԵՆԷՆԷ ԴՅԵՆ ԴԷՐ .

50. Հէր գազատա , իւչ սէնէ իֆայի մէէմուրլիյեէթ իթմէք իւզըէ , իրատէյի սէնիյեէյի հազըէթի Բատիշահի իլէ , մէնսուպ պիր միւսթէնթիգ պուլունաճագ , վէ միւտտաէթի մէէմուրլիյեէթլէրինին խիթամընտա , թէմոիտի ճայիզ օլապիլէճէք տիր :

51. Միւսթէնթիգլէր , մէհաքիմի իպլթիտալիյեէ աաղաօընտան թայելին օլունապիլէճէք տիր , վէ լիւզումի թագտիրինտէ , աաղայի մահքէմէտէն սլիրի տախի , աալլ միւսթէնթիգ իլէ պէրապէր , իֆայի մէէմուրլիյեէթ իթմէք իւզըէ , ըէյիսի մահքէմէ թարաֆընտան , սուրէթի մուվագգաթատա , միւսթէնթիգ թայելին օլունապիլիր :

52. Միւսթէնթիգլէր , զապլթայի աալիյեէեէ միւթէֆէրրի օլան վաղաեիֆի մէէմուրլիյեէթլէրինճէ , մահքէմէյի իսթինաֆ միւստաիի ումումիսինին , զլիրի նէզարէթինտէ պուլունաճագլար տըր :

53. Պիր մահէլտէ , եալընը պիր միւսթէնթիգ օլուպ տա , խապթէլիկի , վէ եա սայիր պիր սէպէպէ մէպնի , զայպուպէթի վուգու պուլուր իտէ , եէրինէ , ըէյիտ , մահքէմէյի իպլթիտալիյեէ աաղասընտան պիրինի , ինթիլապ վէ թայելին իտէր :

(¹) Մէպուլ , թաֆսիլի պէեան իսիլմիլ օլան :

(²) Սուվէր , սուրէթլէր :

ԳՐՄԵՐ ՍԱՆԻ

Մեծ-Բեռնիէի վարչութիւնի պետական գրքատան

Ճիւղի Է.Վ.Վ.Ե.Լ.

Ճերատի տեղագրութեան գրքատան

54. Միւսթէնթիզէր, ճերատի մէջհուտէ վուգուլնտէ, միւստտաի ու մուսինին վաղայիֆինտէն օլան քեաֆֆէյի մուամէլաթը, միւստտաի ու մուսինին իլէ մուալլինլէրինէ տայիր օլան պապտէ մուայեհն օլան ուսուլ ու գաւախտէ թէվֆիդան, տօղրուտան տօղրուեա, վէ խօտ պէ խօտ իճրա ի տէպլիլիլէր, վէ մուամէլաթը մէզքիւրէտի, գաթան թէէլսիր իթմէմէքիւզրէ, միւստտաի ու մուսինին հազըր պուլունմասընը տախի թալէպ իթմէկէ մէէզուն տուրլար:

55. Ճիւրմի մէջհուտ, էվլէլճէ թէպէյեիւն իթմիշ օլուպ տա, անա միւթաալիգ մուամէլաթը հալի օլան էվրազ, միւստտաի ու մուսինին թարաֆընտան, միւսթէնթիզէ իրսալ օլունտուղու թագտիրտէ, միւսթէնթիզ, մուամէլաթը վազըանըն, պիլա թէէլսիր թէտգըգընա իպթիտար իթմէկէ մէճպուր տուր, վէ մուամէլաթը վագըանըն ճիւմէսինի, վէ եախօտ պազըլարընը, նագըս ատտ իտէր իսէ, եհնիտէն իճրա իթմէկէ սալահլիյեթի վարտըր:

ՃԻՒՁԻ ՍԱՆԻ

Մուսթէնթիզէի վարչութիւնի պետական գրքատան

Պիոյի ճիւղի Յ.Ը.Գ.Ր.Ա.

Ազգային գրքատան

56. Միւսթէնթիզէր, ճերատի մէջհուտէտէն մաստա ահվալտէ, պիր ճիւրմիւն, էմիլի թահգըզ ու թատգըպլինէ տայիր, իճրա իթմիշ օլտուգըրը հէր կիւնա մուամէլաթը, միւստտաի

ու մուսինին պիլտիրէճէքլէր տիր: Վէ միւստտաի ու մուսինին թահգըզաթ միւստտէթի իլինտէ, հէր նէ վագըթ իսթէր իսէ, մուամէլաթը մէգըիւրէնին քէնտուսինէ պիլտիրլմէսինի թալէպ իտէպլիլէճէք իսէ տէ, ախլ իթտիկի էվրազը, եիկիրմի տէօրթ սաաթ զարֆընտա իատէ իթմէկէ մէճպուր օլաճագ տըր. ֆագաթ, միւսթէնթիզէր իճասլը թագտիրինտէ, միւստտաի ու մուսինին թարաֆընտան թալէպ վուգուլնտէն էվլէլ տախի, իհզար միւզէքքիւրէսի, վէ եախօտ մուվազգաթ թէվգըֆ միւզիքքիւրէսի իթասընա մէէզուն տուրլար:

57. Միւսթէնթիզ, պիլգաթ, մէվգըլի ճիւրմէ ազիմէթ իտէճէք օլտուղու հալտէ, միւստտաի ու մուսինին իլէ ղապթ քեաթիպի պիլիլիքտէ պուլունաճագ տըր:

ԻՔԻՆՃԻ ՅԸԳՐԱ

Նիւստտաի գրքատան

58. Պիր ճիւրմէթ, վէ եա ճիւնհաստան տօլանը, քէնտիսինի միւթէզարրուր ատտ իտէն էլսաս, կէրէք ճիւրմիւն վուգու պուլտուղու, վէ կէրէք մագընուն - ալէյհն իգամէթ իթտիկի, վէ եա պուլունապիլէճէկի մահէլ, միւսթէնթիզի հուլուրունտա, տաավայի շախի, իգամէ իտէպլիլէճէք տիր:

59. Միւստտաի ու մուսինին, քէնտիսինէ արզը շիքեաեթ օլունտուղու շիքեաեթնամէյի, թարաֆընտան պիր իտտաանամէ իլէ, միւսթէնթիզէ իրսալ իտէճէք, վէ ղապթալի ատլիյեհէ մուալլինլէրի տախի, քէնտիլէրինէ արզ օլունան շիքեաեթնամէլէրի, միւստտաի ու մուսինին թագտիմ իտէճէքլէրինտէն, պուլարը տախի, քէնտի իտտաանամէլէրիլէ պէրապէր, միւսթէնթիզէ կէճտէրէճէք տիր, ճիւնհա նէվինտէն օլան էֆալտէն տօ

լանք մատաղուր օլան շախս , աթիտէ թայելին օլունաճագ սուրէթտէ , սող-րուտան տօղրուեա , ճիւնհա մահքէ-մէսինէ , արղը շիքեանէթ իտէպիլիր :

60. Երկիրմի սէքիղինճի մատտէնին իկպարաթա տայիր օլան ահքեամը , շիքեանէթ հագգընտա տախի , ճարի օլաճագ տըր :

61. Միւշթէքիլէր , տաավայի շախս սի իգամէ իթտիրքլէրինի , վէ եախսոտ թագմինաթ իտտաաւընտա պուլուն-տուղլարընը , եա շիքեայէթնամէլէրի , վէ եախսոտ մուախիարէն վիրէճէքլէրի պիր վարագայի մախսուսէ իլէ պէեան իթմէաիրճէ , միւտտաիլի շախսի ատա օլունամսեանաճագլար , վէ երիրմի տէօրթ սաաթ զարփընտա , տավալարընտան ֆէրաղաթ իտէպիլէճէքլէր տիր . վէ պու հալտէ , ֆէրաղաթըն թէպլիլին-տէն սօնրաքի տավա մէսարիֆի , քէն-տիլէրինէ այիտ օլմանեանագ տըր . շու գատար քի , մաղնուն-ալէ յհին քէնտի-լէրինտէն զարար ու զիեան իտտաա-սընա հագգը պագը օլաճագ տըր :

62. Միւշթէքիլէր , խիթամը մու-րաֆաաեա գատար , տավաթընըն հէր հալինտէ , հուգուգու շախսլիլէրինի տավա իտէպիլիրլէր . անճագ , հիւրմ թէրէթթիւպ իթտիրաէն սօնրա , վէ-լէվ , պու հիւրմ , իգամէ յի տավատան եալընրղ երկիրմի տէօրթ սաաթ միւ-րուրինտէ , իթա օլունմուշ օլսա պիլէ , ֆէրաղաթլարը , գաթան մագպուլ օլ-մանաճագ տըր :

63. Թահգըգաթըն իճրա օլուն-տուղու գաղատա իգամէթ իթմէեէն միւտտաիլի շախսի , օլ գաղատա պիր ի-գամէթիկուհան ինթիխապ իթմէկէ մէճ-պուր օլուպ , մահքէմէ յի իպթիտալի-եէ քեաթիպինէ , ուսուլի իւղրէ գայտ իթտիրէճէք , վէ իթմէտիկի սուրէթ-տէ , քէնտուսինէ , գանունէն իճրասը լաղրմ կէլէն թէպլիլաթըն , ատէմի վուգուլինտէն պահալա , իթիրաղա հագգը օլմանաճագ տըր :

64. Քէնտուսինէ միւրաճաաթ վու-գու պուլան միւսթէնթիգ , ճիւրմիւն վուգու պուլուղու , վէ եա մաղնուն ալէ յհին իգամէթ իթտիրիլի , վէ եախսոտ պուլունապիլտիկի մահէլլէր միւսթէն-թիգլէրինտէն օլմատըղը թագտիրաէ , շիքեանէթի վաղըանը , գանղի մա-հէլլ միւսթէնթիգինէ այիտ իսէ , ա-նա իրսալ իտէճէք տիր :

65. Շիքեանէթին , այիտ օլտուղու միւսթէնթիգ , տավանըն իճապը իճ-րա օլունմագ իւղրէ , շիքեանէթի վա-ղըանը , միւտտաիլի ումուլիեէ թէպ-լիլ իտէճէք տիր :

ԻԻԶԻՆՃԻԻ ՖԸԳՐՍ.

Շահիտլէրին ինթիմի հագգընտա տըր .

66. Միւսթէնթիգ , կէրէք վաղը օ-լան ճէրանիսէ , վէ կէրէք անա միւ-թէֆէրրի ահվալ ու քէյֆիեաթա մա-լիւմաթլարը օլտուղու մուխպիր , վէ միւշթէքի , վէ միւտտաիլի ումուլի , վէ եա ախէրի թարաֆընտան խապէր վիրիլէն էլխասը , հուղուրունա ճէլպ իթտիրէճէք տիր :

67. Շահիտլէր , միւտտաիլի ումու-մինին թալէպի իւղէրինէ , պիր մուհ-ղիր , վէ եա զապթիլիեէ մարիֆէթիլլէ ճէլպ օլունաճագլար տըր :

68. Շահիտլէր , մահքէմէ քեաթի-պի հաղրը օլտուղու հալտէ , մաղնուն ալէ յհին հուղուրունտա օլմամագ շար-թըլա , այրը այրը , միւսթէնթիգ թարաֆընտան , իսթիմա օլունաճագ տըր :

69. Շահիտլէր , գապլէլ իսթիմա , շէհատէթ իչին ալմըշ օլտուղլարը ճէլպնամէեի իալրաղ իտէճէքլէր , վէ իալրաղ քէյֆիլիեէթի , զապթ վարա-գատընա տէրճ օլունաճագ տըր :

70. Շահիտլէր , արթըգ էքսիք օլ-մանարագ , հագըգաթը հալի սէօլլէ-եէճէքլէրինէ , եէմին իտէճէքլէր , վէ իամ ու շէօհրէթ , վէ սինն ու սանաթ ,

վէ սըփաթ , վէ մահէլլի իգամէթլէրի , վէ թարաֆէյնին խըտմէթքեար վէ եա ագրապասընտան օլուպ օլմատըզլարը , վէ տերէճէյի դարապէթլէրի , միւսթէնթիգ թարաֆընտան սիւալ օլունաճադ : Վէ սլու սիւալլէր իլէ տընաճադ ճէվապլար , զապթ վարադասընա տէրճ գըլընաճադ տըր :

71. Իսթիճվապնամէ (1) շահիտլէրին էճնիւնտէ օգուուուպ , զապթ օլունան իֆատաթընը , թաստիգ իթտիկի հալտէ , միւսթէնթիգ վէ մահքէմէ քեաթիպի իլէ շահիտ թարաֆընտան իմզա վէ եա թէմհիր գըլընաճադ . վէ շահիտ , իմզա վէ եա թէմհիր իթմէք իսթէմէզ , վէ եա իտէմէզ իսէ , իսթիճվապնամէտէ թարաֆ օլունաճադ , վէ իսթիճվապնամէլէրին , հէր սահիֆէսի , միւսթէնթիգ իլէ քեաթիպ թարաֆընտան , իմզա գըլընաճադ տըր :

72. Մէվատտը սէլէսէյի (2) սապըգատա թայեին օլունան մուամէլաթ իճրա օլունամալ իսէ , քեաթիպտէն իքի ալթուճն ճէզայի նագտի ալընապիլէճէք , վէ լէտէլ իճապ (3) , միւսթէնթիգ ալէյհինտէ , իլթիքեա ան էլ հիւքքեամ սալահլյեթի , իսթիմալ օլունապիլէճէք տիր :

73. Իսթիճվապնամէլէրտէ հաքք (4) վէ սաթըլըլարը արասընտա չըգընթը օլմանաճադ տըր , վէ չիդիլէն , վէ քէնարա իլավէ օլունան իպարէլէր , միւսթէնթիգ վէ քեաթիպ իլէ շահիտ թարաֆընտան , թաստիգ վէ իմզա վէ եա թէմհիր գըլընաճադ , վէ խիլաֆընտա հարէքթթ , մատտէյի սապըգատա մուհարրէր միւճադաթը իսթիլզամ (5) իտէճէք տիր : Սաթըր արասընտա օլան չըգընթը , վէ չիդիլիպ , վէ քէնարա

եաղըլըպ տա , թաստիգ օլունաման իպարէլէր , քէէն լէմ եէքիւն հիւքքիւնտէ թութուլաճադ տըր :

74. Սն պէշ եաշընտան աշաղը էրքէք վէ դըղ չօճուղար , իֆատէլէրի մալիւմաթ գապիլինտէն օլմագ իւզրէ , պիլա թահլիֆ (6) իսթիմա օլունապիլէճէքլէր տիր :

75. Հէր քիմ , իսթիշհատ (7) իլին ճէլպ օլունուր իսէ , միւսթէնթիգ հուղուրունա կէլէրէք , իտիլէճէք սիւալէ ճէվապ վիլմէկէ մէճպուր տուր . կէլիպ ճէվապ վիլմէտիկի հալտէ , իճպար (8) օլունապիլէճէք տիր . շէօյլէքի , միւսթէնթիգ , միւտտաիի ումումինին թալէպի իւզէրինէ , իսթինաֆ օլունամամագ , վէ պաշգա մուամէլաթա հաճաթ գալմամագ , վէ տէօրթ Օսմանլը եիւզիւք ալթունունու թէճավուղ իթմէմէք իւզրէ , պիլա իմհալ (9) , ճէզայի նագտի հիւքմ իտէճէք , վէ կէլիպ շէհատէթ իթմէլէրի իլին , ճէպրէն իհզարլարընը տալի , էմր իտէպիլէճէք տիր :

76. Մատտէյի սապըգատա կէօսթէրիլտիկի վէճհլէ , պիլինճի տէֆա օլարագ , ճէզայի նագտի իլէ հիւքմ օլունան շահիտ , իքինճի տէֆա իհզար օլունտուղու հալտէ , իլք տէֆա կէլէմէտիկինէ տայիր , իիզարը (10) մագպուլէ պէեան իլլէր իսէ , միւտտաիի ումումինին թալէպի իւզէրինէ , ճէզայի նագտիտէն աֆիլ օլունապիլէճէք տիր :

77. Թազմինաթ թալէպինտէ պուլունան շահիտլէրէ , թարիֆէսի մուճիպլինճէ իֆատը լաղըմ կէլէն մէպալիգ , միւսթէնթիգ թարաֆընտան թայեին օլունաճադ տըր :

(1) Իսթիճվապ , սիւալ ճէվապ իթմէք :
(2) Մէվատտը սէլէսէ , լէշ մատտէլէր :
(3) Լէտէլ իճապ , իգթիլա իթտիկինտէ :
(4) Հաքք , սլուլմագ , զաղըմագ :
(5) Իսթիլզամ , քէնտի իւզէրինէ տալէթ իթմէք :

(6) Թահլիֆ , իլմին վիլմէք :
(7) Իսթիշհատ , պիլինին շէհատէթ ինի իսթէլ :
(8) Իճպար , ճէպր իթմէք :
(9) Պէլա իմհալ , վազըթ կէլիլմէքսիլին :
(10) Իիզար , էօզիւրլէր :

78. Շահիտլէրին , խասթալըգ ճի-
հէթիլլէ, տալէթէ իճապէթէ (1) միւզ-
թէտիր օլմատըզլարը , պիր թապիպ
վէ եախօտ սըհհիյեէ մէհմուրու շէհա-
տէթնամէսիլլէ թէպէյեիւն իթտիկի
թագտիրտէ , օ մագուլէլէր , միւսթէն-
թիզըն իգամէթ իթտիկի դասապա
սէքէնէսինտէն իսէլէր , միւսթէնթիզ
պիղղաթ խանէլէրինէ աղիմէթ իտէ-
ճէք , վէ ախէր գասապա , վէ գարիյ-
եէ էհալիսինտէն իսէլէր , իսթիմաի
շէհատէթլէրի , միւսթէնթիզ թարա-
ֆընտան , գարիյեէ վէ մահէլլէլէրի
մուխթարլարընա հավալէ օլունապիլէ-
ճէք , վէ պու սուրէթտէ , նէ մատտէ
հագդընտա շէհատէթլէրի մաթլուպ
օլտուղունա տայիր , մուխթարլարա ,
թալիմաթը միւզթաղիյեէ իրսալ օլու-
նաճագ տըր :

79. Շահիտլէր , միւսթէնթիզին պու-
լունտուղու գաղա խարիճինտէ սաքին
օլտուգլարը հալտէ , նէզալէրինէ կի-
տիպ , շէհատէթլէրինի իսթիմա իթ-
մէսինի , միւսթէնթիզ , շահիտլէրին միւ-
թէ 'ե.ք.թիւն օլտուգլարը գաղա միւս-
թէնթիզինտէն թալէպ իտէճէք տիր ,
վէ քէնտիսինտէն պու վէճհլէ թալէպ
վուգու պուլան միւսթէնթիզ տախի ,
քէնտի գասապա վէ մահէլլէսինտէ
միւթէմէք.թին օլմանտան շահիտլէրին ,
մատտէյի սապըգանտա թէվֆիգան ,
իսթիմաի շէհատէթլէրինի , սաքին օլ-
տուգլարը մահէլլէ վէ գարիեէլէրի
մուխթարընա հավալէ իտէպիլէճէք
տիր :

80. Եէթմիշ սէքիլ վէ եէթմիշ աօ-
գուղունճու մատտէլէր իգթիլղասըն-
ճա , իսթիմաի շէհատէթ իտէն միւս-
թէնթիզ վէ եա մուխթար , իսթիճ-
վատնամէլէրի մէլֆուֆ(2) վէ մախթուճ
(3) օլարագ , քէյֆիյեէթին բույեթինէ

(1) Իճապէթ , իթտաթ :
(2) Մէլֆուֆ , պիր դարթ իչինէ գօնուլմուշ :
(3) Մախթուճ , միւհիւրլէնմիշ :

իպթիտար իթմիշ օլան մահքէմէ միւս-
թէնթիզինէ իրսալ իտէճէք տիր :

81. Մէվատտը սէլէսէյի սապըգա
անքեամընճա , միւսթէնթիզ , պիր շա-
հիտին նէզտինէ կիթտիքտէ , պունուն ,
կէլէմէեէճէք պիր հալտէ օլմատըղը
անլալըրը իտէ , օ շահիտ իլէ 78 ինճի
մատտէտէ , մէգըիւր շէհատէթնամէեի
վիրմիշ օլան թապիպ , վէ եախօտ սըհ-
հիյեէ մէհմուրու հագդընտա , մու-
վազդաթ թէվգըֆ միւզէքըրէսի ի-
թա իտէճէք տիր , վէ պու հալտէ ,
լազըմ կէլէն ճէզա , միւտտաիի ումու-
մինին իտտաասը իւղէրինէ , 79 ին-
ճի մատտէտէ կէօսթէրիլէն սուրէթէ
թէվֆիգան , շահիտլէրին պուլունտու-
ղու մահէլլ միւսթէնթիզի թարաֆըն-
տան հիւքմ օլունաճագ տըր :

ՏԷՕՐՏԻՒՆԾԻՒ ՖԸԳՐԱ

Պէյեիւնը Բահրէյեէէէ , վէ սի-պու-նու-
ճի-ր.թ. Վերո օլուն էշէտա րայիք րէր .

82. Միւսթէնթիզ , հագըգաթըն գա-
հիրէ իխրաճը իչին , միւզթաղի ատտ
օլունան էվրագ ու սէնէտաթը , վէ ալէլ
ումուճ.քեաֆֆէյի էշեաեը , թահարրի
իթմէք իւղրէ , միւտտաիի ումուճի թա-
րաֆընտան թալէպ վուգուլինտէ , վէ
լէտէլ իճապ , քէնտիլիկինտէն , մագ-
նուն - ալէյհին խանէսինէ աղիմէթ վէ
տիւխուլ իտէճէք տիր :

83. Միւսթէնթիզ , մատտէյի սա-
պըգատա զիքր օլունան էվրագ ու սէ-
նէտաթըն իխֆա(4) գըլընմըշ օլտու-
ղու մագնուն (5) օլան սայիր մահէլլէրէ
տախի կիտիպ , իճրայի թահարրիեաթ
իտէպիլէճէք տիր :

84. Ճիւրմի մէշհուտ(6) վուգուլինտէ ,
միւտտաիի ումուճինին 32 ինճի , վէ 33
իւնճիւ , վէ 34 իւնճիւ , վէ 35 ինճի ,

(4) Իխֆա , սագլամագ , կիլլէմէք :
(5) Մաղնուճ , շիւքէլի :
(6) Ճիւրմի Վերո-ր , կէօրիւ վիւշ ճիւրմ :

վէ 36 ընծը մատտէլէր մուծիպինճէ , իճրասընա մէէզուն օլտուղու մուամէլաթը , միւսթէնթիդ տախի իճրա իտէպիլէճէք տիր :

85. Թահարրիսի իճապ իտէն էվրագ վէ էչեա , միւսթէնթիդին պուլունտուղու դաղա խարիճինտէ օլտուղու հալտէ , միւսթէնթիդ , մէվատտը սապըգատա թայեին օլունան մուամէլաթըն իճրասընը էվրագ ու էչեայի մէգքիւրէնին պուլունմասը մէէմուլ օլան մահէլլ միւսթէնթիդինէ հավալէ իտէճէք տիր :

ՖԱՍԼԸ ՍԱՊՈՒ

Ճէլլ ու էնչը , վէ մուամէլաթն ու զայրի մուամէլաթն ինչէնթի միւսթէնթիդին պուլունտուղու տիր :

86. Ճինստէթ վէ եա ճիւնհա գապիլինտէն օլան մէվատտա , միւսթէնթիդ , մազնուն-ալէյհ ալէյհինէ , եալընըգ ճէլլ միւղէքքիւրէսի իթասըլլա իթթիֆա իտէպիլիւր . անճագ , պատէլ իսթինթագ , մազնուն-ալէյհին թէվգըֆընա լիւղում կէօրիւնտիւկիւ հալտէ , իգթիլա իտէն միւղէքքիւրէսինի իթա իտէպիլէճէք , վէ մազնուն-ալէյհ իճապէթ իթմէտիկի հալտէ , հագընտա իհզար միւղէքքիւրէսի իթա իլլէեէճէք տիր :

87. Տավէթէ իճապէթ իթմէեէն շահիտ հագընտա , 75 ինճի մատտէ իգթիլապընճա , քէզալիք իհզար միւղէքքիւրէսի վիրիլէպիլէճէք , վէ մատտէյի մէգքիւրէտէ մուայեէն ճէզայի նագտի , պաչգաճա հիւքմ օլունապիլէճէք տիր :

88. Ճէլլ միւղէքքիւրէսիլլէ կէթիւրիլէն էլխաս , տէրհալ , վէ իհզար միւղէքքիւրէսիլլէ կէթիւրիլէսիլլէ , նիհաեէթ հիկիլումի տէօրթ սաաթ զարֆընտա , միւսթէնթիդ թարաֆընտան իսթինթագ օլունաճագ տըր :

89. Իսթինթագտան սօնրա , վէ եախսու մազնուն-ալէյհ Ֆիրար իթտիլի հալտէ , հարէքէթի վագըասընը , հապս ճէզասընը , վէ եա տահա աղըր պիր ճէզաեը միւսթէլլիւր իտէ , մուվագգաթ վէ եախսու զայրի մուվագգաթ թէվգըֆ միւղէքքիւրէսի վիրիլէպիլիւր , վէ զայրի մուվագգաթ թէվգըֆ միւղէքքիւրէսի , միւտտաի ումումի իսթիմա օլունմատըգճա , վիրիլէմէղ մուվագգաթ թէվգըֆ , նիհաեէթ օլթուղ կիւն իմթիտատ իտէպիլիւր , վէ զայրի մուվագգաթ թէվգըֆ , մահքէմէտէն , հիւքմիւն սուտուրինէ գատար միւսթէտ օլուր . էսնայի թահգըգաթտա , միւտտաի ումումի թարաֆընտան թալէպ օլունուր իտէ , մազնուն-ալէյհին հարէքէթի վագըասը , հերգանպի նէվի ճէրաեիմտէն օլուր իտէ օլուն , միւսթէնթիդ , մուվագգաթ վէ եախսու զայրի մուվագգաթ թէվգըֆ էմրինի իսթիրտատ իտէպիլիւր , անճագ , պու թագտիրտէ , մազնուն-ալէյհ իսթէնիլտիքճէ , քեաֆֆէյի մուամէլաթը թահգըգիլեէտէ հաղըր պուլունաճագընա , վէ թէրէթիւպ իտէճէք հիւքմ , իճրա օլունմագ իւղրէ , մահքէմէեէ կէլէճէկինէ տայիր , թէեմինաթ վիրէճէք տիր , թէվգըֆ էմրինի իսթիրտատը ալէյհինէ իթիրագ ճայիլ տէյիլ տիր :

90. Ճէլլ , վէ իհզար , վէ մուվագգաթ թէվգըֆ միւղէքքիւրէլէրի , պունլարը վիրէն միւսթէնթիդ թարաֆընտան իմղա , վէ մէէմուրլյեթինէ մախսու միւհրիլէ թէմհիր գըլընաճագ , վէ տէրունինտէ , մազնուն-ալէյհին իսմի , վէ եախսու էվաաֆը միւմէյիլիլէսի , սարահէթի միւմքինէ իլլ տէրճ ու թասրիհ օլունաճագ տըր :

91. Ղայրի մուվագգաթ թէվգըֆ միւղէքքիւրէսի տախի , մատտէյի սապըգատա թայեին օլունան սուրէթտէ , թանղիմ օլունմագ լաղըմ կէլիւր , պունտան մատտա , իթասընը

իսթիզամ իթմիշ օլան ֆիլի(1) իլէ , պունուն ճինսեթ վէ եա ճիւնհա նէ-վինտէն օլտուղունու միւպէյեխն օլան մաստէյի գանունիյեթ -տախի , տէ-րունինտէ զիբր օլունաճագ տրր :

92. Ճէլպ , վէ իհզար , վէ մուվագ-գաթ , վէ դայրի մուվագգաթ թէվ-գըֆ միւղէ.ք.քիրէլէրի , պիր մուհզիր վէ եա զապթիյեթ մարիֆէթիլէ , մազ-նուն-ալէյհէ թէպլիզ վէ իպրազ օ-լունտուգտան սօնրա , պիր գըթա սու-րէթի տախի իթա գըլընաճագ տրր . մազնուն-ալէյհ , մուվագգաթէն մէվ-գուֆ օլսա պիլէ , դայրի մուվագգաթ թէֆգըֆ միւղէ.ք.քիրէլէրինն ահքեամը , մէմա-լիբի Շահանէնին հէր թարաֆընտա նա-ֆըզ (2) տրր :

93. Ճէլպ վէ իհզար , վէ մուվագ-գաթ վէ դայրի մուվագգաթ թէվգըֆ միւղէ.ք.քիրէլէրինն ահքեամը , մէմա-լիբի Շահանէնին հէր թարաֆընտա նա-ֆըզ (2) տրր :

Մազնուն-ալէյհ , մուվագգաթ , վէ եախօտ դայրի մուվագգաթ թէվգըֆ միւղէ.ք.քիրէլէրինն , իթա իթմիշ օլան միւսթէնթիզին մէմուր օլտուղու գա-ղա խարիճինտէ պուլունուր իսէ , մա-հէլլէ մուխթարընըն , վէ պունուն դայ-պուպէթինտէ , օրատա պուլունան թէֆթիշ մէմուրունուն , վէ եա զապ-թիյեթ զապիթինին հուղուրունա կէ-թիրիլէճէք , վէ պու տախի , իճրասընը մէնն վէ թէէթիր իթմէկէ միւգթեաիր օլամաներպ , միւղէ.ք.քիրէլէրին քէնտիսի-նէ իրաէ օլունտուղունու թաստիդան , իմդա իթմէկէ մէճպուր օլսաճագ տրր :

94. Իհզար միւղէ.ք.քիրէլէրինէ միւ-թալաթ (3) իթմէեէն , վէ եախօտ իթաաթ իսէճէկինի պէեանտէն սօն-րա , ֆիրարէ թէչէպպիւս իսէն շախս , իճպար օլունաճագ տրր . շէօլէ քի ,

իհզար միւղէ.ք.քիրէլէրինն համիլ օլան մէմուր , իգթիզա իտէր իսէ , էն եա-գըն մահէլլատէ պուլունան գուվիլէյի միւսէլլահանա (4) միւրաճաաթ իտէ-ճէք , վէ պու տախի իհզար միւղէ.ք-քիրէլէրինն ահքեամը միւնաէրիճէսինն իճրանէ մէճպուր օլսաճագ տրր :

95. Մազնուն-ալէյհ , իհզար միւ-ղէ.ք.քիրէլէրի թարիսինտէն իթիպարէն , իբի կիւն կէչալիքտէն սօնրա , կէլմէ-միշ օլուպ տա , իշպու թէղքիրէլէրի վիր-միշ օլան միւսթէնթիզին մէմուր օլ-տուղու գաղա խարիճինտէ , վէ միւս-թէնթիզին իգամէթ կեահընտան պէշ միրիամէթրօ (5) ուղագ պիր մահէլլատէ պուլունուր իսէ , իշպու թէղքիրէլէրինն ահքեամընա իթթիպաթ (6) իճպար ի-տիլմէմէսի ճայիզ օլապիլիր . ֆագաթ , պու թագտիրտէ , պուլունտուղու գա-ղա միւտտախի ումումիսի հուղուրու-նա կէթիրիլէրէք , թէվգըֆիսանէեթ գօնուլմագ իւզրէ , միւտտախի ումումի թարաֆընտան , մուվագգաթ թէվգըֆ միւղէ.ք.քիրէլէրի վիրիլիր . էկէր մազնուն -ալէյհ , արամմասընա սէպէպիյեթթ վիրէն ֆիլիլին , ֆայիլ վէ եա շէրիբի օլ-տուղունու զանն իթտիրէճէք էչեա , վէ էվրագ , վէ ալէաթ համիլ իսէ , իհզար միւղէ.ք.քիրէլէրի թարիսինտէն իթիպարէն , դաշ կիւն կէչմիշ օլուր իսէ օլտուն , վէ հէր նէրէտէ պուլու-նուր իսէ պուլունսուն , հագգընտա իշպու թէղքիրէ ահքեամը թէմամըլլա իճրա գըլընաճագ տրր :

96. Միւտտախի ումումի , մաստէյի սապըգա մուճիպլինճէ , իթա իթմիշ օլսաճագը , մուվագգաթ թէվգըֆ միւ-ղէ.ք.քիրէլէրինն իճրասընտան եիկիլմի տէօրթ սաաթ պարֆընտա , իհզար միւ-ղէ.ք.քիրէլէրինն վիրմիշ օլան մէմուրա , քէնթիլէթի իխպար , վէ զապթ վա-

(1) Ֆէէլ , իշ , իճրա , ամէլ , հարէքէթ :
 (2) Ն-ֆըլ , թէէսիրլի , գուվիլէթի օլմագըզ :
 (3) Մէ-թ-լ-թ , իթասթ :

(4) Մէ-սէլլահ , սիլահլը :
 (5) Մէրի-սէթրօ , օն պին մէթրօ ուղագըզ :
 (6) Իթիլ-գա , թապի օլմագ , իմթիսալ իթմէք :

րագասը թանգիմ օլունմուչ իսէ , ա-
նը տախի թէսլիղ իյէեեճէք տիր :

97. Իհդար միւզէքքիրէսինի իթա
իթմիլ օլան , վէ զասլթ վարագասընը
ախղ իտէն մէէմուր , միւսթէնթիգին
ղայրի պիր մէէմուր իսէ , եէախտէ
պուլունան էվրագըն քեաֆիֆէսինի , եի-
նէ եիկիրմի տէօրթ սասթ զարֆըն-
տա , մահէլլի միւսթէնթիգինէ թէսլ-
լիղ իտէճէք , վէ պու տախի , 83 ին-
ճի մատտէ ահքեամընս թէվֆիդ հա-
րէքէթ իյէեեճէք տիր :

98. Տօղրուտան տօղրուեա , վէ եա-
խօտ սէքսէն պէլինճի մատտէ հիւք-
միւնճէ , հավալէթէն , թահդըգաթա
իպթիտար իտէն միւսթէնթիգ , վու-
զու պուլան ճիւրմէ տայիր , մէվճուտ
օլան էվրագ ու էլեաեը , վէ իսթիհ-
սալ (1) իթտիկի մալիւմաթը , մաղնուն-
ալէյհին իսթիթադը իճրա օլունմագ-
իւզրէ , տէրտէսթ օլունմուչ օլտուղու
մահէլլ միւսթէնթիգինէ , մէմհուրէն
թէսլիղ վէ իրսալ իտէճէք տիր . վէ
պատէհու , էվրագ ու էլեայի մէզքիւ-
րէնին ճիւմէսի , իսթիթադընամէ ի-
լէ պէրապէր , իսլթիտա իչէ պաչլա-
մըչ օլան միւսթէնթիգէ իստէ գըլը-
նաճագ աըր :

99. Իպթիտա իչէ պաչլամըչ օլան
միւսթէնթիգ , զայրի մուվադգաթ
թէվգըֆ միւզէքքիրէսի վիրմիլ օլտու-
ղու հալտէ , մաղնուն-ալէյհին , թահ-
դըգաթըն իճրա օլունտուղու մահէլլ
թէվգըֆիսանէսինէ նաղլինի , օ միւզէք-
քիրէեէ տէրճ իտէպիլիր . նաղլ մատ-
տէսի , միւզէքքիրէտէ միւնտէրիճ տէ-
կիլ իսէ , 122 ինճի , վէ 123 իւնճիւ ,
վէ 124 իւնճիւ , վէ 125 ինճի , վէ 126
ընճը , վէ 127 ինճի , վէ 128 ինճի մատ-
տէլէր ահքեամընճա , միւսթէնթիգ թա-
րաֆընտան պիր դարար վիրիլինճէեէ
գատար , տէրտէսթ օլունտուղու գաղա
թէվգըֆիսանէսինտէ գալաճագ տըր :

(1) Իսթիկալ , թօրլասուղ , թահսիլ իթմէք :

100. Ալէյհինէ իհզար միւզէքքիրէ-
սի վիրիլմիլ օլան շախս , պուլունամագ
իսէ , իչպու միւզէքքիրէ , սաքին օլտու-
ղու մահէլլ , մէքքէվի գաղա իսէ , գա-
լիմագամա , նահիլեէ իսէ , միւտիրէ ,
գարիլեէ իսէ , մուլսթարա , վէ եախօտ
օրատա վէ եախօտ ճիվարտա պուլու-
նան թէֆթիլ մէէմուլու վէ եա զասլ-
թիլեէ գասլիթինէ իպրաղ օլունաճագ ,
վէ պունլարտան գանղիսինէ իպրաղ
օլունուր իսէ , միւզէքքիրէնին քէն-
տուսինէ իրաէ օլունտուղունու թաս-
տիգան , իմգա իտէճէք տիր :

101. Հիւքիւմէթ մէէմուրլարընտան
վէ ահատար նաստան տախի , հէր քիմ
օլուր իսէ օլուն , ճիւրմի մէչհուտ
հալինտէ թութուլան , վէ եախօտ , վէլ-
վէլէյի նաս իլէ թաագըրս օլունան , վէ
եա ճէրաեիմի մէչհուտէտէն մաատուտ
օլան ահվալի սայիրէտէն պիրինտէ պու-
լունան շախս , ֆիլիլի վազը , միւճագա-
թը թէրհիպիլեէեի իճապ իտէն էֆալ-
տէն իսէ , իհզար միւզէքքիրէսինէ հա-
ճէթ օլմաեարագ , թութուպ միւտ-
տախի ումուսի հուզուրունա կէթիրմէ-
կէ մէճպուր տուր :

102. Մուվադգաթ թէվգըֆ միւ-
զէքքիրէսինին իպրաղընտա , մաղնուն
ալէյհ , պիտաեէթ մահքէմէսինին թէվ-
գըֆիսանէսինտէ ալը դօնուլաճագ , վէ
թէվգըֆիսանէ միւտիրի , մաղնուն-ա-
լէյհին , քէստուսինէ թէսլիմ օլուն-
տուղունու միւպէյեին , միւզէքքիրէ-
լի մէզքիւրէեի կէթիրէն մուհզիր (·) .
վէ եա զասլթիլեէեէ սէնէտ իթա իտէ-
ճէք տիր :

103. Մուվադգաթ , վէ եախօտ
ղայրի մուվադգաթ թէվգըֆ միւզէք-
քիրէսինի իճրա իտէճէք մէէմուր ,
մաղնուն-ալէյհին ախղ ու կիրիֆթի-
նէ քեաֆի օլաճագ գուվլէյի միւսէլ-
լահա իսթիսահալ իտէճէք , վէ իգթի-
ղա իտէն նէֆէրաթ , թէվգըֆ միւ-

(2) Մուհզիր , եամի մէհզիր :

զէքքիրէսինին իճրա օլունտուղու եէր-տէ, էն եադըն օլան մէվգըտան ալը-նաճագ, վէ մէվգը զապիթի, միւզէքքիրէ ահքեամընա թէվֆիգան հարէքէթ իթմէկէ, մէճպուր օլաճագ տըր:

104. Մազնուն-ալէյհ, ախղ ու կիրֆիթ օլունամաղ իսէ, զայրի մուվաղգաթ թէվգըֆ միւզէքքիրէսի, էն սօնրաքի մէսքէնինէ թէսլիղ գըլընաճագ, վէ քէյֆիյեէթի թահարրիեի միւպէյեի, զապթ վարագաօը թութուլաճագ տըր. իչպու զապթ վարագասը, միւզէքքիրէսի համիլ օլան մէէմուրուն, մազնուն-ալէյհին էն եադըն օլան դօմէլարընտան պուլապիլէճէկի իքի քիլի հուղուրունտա, թանղիմ օլունաճագ, վէ պունլար, վարագայի մէզքիւրէսի իմզա վէ եա թէմհիլ իտէճէքըլէր, վէ իտէմէտիքլէրի, եա իթմէք իսթմէտիքլէրի հալտէ, քէյֆիյեէթի իմզա իչին, թէքիֆ վուգու պուլտուղունուն թասրիհիլէ, զապթ վարագասընա տէրճ օլունաճագ տըր. զայրի մուվաղգաթ թէվգըֆ միւզէքքիրէսինին համիլի, զապթ վարագասընը, 10 ունճու մատտէտէ պէեան օլունան մէէմուրլարտան պիրինէ թաստիղ իթտիրէճէք, վէ պիլ գըթա սուրէթինի տախի պըրագաճագ տըր. պատէհու, զայրի մուվաղգաթ թէվգըֆ միւզէքքիրէսիլլէ զապթ վարագասը, մահքէմէ գալէմինէ թէսլիմ գըլընաճագ տըր:

105. Մուվաղգաթ, վէ զայրի մուվաղգաթ թէվգըֆ միւզէքքիրէսի իւզէրինէ թութուլան շախս, պիլա թէէիլը, միւզէքքիրէտէ կէօսթէրիլէն թէվգըֆիսանէեէ կէօնատիլէճէք տիր:

106. իչպու միւզէքքիրէսի իճրա իտէճէք մէէմուր, մազնուն-ալէյհի, թէվգըֆիսանէ մէէմուրունա թէսլիմ իլէ, 102 ինճի մատտէ հիւքսիւնճէ, սէնէտ ախղ իթտիրաէն սօնրա, մազնուն-ալէյհին ախղ ու կիրֆիթինէ տալիլ օլան էվրագը, սլիտանէթ մահքէմէսի գալէմինէ իթա իտիպ, իլմ ու

խապէր ալաճագ, վէ իչպու իքի իլմու խապէրի, եիկիրմի տէօրթ սաաթ զարֆընտա, միւսթէնթիգէ իպրաղ իտէճէք, վէ միւսթէնթիգ, իքիսինին իւզէրինէ տախի «կէօրիւլմիւլտիւր» տէեու իչարէթ իլէ, թասրիլա վէ իմզա վաղ իլլէեէճէք տիր:

107. Ճէլպ, վէ իհզար, վէ մուվաղգաթ, վէ զայրի մուվաղգաթ թէվգըֆ միւզէքքիրէլէրինէ տայիլ, թայեին օլունան մուամէլաթ, իլիպ օլունամաղ իսէ, մահքէմէքեաթիպինտէն, լա ագալլ, իքի ալթուն ճէզայի նագտի ալլընաճագ, վէ լէտէլ իճագ, միւսթէնթիգ իլլէ միւտտաիլի ումումիեէ, իճրայի թէնպիհաթ օլունաճագ, վէ հագլարընտա իլթ իքեա-ան-էլ-հիւքքեամ սալահիյեէթի տախի իսթիմալ օլունապիլէճէք տիր:

ՍԵՔԻՉԻՆՃԻ ՖՍՍԼ

Մուվաղգաթին իւլիյեէթի «էդէլէլէ +էֆալէլէ պէեանը» տըր:

108. Հէր նէվի մէվատտա, մազնուն ալէյհին իսթ իտասը վուգու պուլտուղու հալտէ, միւտտաիլի ումումի իսթիմա օլունտուգտան սօնրա, մազնուն ալէյհ, քեաթֆէյի մուամէլաթը թահգըգըյեէտէ պուլունմաղ, վէ հագլընտա թէրէթթիւպ իտէճէք հիւքմ իճրա իտիլմէք իւղրէ, իսթէնիլտիկի հալտէ, կէլէճէկինի թէահիւտ իթմէք շարթըլա, մուվաղգաթէն թախիլեէյի սէպիլինի, միւսթէնթիգ էմի իտէպիլէճէք տիր:

Ճիւնհա նէվինտէն օլան ճէրայիմտէ, ճիւնհանըն, գանունէն միւսթէլլիմ օլաճագը միւճագաթըն, նիհայէթ տէրէճէսի, իքի սէնէտէն էքսիք հապսճէգասը օլտուղու, վէ մազնուն-ալէյհ, իգամէթ կիւահ սահիպի պուլունտուղու թագտիրտէ, իսթինթագընտան պէչ կիւն սօնրա, մուվաղգաթէն թախիլլ

եէ յի սէպիլի, պիհադդ (1) իճրա օլու-
նուր: Պու մատտէ ահքեամընըն, մու-
գատտէմա ճինայէթ, եախօտ, պիր
սէնէտէն զիեատտէ հապս իլէ մահքիւմ
օլմուչ օլանլարա շիւմուլի օլմեա-
ճագ տըր:

109. Մաղնուն - ալէյհին, մուվագ-
գաթէն թախլիյեէյի սէպիլի պիհադդ
լաղըմ կէլմէեէն ահվալտէ, 113 ինճի
մատտէ ահքեամընա թէվֆիդան, մազ-
նուն - ալէյհ, քէֆալէթի նագտիյեէ
վիրմէք շարթըլա սալը վիրիլէպիլի:
Իշպու քէֆալէթ, էվվէլա մաղնուն-ա-
լէյհին, պիլ ճիւմլէ մուամէլաթը թահ-
դըզըյեէտէ հագըր պուլունմասընը,
վէ թէրէթթիւպ իտէճէք հիւքմ իճրա
իտիլմէք իւզրէ կէլմէսինի. սանիեա,
մէսարիֆի աթիյեէնին, եանի, էվվէլ
էմիրտէ, միւտտաիի ումումիեէ միւ-
թաալիդ օլան, վէ իքինճի տէրէճէ-
տէ միւտտաիի շախսի թարաֆընտան
իտիլէն մէսարիֆին, վէ իւչիւնճիւ տէ-
րէճէտէ իճապ իտէն ճէգայի նագտի-
նին թէսպիյեէսինի պամին տիր (2): Քէ-
ֆալէթին իշպու իքի դըսմընտան հէր
պիրինէ մախուս օլաճագ ագճէնին
մըդտարը, թախլիյեէյի սէպիլ (3) էմ-
րինտէ թայիլին օլունաճագ տըր:

110. Մաղնուն - ալէյհին թախլիյ-
եէյի սէպիլինտէն սօնրա զուհուր ի-
տէպիլէճէք էսպպըր մուչէտտիտ (4)
իւզէրինէ, լիւզումունու կէօրտիւկիւ
թագտիրտէ, միւսթէնթիդ, եէնիտէն
իհզար, վէ եա մուվագգաթ, վէ եա
դայրի մուվագգաթ թէվգըֆ միւզէք-
քիրէսի իթա իտէպիլէճէք տիր: Շու
գատար քի, միւսթէնթիդին էմրինի
թաատիլէն, տայիրէյի իթթիհամիյեէ
թարաֆընտան, մաղնուն - ալէյհին,
մուվագգաթէն թախլիյեէյի սէպիլինէ
գարար վիրիլմիշ պուլունուր իտէ,
միւտտաիի ումումինին իտտասըր ի-

զէրինէ, գարարը սապըդըն ֆէսլինի
մահքէմէ էմի իթմէտիքճէ, միւսթէն-
թիդըն, եէնիտէն միւզէքքիրէ իթա-
սընա սալահիյեէթի օլմեաճագտըր:

111. Մաղնուն - ալէյհ, թահգը-
գաթ վէ մուհաքէմէնին, հէր հալ ու
զէմանընտա, մուվագգաթէն թախլիյ-
եէյի սէպիլինի իսթիտա իտէպիլի,
վէ տավա, դանլի մահքէմէտէ կէօ-
րիւլմէքտէ իտէ, իսթիտասընը, օրա-
եա իթա իթմէսի շաղըմ կէլիր: Մահ-
քիւմ - ալէյհ, 327 ինճի մատտէ իգ-
թիզասընճա, նագըր հիւքմ իսթիտա-
սընա սալահիյեէթի օլմագ իլին, թախ-
լիյեէյի սէպիլինի իսթիտա իտէճէք
օլտուղու հալտէ, մահպուսիյեէթինի
հիւքմ իթմիշ օլան մահքէմէեէ, միւ-
րաճաաթ իտէճէք տիր:

112. Մատտէյի սապըգատա կէօս-
թէրիլէն պիլ ճիւմլէ ահվալտէ, մազ-
նուն - ալէյհ, վէ եա միւսթթէհիւմ, վէ
եա մահքիւմ - ալէյհին, եալընըզ իս-
թիտանամէսի իւզէրինէ, միւտտաիի
ումումի իսթիմա օլունտուղտան սօն-
րա, ալէնի օլմեարագ, գարար վի-
րիլէճէք իտէ տէ, մաղնուն - ալէյհ,
վէ եա միւսթթէհիւմ, վէ եա մահքիւմ-
ալէյհ, իսթիտասընը թէէյեիտ իլին,
թահրիրէն պէեանը միւսթալաաթ ի-
տէպիլէճէք տիր:

113. Մուվագգաթէն թախլիյեէյի
սէպիլ իսթիտանամէսի, միւտտաիի
շախսինին զաթընա, վէ եախօտ տա-
յիմի, վէ եախօտ մուվագգաթ իգա-
մէթ կեահընա թէպիլդ օլունաճագ, վէ
միւտտաիի շախսի իսթիտասընըն քէն-
տիսինէ թէպիլդինտէն իթիպարէն,
եիկիրմի տէօրթ սաաթ զարֆընտա,
թահրիրէն միւսթալաաթընը պէեան ի-
տէպիլէճէք տիր:

114. Մուվագգաթէն թախլիյեէյի
սէպիլ իսթիտասընտան տօլաեը, եի-

(1) Պէհադդ, զաթէն հագըր օլարագ:

(2) Չաֆն, քէֆիլ, պօրճու օլմագ:

(3) Թախլիյեէյի սէպիլ, հապստէն գուրթուրուչ:

(4) Էսպպըր գուրթուրուչ, գապի սէպիլէր:

կիրմի տէօրթ սաաթ զարփընտա իթի-
 րազ վէ եա իսթինաֆ ճայիզ տիր. իշ-
 պու միւտաթի իիթիրազ վէ եա իս-
 թինաֆ, միւտաաիի ումումի ալէյհի-
 նէ իսէ, միւսթէյթ իզըն էմրի, վէ եա
 մահքէմէնին հիւքմիւ թարիկինտէն,
 վէ մազնուն-ալէյհ վէ եա միւթթէ-
 հիմ, վէ եա մահքիւմ-ալէյհ, վէ եա-
 խօտ միւտաաիի շախտի ալէյհինէ իսէ,
 զիքր օլունան էմր, վէ եա հիւքմիւն
 թէպլիզի կիւնիւնտէն իթիպարէն ճէ-
 րէեան իտէճէք, վէ մահքէմէ գալէ-
 մինտէ թութուլաճագ տէֆթէրի մախ-
 սուսունա գայտ օլունաճագ տըր :
 Միւտաաիի ումումինին, 130 ունճու
 մատտէնին սօն իւշ ֆրգրասընտա թայ-
 եին օլունան սուրէթ վէ մէհքէրէ իթ-
 թիպաէն, իթիրազա սալահիյեէթի օ-
 լաճագ տըր :

115. Մազնուն-ալէյհ, վէ եա միւթ-
 թէհիմ, վէ եա մահքիւմ-ալէյհին, մու-
 վազգաթման թախլիյեէյի սէպլիլ,
 քէֆալէթի նագաիյեէ իլէ մէշրութ⁽¹⁾
 օլտուղու թագաիրատէ, պու ազճէ,
 մազնուն վէ եա միւթթէհիմ, վէ եա
 մահքիւմ-ալէյհ թարաֆընտան, վէ
 եախօտ ախէրի ճանիպլինտէն, իյֆա
 օլունաճագ, վէ մըգտարը տախի, միւս-
 թէնթիզ, վէ եախօտ մահքէմէ թա-
 րաֆընտան, իշին նէվինէ կէօրէ, թայ-
 եին օլունաճագ տըր :

Մազնուն ալէյհ, վէ եա միւթթէ-
 հիմ, վէ եա մահքիւմ-ալէյհին, մահ-
 քէմէճէ վուգու պուլաճագ հէր տա-
 վէթէ իճապէթ իտէճէկլինի, վէ իթ-
 մէտիկի հալտէ, թայեին օլունան մէպ-
 լազը, քէնտիլէրի իթա իյլէեէճէկլինի
 թէահիւտ իտէքէք, քէնտիլէրինին ի-
 ֆայի թէահիւտէ միւզթէտիր օլտու-
 ղու անլաշըլան էլխասը սայիրէնին տա-
 խի քէֆալէթի գապուլ օլունապլիլէ-
 ճէք տիր :

116. Նագաէն քէֆալէթ ալընտը-
 զը թագաիրատէ, քէֆալէթ ազճէսի,
 մալ սանտըղընա թէպլիմ օլունաճագ,
 վէ միւտաաիի ումումի, սանտըգ իլմ
 ու իտապէրլինին իպրազը իւզէրինէ,
 մուվազգաթմէն թախլիյեէյի սէպլիլ
 էմրինի իճրա իթաիրէճէք տիր, վէ պիր
 շախտը ախէրին քէֆալէթի գապուլ օ-
 լունան շ իսէ, մահքէմէ գալէմինտէ
 թանղիմ օլունաճագ թէահիւտանմէ-
 սինին իպրազը իւզէրինէ, թախլիյեէ-
 յի սէպլիլ էմրի իճրա օլունաճագ տըր :
 կէրէք քէֆալէթ իլէ, վէ կէրէք քէ-
 ֆալէթսիզ, մուվազգաթմէն սէպլիլ
 թախլիյեէ գըլընաճագ օլան շախտ,
 մահքէմէ գալէմինէ սէնէտ իթասըլա
 էվլէլ պէ էվլէլ պիր իգամէթ կեահ
 ինթիխասպ վէ իրատէ իթմէկէ մէճպուր
 օլաճագ տըր :

117. Մէքֆուլ լէհ, պիլ ճիւմլէ մու-
 ամէլաթը թահգըզըյեէտէ հազըր
 պուլունուր, վէ վագըր օլան հիւքմիւն
 իճրասը իշին մահքէմէեէ կէլիր իսէ,
 քէֆալէթ ազճէսի գուրթուլմուշ օլուր.
 վէ պիր էօզրի մագպուլի օլմանարագ,
 մուամէլաթը թահգըզըյեէտէն պի-
 րինտէ հազըր պուլունմազ, վէ եա ի-
 թա օլունան հիւքմիւն իճրասը իշին,
 մահքէմէեէ կէլմէգ իսէ, քէֆալէթ
 ազճէսինին պիրինճի գըամը, խաղինէ-
 մանտէ⁽²⁾ օլուր. անճագ, քէֆալէթէ
 րապթ օլունան շախտըն թէպրիյեէյի
 զիմմէթի, վէ եախօտ գանունէն ճէ-
 ղա օլմամագ ճիհէթիլլէ, ատէմի մէ-
 սուլիյեէթի⁽³⁾, վէ եախօտ մէննի մու-
 հաքէմէսի հալինտէ, քէֆալէթ ազ-
 ճէսինին պու գըամընըն իտատէսի, մահ-
 քէմէ իլամընտա էմր օլունապլիլիր :

118. Գէֆալէթէ րապթ օլունան
 շախտըն պէրաէթի զիմմէթի, վէ եա ա-
 տէմի մէսուլիյեէթի, վէ եախօտ մէննի
 մուհաքէմէսի թագաիրինտէ, քէֆա-

(1) Մէշրութ, շարթ գըլընմըլ օլան :
 (2) Խաղինէմանտէ, խաղինէտէ գալմըլ :

(3) Արեֆ Գոտուլիյեէթի, մէսուլիյեէթի պու-
 լունմանտէ :

լէթ ազճէսինին գըմը սանիսի , մութ-
լագա խտէ օլունուր . վէ մահըլումիյ-
նէթի հայինատէ , 109 ունճու մատտէ-
տէ մուայեէն գախտէնէ թաթպիգան,
տավա մէսարիֆի իլէ ճէզայի նագտի-
նին իֆասընա սարֆի օլունտուգտան
սծնրա , ֆաղլասը վար իտէ , իտտէ
գըլընըր :

119. Միւտտաիլի ումումի , կէրէք
117 ինճի մատտէ ահըբեամընըն իֆասը
լաղըմ կէլտիկինէ տայիր էվրագըրէս-
միյեէնէ միւպթէնի մահըթմէ գալէ-
մինատէն վիլիլէճէք թաստիգնամէնի ,
վէ կէրէք մահըթմէ իլամընըն 118 ին-
ճի մատտէնին ֆըգըրայի սանիյեէսինէ
միւթապիլիգ օլան ահըբեամընըն խիւ-
լասասընըր ըէսէն , վէ եա միւտտա-
իլի շախսինին թալէպի իւղէրինէ , մալ
սանտըղընա իպրագ իթմէկէ մէէ-
մուր տուր . վէ իթասըր լաղըմ կէլէն
մէպալիլ , թէպիմ օլունմամը իտէ ,
մալ սանտըղը մարիֆէթիլլէ թահսիլ
օլունաճագ , վէ լէտէլ իճապ , մուա-
մէլէյի ճէպրիյեէյի գանուհիյեէ տա-
իլի իսթիմալ օլունապիլէճէք տիր :

Մուգատտէմճէ , թէպիմ օլունմուշ
օլան , վէ եա սծնրատան թահսիլ օ-
լունան մէպալիլ , մահըթմէ մարիֆէ-
թիլլէ , պիլլա թէէլիլ , գանունէն լա-
ղըմ կէլէնլէրէ , թագսիմ օլունաճագ
տըր :

Պու խուտուսաթա տայիր թահատ-
աիւս իտէճէք քեաֆիֆէյի միւնաղաթ
վագըր օլան հիւքմիւն իճըասընա միւ-
թէֆէրրի մէվատտան ատտ օլունա-
րագ , իսթիտանամէ թագսիմի իւղէ-
րինէ , ալէնի օլմաեարագ , ֆասլ օլու-
նաճագ տըր :

120. Գէֆիլի ալընան շախս , մու-
վագղաթմէն սէպիլի թալիլիյեէ օլուն-
տուգտան սծնրա տալլէթ օլունուպ-
տա կէլմէղ իտէ , իճապը հալէ կէօրէ ,
միւսթէնթիգ վէ եախօտ մահըթմէ թա-
րաֆընտան , ալէյհինէ , մուվագղաթ
վէ եախօտ զայրի մուվագղաթ թէվ-

գըֆ միւղէք քիլիէսի իթա օլունաճագ
տըր :

121. Սէպիլի մուվագղաթմէն թախ-
լիյեէ գըլընմը շախս միւթթէհիմ ,
մահըթմէ թարաֆընտան էմր սուտու-
րինտէ , աէրհալ թէվգըֆ գըլընաճագ
տըր :

ՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ՖԱՍԼ

Իսթալէ Ռահըբէ-թախան սծնրա , Գիւնլէնլէք Ռ-
րաֆընդան էմր օլունաճագ քարաբեալէրէ
դուրս տիր :

122. Մուամէլաթըր թահգըգըրէն
իքմալ օլունտուղու կիպի , միւսթէն-
թիգ , թահգըգղաթը վագըրտըր միւտ-
տաիլի ումումիյեէ թէպիլիլ իտէճէք ,
վէ միւտտաիլի ումումի տախի , իտտաա
իտէճէկի մէվատտը , նիհատէթ իւշ կիւն
զարֆընտա , միւսթէնթիգէ պէեան
կիլէնէճէք տիր :

123. Միւսթէնթիգ , վագըր օլան
ֆիլիլին , նէ ճինատէթ , նէ ճիւնհա ,
վէ նէ տէ գապահաթ նէվինտէն օլ-
մատըղըր ըէյինտէ պուլունտուղու , վէ
եախօտ իսնատ օլունան ֆիլիլի , մաղ-
նուն-ալէյհին իրթիքեապ իթիկինէ
տայիր պիլր կիւնա տէլիլ վէ էմարէ
կէօրմէտիկի թագտիրտէ , մէննի մու-
հաթէմէնի , եանի մուհաթէմէնէ մա-
հէլլ օլմատըղընըր , պիլր գըլթա գարար-
նամէ կիլէ պէեան իտէճէք , վէ մաղնուն-
ալէյհի թէվգըֆ օլունմուշ իտէ , սէպի-
լի թալիլիյեէ գըլընաճագ տըր :

124. Միւսթէնթիգ , իսնատ օլու-
նան ֆիլիլի , գապահաթ նէվինտէն ատտ
իթտիկի հալտէ , մաղնուն - ալէյհի ,
գաղա պիտայէթ մահըթմէոինէ կէծն-
տէրէճէք , վէ մաղնուն-ալէյհի մէվ-
գուֆ իտէ , սէպիլի թալիլիյեէ գըլը-
նաճագ տըր : Իշպու մատտէ կիլէ , մատ-
տէյի սապըգա ահըբեամը , միւտտաիլի
շախսի վէ միւտտաիլի ումումիյին ա-
թիտէ պէեան օլունաճագ հուգու-
գունա իալէլ կէթիլմէնէճէք տիր :

125. Ճիւրմի վազը, միւճաղաթը թէէտիպիյեհեի միւսթէլզիմ մէվատտան ատտ օլունսուղու հալտէ, միւսթէնթիզ, մաղնուն-ալէյհի, մահքէմէեէ իրսալ իյլէեհէճէք, վէ ճիւրմի վազը, հապսը իսթիլզամ իտէպիլէճէկի թագտիրտէ, մաղնուն - ալէյհի, զաթէն թէվզըֆ օլունմուչ իտէ, մուվազգաթան մէվզուֆ գալաճագ տըր :

126. Ճիւրմ, հապս ճէզասընը մուճիպ օլմատըզը թագտիրտէ, մաղնուն-ալէյհին, եէվմի մուայեհնինտէ, իգթիզա իտէն մահքէմէեէ կէլմէք շարթըլա, սէպիլի թախիլյեհէ գըլընաճագ տըր :

127. Տավանըն մահքէմէեէ հավալէսի թագտիրինտէ, միւտտալի ումուճի, պիլ ճիւմէէ էվրազը տավանը թէրթիպ, վէ նիւմէրօլարընը վազ իթտիքտէն սօնրա, նիհայէթ գըրգ սէքիզ սաաթ գարֆընտա, իյին այիտ օլտուղու մահքէմէեէ իրսալ իտէճէք, վէ տալա, ճիւնհանա միւթաալիզ իտէ, մաղնուն-ալէյհի, 168 ինճի մատտէտէ թայեիին օլունան մէհլ գայիտէսինէ թէվֆիդան, իսպար վուգուինտէն գըրգ սէքիզ սաաթ գարֆընտա կէլմէք իզըրէ, մահքէմէեէ տավէթ իթտալրէճէք տիր :

128. Միւսթէնթիզ, վազը օլան ճիւրմիւ, միւճաղաթը թէրհիպիլյեհեի միւսթէլզիմ, վէ իսնատաթը վազըանը տէրէճէյի քիֆայէտէ միւսպիթ ատտ իյլէր իտէ, թահգըզաթը հավի էվրազըն, վէ զաթը վազըանը միւսպիթ օլան գապթ վարագասը իլէ, սիւպուլթը ճինայէթէ մէտար օլաճագ էյրաննըն պիր գըթա բուսուլապընըն ֆասլը մախսուսուճտա պէեան օլունսուղու վէճհլէ, իճաալը իճրա օլունմադ իզըրէ, միւտտալի ումուճի թարաֆընտան պիլա թէէսիր, ճինայէթի լույեէթէ մէէմուը մահքէմէ նէզտիտէ պուլունան միւտտալի ումուճիլյեհէ թէպլիզ օլունմասընը էմի իտէճէք տիր :

Միւպուլթը ճինայէթէ մէտար օլան էյեա, 210ունճու վէ 246ընճը մատտէլէր ահքեամընա իալէլ կէլմէմէք իզըրէ, միւսթէնթիզըն մէնսուպ օլտուղու մահքէմէտէ գալաճագ տըր :

129. Մատտէյի սապըգատա պէեան օլունան ահվալտէ, մաղնուն-ալէյհի հագըրնտա վիրիլմիչ օլան մուվազգաթ թէվզըֆ միւղէքըրէսինին հիւքմիւ, լիլա պիտայէթ մահքէմէսի, վէ եա մահքէմէյի իսթինաֆիլյեհէ թարաֆընտան գարար վիրիլինճէեէ գատար ճարի օլաճագ տըր, 123 իւնճիւ, վէ 124 իւնճիւ, վէ 125 ինճի, վէ 126ընճը, վէ 128 ինճի մատտէլէր ահքեամընճա, միւսթէնթիզ թարաֆընտան իթա օլունաճագ գարարնամէլէր, միւտտալի ումուճիլին իտտանամէսի զիյրինէ եազըլաճագ, վէ պու գարարնամէլէրտէ, մաղնուն-ալէյհին իամուչէօհրէթ վէ սիննի, վէ մահէլլի վէլատէթ վէ իգամէթի, վէ սանաթը, վէ քէնտիսինէ իսնատ օլունան ֆիլիլին մուլսթասարճա թարիֆի իլէ, գանուճէն, գանղի նէվ ճէրաեիմտէն օլտուղու, վէ իսնատաթը վազըանա տալիր տէլպիլի քեաֆիլյէ օլուպ օլմատըզը միւնտէրիճ պուլունաճագ տըր :

130. Միւտտալի ումուճի, միւսթէնթիզ թարաֆընտան իթա օլունան գարարնամէլէր ալէյհինէ, հէր հալտէ իթիրազ իտէպիլէճէք տիր : Միւտտալի շախսինին 109ունճու, վէ 123 իւնճիւ, վէ 124 իւնճիւ, վէ 126ընճը, վէ 431ինճի մատտէլէրտէ միւնտէրիճ ահվալտէ վիրիլէն, վէ ալէլ իթլազ հուգուգու շախսիլյեհէսինէ թօգուճան գարարնամէլէր ալէյհինէ իթիրազա սալահիլյեհէթի օլաճագ տըր : Մաղնուն-ալէյհի, անճագ 109ունճու մատտէ մուճիպինճէ իթա օլունան գարարնամէլէր ալէյհինէ, վէ 431ինճի մատտէտէ պէեան օլունան հալ վուգուլինտէ, իթիրազ իտէպիլէճէք տիր :

Իթիրապնամէ, երկիրմի տէօրթ սա-

աթ զարֆընտա իթա օլունմագ լազըմ կէլիւպ , միւտտաիի ումումի ալէյճինէ իսէ , գարարնամէ թարիխինտէն , վէ միւտտաիի շախսի , վէ եա մէվգուֆ օլմաեան պիր մաղնուն-ալէյճ հագ- գընտա իսէ , գարարնամէնին , մէրքէ- զի մահքէմէտէ ինթիխապ իյլէտիքլէ- րի իգտմէթկեաճարընա թէպլիղին- տէն , վէ մէվգուֆ պուլունան մաղ- նուն-ալէյճ հագգընտա իսէ , գա- րարնամէնին , մահքէմէ քեաթիպի թարաֆընտան քէնտիսինէ իպրազըն- տան իթիպարէն , միւտտէթի իթիրազ ճէրէեան իտէճէք տիր : Գարարնամէ- նին պէր վէճհի մուհարէր թէպլիղ վէ իպրազը , գարարնամէ թարիխին- տէն երկիրմի տէօրթ սաաթ զարֆըն- տա իճրա օլունմագ լազըմ կէլիր . վէ վազը օլան իթիրազնամէ , ճինաեաթը րույեթէթէ մէճմուր մահքէմէեէ վիրի- լէճէք , վէ մէսալիհի սայիրէեէ թագ- տիմէն , տէրհալ րույեթէթի մապահաթ օլունաճագ տըր : իթիրազա տայիր օ- լան էվրագ , երև յերկիրմի սէքիղինճի մատտէեէ թէվֆիղան , մահքէմէսինէ իրսալ գըլընաճագ տըր : Մէվգուֆ պու- լունան մաղնուն-ալէյճ , իթիրազ հագ- գընտա պիր գարար սուտուրինէ , վէ հէր հալտէ , միւտտէթի իթիրազըն ինգըզաընա (¹) տէկին , մահպուս գա- լաճագ տըր : իթիրազ հագգը , հէր հալտէ , լիվա պիտայէթ մահքէմէսին- տէ , վէ եա մահքէմէյի իսթինաֆիյ- եէտէ պուլունան միւտտաիի ումումի- եէ այիտ օլաճագ , վէ միւսթէնթիգ թարաֆընտան իթա օլունան գարար- նամէ թարիխինտէն իթիպարէն , օն կիւն զարֆընտա , իթիրազ իթտիկինի պէեան իթմէսի լազըմ կէլէճէք տիր . պու ճիւմէ իլէ պէրապէր , գարար- նամէնին , մաղնուն-ալէյճին թախլի- եէյի սէպիլինէ տայիր օլան ահքեա- մը , սուրէթի մուվաղգաթատէ իճրա օլունաճագ տըր :

131. իթիրազ իտիպ տէ հագգըր չրգան միւտտաիի շախսինին , մաղնուն ալէյճէ թազմինաթ իթա իթմէսի , հիւրմ օլունաճագ տըր :

ՔԻԹԱՊԸ ՍԱՆԻ

ՄՈՒՀԱՔԷՄԱԹԱ ՏԱՅԻՐ ՏԻՐ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԳԱՊԱՀԱԹ ՎԷ ՃԻՒՆՀԱԵԱ ՄԻԻԹԱԱԼ- ԼԻԳ ՏԱԱՎԻԵԻ ԲՈՒՅԵՆԷԹ ԻՏԷՆ ՄԷՀԱ- ՔԻՄԷ ՏԱՅԻՐ ՏԻՐ .

ՊԻՐԻՆՆԻ ՖԱՍԼ

Գաղաճալա միւտտալէք գաալէնէ րույեթի էրէն ճիւտիէ գայէր րէր :

132. Գաղալարըն պիտայէթ մահ- քէմէլէրի , մէհաքիմին թէչքիլաթընա տայիր օլան գանուննամէտէ մուհար- րէր օլտուղու իւզրէ , գապահաթ տա- վալարընը , գաթիան , վէ ճիւնհա տա- վալարընը , գապիլի իսթինաֆ օլմագ շարթըյլա , պիտաեթմէն հիւրմ իտէ- ճէքլէր տիր :

133. Գաղա պիտայէթ մահքէմէլէ- րի , միւնհասըրէն (²) աթի իւզ զիւր մէվատտը , եանի , էվվէլա մատտէյի սապըգատէ , տէրէճէսի թայեին օլու- նան էֆայէ միւթաալիի , գազա տա- իիլինտէ վուգու պուլան ճէրայիմի , սանիեա , րույեթէթ վէ հիւրմիւնէ մէէ- զուն օլտուղու ճէրայիմտէն թէվէլ- լիւտ իտէն պիլ ճիւմէ թազմինաթ տապալարընը , րույեթէթ վէ ֆասլ ի- տէճէք տիր :

(¹) Ինքըա , պիթմէք , թէքմիլ օլմագ :

(²) Միւնհասըրէն , մահտուտ օլարագ :

ՅԸԳՐԱՅԻ ԷՎՎԷԼԻ

Գ-դ-հ-ն-ի գ-վ-ա-ւ-ն-ը ն-ա-ր-է-ն-ի բ-ո-յ-ե-ն-ի .

134. Գաղա պիտառէթ մահրէմէ-լէրինտէ , մախաուս միւտտաիի ումու-մի մուալլինի եօգ իտէ , միւտտաիի ու-մուսիլիբ վաղիֆէսինի թէֆթիւ մէէ-մուրու , վէ թէֆթիւ մէէմուրու օլմա-տըզը հալտէ , զապթիյէ զապթիթի իֆա իյլէեէճէք տիր : Միւթէատտիս թէֆթիւ մէէմուրլարը պուլունսուզու հալտէ , պունլարտան գանդիսի վաղի-ֆէյի մէգրիւրէեի իֆա իթմէք լազրմ կէլէճէկինի , լիվա պիտառէթ մահրէ-մէսի նէգաինտէ պուլունան միւտտաիի ումուսի մուալլինի , ինթիխապ վէ թայելին իյլէեէճէք տիր :

135. Գապահաթտան տօլսեր կէօն-տէրիլէճէք ճէլլինամէլէր , միւտտաիի ումուսիլիբ վաղիֆէսինի իֆա իտէն մէէմուրուն , վէ եախօտ , միւտտաիի շախսինին իսթիտատը իւզէրինէ թան-զիմ օլունուր . վէ մահրէմէնին մուհզիրի մարիֆէթիլլէ , մաղնուն - ալէյհ իլէ մէսուլի պիլ մալէ թէպիլիլ իլէ պէրա-պէր , պիրէր սուրէթի պըրադըլըր :

136. Ճէլլինամէ , պէհէր միրիամէթ-րօ իչին իբիչէր կիւն իլավէ օլունմագ իւզրէ , ագալի եիկիլուի տէօրթ սա-աթտան աչազը միւտառէթ իչին եազը-լամագ . աքսի հայինտէ , կէրէք ճէլլ վէ կէրէք զրեապէն վիրիլէճէք օլան հիւրմ միւնֆէսէիս (1) տիր . Փապաթ , մէֆսուխիյէթ իտտաասը , հէր նէվի իթիրազ վէ միւտաֆատտան էվվէլ , իբ մուրաֆատտա տէրմիւեան օլունմագ լազրմ կէլիւր , ահվալը միւպէրրէմէտէ (2) ճէլլ իչին մուայէն օլան , միւտ-տէթի մէգրիւրէ թազլիլ , վէ հաթթա-րէյիս թարաֆընտան վիրիլէճէք բու-սուլա մու ճիպինճէ , թարաֆէյի , օ

կիւն իչինտէ թայելին օլունաճագ սա-աթտա իհզար օլունապիլէճէք տիր :

137 Ճէլլինամէեէ հաճէթ պըրազ-մաեարագ , առի պիր իսապէր իւզէրի-նէ , թարաֆէյի , մահրէմէեէ կէլմէք-տէ , մուխայէէր (3) տիր :

138. Գաղա պիտայէթ մահրէմէսի , մուրաֆաա կիւնիւնտէն էվվէլ , միւտ-տաիի ումուսի վէ եախօտ միւտտաիի շախսինին իտտաասը իւզէրինէ վուգու պուլան զարարը թագտիր իլէ , զապթ վարագասընը թանդիմ , վէ միւսթաա-ճէլ օլան քեաֆիֆէյի մուամէլաթը իճ-րա իտէճէք տիր :

139. Տալլէթ օլունան քիմէսնէ , ճէլլ-նամէտէ թայելին օլունան վապըթտա , մահրէմէեէ կէլմէտիկի հալտէ , մու-հաքէմէսի , զրեապէն իճրա գըլընա-ճագ աըր :

140. Դրեապէն մահրիւմ օլան շախ-սըն , մատտէյի աթիլիյէտէ թայելին օլունան զէմանտէ մահրէմէեէ կէլմէ-տիկի հալտէ , ալէյինտէ վիրիլէն ի-լամըն իճրասընա մուխալիֆէթլէ վու-գու պուլաճագ իթիրազը գապուլ օ-լունմսեաճագ տըր . շու գատար քի , իսթինաֆ վէ թէմեիլի տավա սալա-հիյէթի , աթիտէ պէեան օլունան ահրեամը մախաուսէսինէ թապի օլա-ճագ տըր :

141. Դրեապէն վիրիլէն իլամալէյ-հինտէ օլունան իթիրազ , թէպիլինա-մէնին զիյրինէ ճէվապէն եազըլապի-լէճէք , վէ եախօտ հէր պիր միրիա-մէթրօ մէսաֆէ իչին իբիչէր կիւն զամմ օլունմագ իւզրէ , թէպիլինամէնին վի-րուտի թարիլինտէն իւչ կիւնէ գա-տար , վարագայի մախաուսէ իլէ պիլ-տիրիլէճէք տիր : Իթիրազ մահրէմէ-եէ , պիհազգ , ճէլլի միւթէգամին տիր , եանի , միւթէրիլ , իթիրազ իթ-մէրլէ պէրապէր , մահրէմէեէ մէ-

(1) Մէնֆէեէի , ֆէսիս օլունմուչ :
(2) Մէպէրրէի , կէրի պըրազըլամանան :

(3) Մախայէէր օլագ , եանի քէնաի քէյիլիկէ պազըլ օլմագ :

տուվ(1) ատա օլունուր . ճելլլ իչին , մուայեհն օլան միւտտէթին ինգըզա- սընը միւթէադգըպէն , էն էվվէլ աչը- լաճագ մէճլիսի մուրաֆատա , միւ- թէրիլ հազըր պուլունմագ լազըմ կէ- լիր , հազըր պուլունմաղ իսէ , իթի- րալ , քէէն լէմ եէքիւն , հիւքմիւնտէ ատա օլունուր :

142. Մահքէմէեէ ճելլլ օլունան շախս , եա պիլղաթ հազըր օլուր , վէ եա վէքեայէթնամէյի մախսուս իլէ պիր վէքիլ կէճնտէրիր :

143. Հէր տավանըն մուհաքէմէսի , սուրէթի ալէնիյեհտէ օլաճագ , վէ ա- լէնի օլմսեան մուհաքէմաթ , քէէն լէէն լէմ եէքիւն , հիւքմիւնտէ թու- թուլաճագ աըր : Մուհաքէմաթ պէր վէճհի աթի ճէրէեան իտէճէք տիր : Զապթ վարագալարը փար իսէ , մահքէ- մէ քեաթիպի թարաֆընտան , գրաաթ օլունուր , միւտտաիլի ումումի վէ եա- խօտ միւտտաիլի շախսի թարաֆընտան շահիտ տալէթ օլունմուչ օլտուլու , վէ լիւղում կէօրիւլտիւկիւ հալտէ , իսթիմա օլունուր : Միւտտաիլի շախսի , հուգուգու շախսիյեհտէսինի իտտաա ի- տէր , մահքէմէեէ ճելլլ օլունան շախս միւտաֆատա իտէր , վէ մատտէյի ա- թիյեհէ մուճիպինճէ , իգամէյի շիւհու- տա սալահիյեթի վար իսէ , կէթիլմիլ վէ եա ճելլլ իթտիրմիլ օլտուլու շա- հիտլէրի իսթիմա իթտիրիլի Միւտտաիլի ումումի , իսիւլասայի մատահաթը վէ միւտտաաարընը պէեան իտէր : Միւտ- տաիլ ալէյն օլ պապտէ օլան իսթարաթ վէ իթիրազաթընը տէրմիեան իտէպի- լիր : Գազա պիտայէթ մահքէմէսի , մու- հաքէմէսին իրմալ օլունտուլու մէճ- լիստէ , վէ նիհայէթ մէճլիսի աթիտէ տավաեա հիւքմ իտէր :

144. Գապայիհ , զապթ վարագա-

լարը վէ թագրիլլէրլէ , վէ պունլար օլ- մատըզը , վէ եախօտ օլուպ տա նա- գըս , վէ եա զայրի վազըհ(2) պուլուն- տուլու հալտէ , շէհատէթլէ իսպաթ օլունուր : Զապթ վարագալարը իլէ , թագրիլլէր սախթէիլի իտտաա օլուն- ճաեա , գատար մամուլ վէ միւթէ- պէր օլմասը , գանունէն մէշրութ օլան վէսայիլ(3) ճիւմլէսինտէն իսէ , մազմուն վէ միւնտէրիճաթը իսիլաֆընը իսպաթ իլին , իգամէյի շիւհուտ օլունմաճ , օլունուր իսէ , քէէն լէմ եէքիւն հիւք- միւնտէ տիր . սախթէիլի իտտաա օ- լունունճաեա գատար , մամուլիյեթի մէշրութ օլմսեան զապթ վարագալա- րը վէ թագրիլլէր մազմուն(4) վէ միւն- տէրիճաթը իսիլաֆընտա մահքէմէճէ թէնսիպ օլունտուլու հալտէ , կէրէք էտիլլէյի թահրիլիյեհ , վէ կէրէք շա- հիտ իպրազ վէ իգամէ օլունապիլլիր :

145. Իգամէ օլունան շիւհուտ , զա- յիտ(5) վէ նագըս օլմսեարագ , հագը- գաթը հալի սէօյլէեէճէքլէրինի , մահ- քէմէ հուգուրունտա եէմին իտէճէք- լէր տիր , վէ պու վէճհիլ եէմին իթ- մէեէն շահիտլէրին շէհատէթի , քէէն լէմ եէքիւն հիւքմիւնտէ թութուլուր : Մահքէմէ քեաթիպի , թախիֆ քէյ- ֆիլիյեթիլինի , վէ շահիտլէրին իսմ ու շէօհրէթ , վէ սինն ու սանաթ վէ մա- հէլլի իգամէթլէրինի , վէ շէհատէթի վազըալարընըն հիւքմիլ ֆըզրալարը- նը , զապթ իտէճէք տիր :

146. Մալնուն-ալէյիլին սպա ու էճ- տաա , վէ էվլատ , վէ ահֆատընտան , վէ պիրատէր վէ հէմլիրէլէրինտէն , վէ եախօտ պու տէրէճէտէ սըհրէն(6) գա- րապէթի(7) օլանլարտան , վէ թալազ(8) վուգուլինտէն սօնրա պիլլէ , զէվճ վէ զէվճէտէն հիլ պիրինին շէհատէթի մազպուլ տէյիլ տիր : Պու մազուլէ-

(1) Մէպու-լ , տավէթ օլունմուչ օլան :
(2) Վազըհ , ալիքեար , պէլլի :
(3) Վէսայիլ , վէսիլալար , էվլազլար :
(4) Մազմուն , մալէա , մէֆհում :

(5) Զայիտ , զիտտէ , ֆազլա :
(6) Սըհրէն , իսըրսիլլ օլարագ :
(7) Գարապէթի , եագընլըզ , ազրապալըզ :
(8) Թալազ , զարը պօլամազլըզ :

լէրին շէհատէթլէրի իսթիմա օլունուպ տա, կէրէք միւտտաիի ումումի, վէ կէրէք միւտտաիի շախսի, վէ կէրէք մաղնուն - ալէյճ թարաֆընտան պիր կիւնա իթիրաղ խտրմէմիշ օլուր իսէ, քէէն լէմ եէքիւն հիւքմիւնտէ թու-

147. Տալէթէ իճապէթ իթմէեէն շիւհուտ, մահքէմէ թարաֆընտան իճպար օլունապիրի. վէ պու առէմի իճապէթ (1) իչին, միւտտաիի ումումինին իտտաասը իւզէրինէ, եինէ օմէճ-լիստէ իլք տէֆասը իչին ճէզայի նագտի, վէ իքինճիսինտէն տօլաեը հապս ճէզասը, մահքէմէճէ հիւքմ օլունուր:

148. Պիրինճի տէֆա կէլմէմէսինտէն տօլաեը, ճէզայի նագտի իլէ միւճաղաթ օլունան շահիտ, մահքէմէնին իքինճի տալէթինտէ, իրզարը մէշրուա պէեան իթտիկի հալտէ, միւտտաիի ումումի իսթիմա օլունուտուգտան սօնրա, շահիտ, ճէզայի նագտիտէն աֆվ օլունապիրի: Էկէր շահիտ, թէքրար տալէթ օլունամամրշ օլուտու հալտէ, քէնտիտի վէ եախօտ վէքիլի մահքէմէնին իքինճի իճթիմաինտէ կէլուպ, իրզարը մէշրուա պէեան իտէր իսէ, ճէզայի նագտիյեէ տայիր օլան հիւքմտէ, մուաֆիյեէթինի իսթիհսալ իտէպիրի:

149. Իտտաա օլունան մատտէ, նէ գապահաթ վէ նէ ճիւնհա գապիրինտէն տէկիլ իսէ, մահքէմէ, ճէլպ, վէ սայիր ուսուլի մուհաքէմէճէ ճէրէեան իթմիշ օլան մուտալէլաթը ֆէսի ու իպթալ (2) իլէ, թաղմինաթա միւթաալլիգ իտտաա օլուտու հալտէ, անը բույեէթ ու հիւքմ իտէր:

150. Իտտաա օլունան մատտէ միւճաղաթը թէէտիպլեէեի, վէ եախօտ տահա շէտիտ պիր ճէզաեը միւթէլզիմ օլուր. ճիւքմ գապիրինտէն իսէ,

մահքէմէ թարաֆէ յնի միւտտաիի ումումիյեէ կէճնտէրիր:

151. Մաղնուն-ալէյճին գապահաթը սապլիթ օլուր իսէ, մահքէմէ պիր իլամտա, միւճաղաթընա հիւքմ իլէ պէրապէր, իսթիրտատը հալ, վէ թաղմինաթա միւթաալլիգ տալաեա տալսի հիւքմ իտէր:

152. Մահքիւմ ալէյճ, մուհաքէմէ մասրաֆընը թէէտիյեէեէ մէճպուր օլուտուտան պաշգա, միւտտաիի ումումինին մէսարիֆինի տալսի իթաեա մէճպուր օլաճագ տըր. վէ վիրիլէճէք իլամտա, մէսարիֆին մըգտարը թայեին գըլընաճագ տըր:

153. Հէր հիւքմի գաթիեի (3) միւթէզամմին օլան իլամտա, էսպապը մուճիպէ պէեան օլունաճագ, վէ իլամին միւթէնէտ օլուտու ահքեամը գանունիյեէ թասրիհ գըլընաճագ տըր: Պու շէրայիթի հալլի օլմաեան իլամ, քէէն լէմ եէքիւն հիւքմիւնտէ թութուլաճագ տըր: Իլամըն գապիրի իսթինաֆ օլուպ օլմատըղը, մէթնինտէ (4) թասրիհ գըլընաճագ տըր:

154. Իլամ միւտէվէտտէսի, մահքէմէ բէյիա վէ աաղասը թարաֆընտան, նիհայէթ եիկիրմի տէօրթ ոսաթ զարֆընտա իմլա օլունուր, եիկիրմի տէօրթ սատթը թէճալուղ իթտիկի հալտէ, մահքէմէ քեաթիպինտէն պիր ալթուն ճէզայի նագտի ալընտըգտան պաշգա, կէրէք բէյիա վէ աաղա, վէ կէրէք քեաթիպ ալէյճինտէ, իշթիքեա ան էլ հիւքքեամ օլունապիրի:

155. Միւտտաիի ումումի, վէ միւտտաիի շախսի, հիւքմի իլամտան, քէնտիլէրինէ այիտ օլան մէվատտըն իճրասընը թալէպ իտէճէք սիր:

(1) Արեֆէ էճապէթ, իթաաթ իթմէմէք:
 (2) Իպթալ, պաթըլ զըլմագ:

(3) Հէ-տի-գաթի, իսթինաֆ օլունապ:
 (4) Մէն, եաղըլմը պիր շէյին ապը:

ՅԸԳՐԱՅԻ ՍԱՆԻՅԵԻ

Գաղափարն ինքնաշարժ էլակտրոնն անշարժ էլակտրոնն:

156. Գաղա պիտայեթ մահրէմէլէրինտէ, գապահաթա տայիր վիրիլէն հիւքմէլէր, գապիրի իսթինաֆ օլմանբալ, ֆագաթ, մէհաքիմին թէքքիլաթը գանուննամէսինին տէօրտիւննճիւ մատտէսինտէ մուհարրէր օլտուղու իւզրէ, գաղա տախիլինտէ վաղը նահիլյե մէճիւլէրինտէն, գապիրի իսթինաֆ օլմուդ իւզրէ վիրիլէն հիւքմէլէր, պէր վէճհի աթի, գաղա պիտայեթ մահրէմէլէրինտէ, իսթինաֆէն բույեթ օլունուր:

157. Իսթինաֆը տալա, հիւքմիւն էնֆաղընը թափիդ (1) իտէր:

158. Իսթինաֆ իսթիտասը, նահիլյե մէճիւլինտէն վիրիլէճէք իլամին, մահրիւմ-ալէյհին շախսընա, վէ եախօտ իգամէթ կեհաննա թէպլիղի թառիլինտէն իթիպարէն, ծն կիւն զարֆընտա թագտիմ օլունմագ լաղըմ կէլիր:

159. Էանայի իսթինաֆտա, միւտտաի ումումի, վէ եախօտ թարաֆէ յատէն պիրի, շիւհուտուն թէքրար իսթիմանին, վէ պաչգա շահիպէրին տախի ճէլալինի թալէպ իտէպիրի:

160. Մէվատտը սապըգանն, իլանիլյեթի թահգըղաթա, վէ տէլայիլին նէվ, վէ ճինս, վէ ուտուլինէ, վէ հիւքմի գաթինին սըհէթինէ, վէ իմզասընա, վէ մէսարիֆ, վէ միւճաղաթ հիւքմիւնէ միւթաալիդ օլան ահրեամը, իսթինաֆէն բույեթ օլունան մէվատտա տախի ճարի տիր:

161. Կէրէք միւտտաի ումումի, վէ կէրէք թարաֆէյնտէն պիրի, գաթիւան, վէ եախօտ իսթինաֆէն վիրիլէն իլամլարը, մահրէմէլի թէմեիզտէ, թէմեիզ իթտիրէպիրի: Թէմեիզ իտտասար, աթիտէ պէեան օլունաճագ

ուտուլ վէ միւտտէթտէ վաղը օլմագ լաղըմ կէլիր:

162. Գաղալար պիտաեթ մահրէմէլէրի, վիրտիքլէրի հիւքմէլէրին իսիւլասա ճէտվէլինի, իւչ այտա պիր, լիվալար պիտաեթ մահրէմէլէրի միւտտաի ումումիսինէ կէճտէրէճէքլէր տիր:

ԻՔԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

Ճիւնհաւա ինքնաշարժ արտիկէ բոյեթի իտէն ինքնաշարժ արտիկէ:

163. Ճիւնհաւա միւթաալիդ տաալի, մէհաքիմ թէքքիլաթը գանուննամէսինին թայեթին լյլէտիկի տէրէճէե կէօրէ, գաղա վէ լիվալարըն պիտաեթ մահրէմէլէրինտէ բույեթ օլունաճագ տիր: Օրման իտարէսի թարաֆընտան, օրմանա տայիր իգամէ օլունան պիլճիւմէ ճիւնհա տալալարը, թէֆրիդը տէրէճէ օլունմանտարագ, մահրէմէլի գաղա վէ լիվատան գանդիսի աղրէպ (2) իսէ, օրատա բույեթ օլունուր:

164. Վիլաեթիլէրտէ, գաղա պիտաեթ մահրէմէլէրի հէյեթիլէրի, լա աղալ իւչ քիշիտէն, վէ մէրքէղի լիվա պիտաեթ մահրէմէլէրի հէյեթիլէրի, պէշեր քիշիտէն իպարէթ պուլունմատըգճա, վէ ճէրսատէթտէ, նիղամնամէլի մախսուտունտա մուայեթն օլան միլատար մէվճուտ օլմատըգճա, տաալիեթ հիւքմ իտէմէեթէք տիր:

165. Մուհաքէմէ էանասընտա, հուղուրու մահրէմէտէ պիր ճիւնհա վուգու պուլուր իսէ, օ մահրէմէ, վէլէվ հուգուգու աաիլյե տալալարընը բույեթի մախսուտ պուլունտուն, բէլիս թարաֆընտան, վաղըաննը գապթ ճէրիտէսի թամպիմ, վէ միւթիթէհիմ

(1) Թալէպ, մէնն իթմէք, ալը դօյմագ:

(2) Ագրէպ, դիեատէ եագըն:

իլէ շահիտէր իսթիմա օլունուպ, օ սրբատա, դանունէն լաղըմ կէլէն ճէ-
 զա, տէրհալ մահքէմէ թարափընտան
 հիւքմ օլունուր. վէ պու մաղուլէ
 հիւքմէր հազգընտա տախի, գախտէ-
 սինէ թէվփիգան, իսթինաֆ սալահիյ-
 եթի պագը տըր :

166. Մահքէմէլէր, բույնէթի տա-
 յիրէյի սալահիյեթի տախիլինաէ օ-
 լան ճիւնհա տալալարընը, կէրէք 125
 ինճի, վէ 150 ինճի մատտէլէր ահ-
 քեամընճա հավալէ թարիգըյլա, վէ
 կէրէք միւտտախի շախսի թարափըն-
 տան, միւթթէհիմ վէ եախսա մէսու-
 լի պիլմալ ալէյհինտէ իսթիտա վու-
 գուիյէ կէլմիշ օլսա, բույնէթ իտէ-
 ճէքլէրի կիպի, օրմանա միւթաալլիգ
 պիլ ճիւմէ ճիւնհա տալալարընը տախի,
 օրման մուհափըզ վէ միւֆէթիլիչէրիյ-
 լէ գօրուճու պաշըլարը թարափընտան
 վուգու պուլան իսթիտա իւզէրինէ,
 բույնէթ իտէր, հէր հալտէ միւտ-
 տախի ումումի թարափընտան իսթի-
 տա վուգուի իւզէրինէ, տասալլիյի մէզ-
 քիւրէ, մահքէմէճէ բույնէթ օլունուր :

167. Միւտտախի շախսի, վիրէճէկի
 իսթիտանամէտէ, մահքէմէնին պու-
 լունտուղու շէհիր տախիլինաէ օլմազ
 իւզրէ, պիր իգամէթ կեահ թայեին ի-
 լէ պէրապէր, տալասը նէտէն իպա-
 րէթ օլտուղունու պէեան իտէճէք տիր.
 վէ պու իսթիտա, շիքեայէթնամէ հիւք-
 միւնտէ թութուլաճագ տըր :

168. Իսթիտանամէնին, մահքէմէ
 թարափընտան տավէթ օլունան շախ-
 սա, վէ եա իգամէթ կեահընա թէպ-
 լիղի թարիլինտէն իթիպարէն, պէհէր
 միրիամէթրօ իչին իքիշէր կիւն իլավէ
 օլունմազ իւզրէ, իւշ կիւն միւրուր
 իթմէտիքճէ, հիւքմի զըեապի վիրիլէ-
 մէեէճէք, վէ վիրիլաիկի հալտէ, քէէն
 լէմ եէքիւն հիւքմիւնտէ թութուլա-

ճագ տըր. շու շարթ իլէ քի, հիւքմի
 զըեապիլինին մէֆսուլսիյեթի(1) իտտա-
 սար, հէր նէվի իթիւրազ վէ միւտաֆա-
 տան էվիլէլ, իւք մուրաֆատա տէր-
 միւրան օլունմազ լաղըմ կէլիր :

169. Հասպը միւսթէլլիմ օլմանան
 ճիւնհալարտա, մազնուն - ալէյհ միւ-
 տաֆտա իչին պիրլինի թէվքիլ(2) իտէ-
 պիլիր. ֆագաթ, մահքէմէ թէնսիպ(3)
 իտէր իտէ, մազնուն - ալէյհին պիլպաթ
 կէլմէսինի տախի էմր իտէպիլիր :

170. Մազնուն - ալէյհ մահքէմէեէ
 պիլպաթ կէլմէք էմրինէ իճապէթտէն
 իմթինա(4) իտէր իտէ, հազգընտա
 զըեապէն հիւքմ օլունուր :

171. Հիւքմի զըեապի, մահքիւմ
 -ալէյհին զաթընա վէ եա իգամէթ-
 կեահընա թէպլիղ օլունտուղու թա-
 լիլտէն իթիպարէն, պէհէր միրի-
 ամէթրօ իչին պիր կիւն իլավէ օլուն-
 մազ իւզրէ, պէշ կիւն զարփընտա,
 մահքիւմ - ալէյհ, պու հիւքմիւն իճ-
 րասընա իթիւրազ իտէր. վէ իթիւր-
 զընը միւտտախի ումումիյեէ վէ միւտ-
 տախի շախսիեէ թէպլիղ իյլէր իտէ,
 հիւքմի զըեապի, քէէն լէմ եէքիւն
 սատ օլունուր : ֆագաթ, հիւքմի զը-
 եապի իլամընըն թէպլիղի մէսարիֆիյ-
 լէ, իթիւրազ մասրափը, մազնուն
 ալէյհէ հիւքմ օլունապիլիր : Էկէր
 հիւքմի զըեապի իլամը, մահքիւմ ա-
 լէյհին զաթընա թէպլիղ օլունմամիշ
 օլուր, վէ եախսա հիւքմիւն իճրասըն-
 տան իտպէրտար օլտուղու սապիթ
 օլմազ իտէ, ճէզանըն միւրուրի զէման
 իլէ սուգութի իչին մուայիէն օլան
 միւտտէթի գանունիյեէնին ինգըզա-
 սընա գատար իթիւրազ իսթիտասը
 գապուլ օլունուր :

172. Մէհաքիմէ իթիւրազնամէ թագ-
 տիմ օլունտուղու հալտէ, պիրլինճի,
 եէվմի իճթիմատէ մուհաքէմէ օլուն-

(1) Մէվու-էյեթի, ֆիսիս օլունմազըզ :
 (2) Թէւէլ, վէքիլ թայեին իթմէք :

(3) Թէնսիպ, միւնասիպ կէօրմէք :
 (4) Իմթինա էմր, իսթէմէմէք :

մազ իւզրէ , թարաֆէյնի տավէթ իթմէկէ մէճպուր սուր . էկէր միւթէրիզ պու տավէթէ իճապէթ իթմէզ իսէ , իթիրազը քէէն լէմ' եէքիւն ատտ օլունուր , վէ պու հիւքմի զրեապիեէ պիր տահա իթիրազ ճայիզ օլմանըպ , զիրտէ պէեան օլունաճազը իւզրէ , իսթիւնաֆ օլունապիիր . անճագ , մահքէմէ լիւզում կէօրտիւկիւ հալտէ , թալմիւնաթը նագտիյեէնին պիր միդտարընըն միւտտաիի շախի թարաֆընա վիրելմէսինէ , մուվագգաթէն հիւքմ' իտէպիլիր , վէ իչպու հիւքմ' , պատէհու իսթինաֆ օլունաս պիլէ , տէրհալ իճրա օլունուր :

173. Ճիւնհաեա միւթաալիզ տաալի տախի , 144, վէ 145, վէ 146 ընճը մատտէլէրտէ , գապահաթլարըն իսպաթը իչին , թայեին օլունան ուսուլէ թէվֆիզան , իսպաթ օլունուր , մահքէմէ քեաթիպի , շիւհուտուն իֆատաթընը , վէ մազնուն - ալէյհին էճվէպէսինի (1) զայտ ու զապթ իտէճէք , վէ պու զապթլար , հիւքմիւն իթասը իչին թայեին օլունան իւչ կիւն զարֆընտա , ըէյիսի մահքէմէ թարաֆընտան իսգա օլունաճագ տըր : 147 ինճի , վէ 148 ինճի , վէ 149 ունճու , վէ 150 ինճի , վէ 151 ինճի մատտէլէրին ահքեամը , ճիւնհաեա միւթաալիզ տաալի հագգընտա տախի ճարի օլաճագ տըր :

174. Մուհաքէմաթ , ալէնի օլաճագ , վէ ալէնի օլմազ իսէ , քէէն լէմ' եէքիւն հիւքմիւնտէ թութ ուլաճագ տըր , միւտտաիի ումումի , վէ միւտտաիի շախի , վէ եախօա վէքիլի , վէ օրմանա տայիր ճիւնհա տավալարընտա , օրման մուհաֆըզլարը , վէ միւֆէթթիւչի սանիլէրի , վէ զրեապլարը հալլիտտէ գօրուճու պաչըլարը , հուզուրու մահքէմէտէ իզամէյի տավա իտէճէքլէր տիր , վէ տաավանըն զապթ վարագա-

լարը , վէ թապըր տախի վար իսէ , մահքէմէ քեաթիպի թարաֆընտան գրաաթ օլունաճագ , վէ թարաֆէյնին շահիտլէրի օլտուղու հալտէ , լէտէլ իգթիզա , իսթիւնա իաիլէճէք , վէ շահիտլէրին մագպուլ իւլ շահատէ (2) օլմատըզլարընա տայիր վագը օլապիլէճէք իտտաալարա հիւքմ' օլունաճագ , վէ իթթիհամ վէ եա թէպրիյեէեէ (3) մէտար օլապիլէճէք էչեա շահիտլէրէ վէ թարաֆէյնէ իրաէ օլունաճագ տըր . մազնուն - ալէյհ իսթինաթագ օլունաճագ , վէ մազնուն - ալէյհ իլէ մէսուլի պիլմալ օլանլար միւտաֆտա իտէճէքլէր տիր :

Միւտտաիի ումումի , խիւլասայի մասլահաթը , վէ նէթիճէյի միւտտասընը պէեան իտէճէք , վէ մազնուն - ալէյհ իլէ մէսուլի պիլմալ օլանլար , մուգապէլէ իլլէեէճէքլէր տիր . մահքէմէ պու մուամէլաթըն ագըպինտէ , վէ նիհաեթթ , մէճլիսի աթիաէ տավաեա հիւքմ' իտէճէք տիր :

175. Տաավա օլունան մատտէ , նէ գապահաթ , վէ նէ տէ ճիւնհա նէվինտէն օլմատըլը թահագգուգ իլլէտիկի հալտէ , մազնուն - ալէյհ հագգընտա , ուսուլի մուհաքէմէճէ ճէրէեան իթմիչ օլան քեաթիպի մուամէլաթ ֆէսի օլունարագ , միւտտաի , մուարաղատան մէնն օլունուր , վէ պունուն իլէ պէրապէր , թաղմինաթ տավալարընա պագըլըր :

176. Տավա օլունան մատտէ , գապահաթ նէվինտէն օլուպ տա , միւտտաիի ումումի , վէ եա միւտտաիի շախի , վէ եախօտ մազնուն - ալէյհ թարաֆընտան իչին այիտ օլտուղու մահքէմէտէ ըույեթի թալէպ օլունմատըլը հալտէ , մահքէմէ , իգթիպա իտէն ճէզանը թայեին վէ հիւքմ' իլէ պէրապէր , թաղմինաթ տավասը վար իսէ ,

(1) էճվէպէ , ճէվապլար :
 (2) Մագպուլ իւլ շահատէ , շահատէթի մագ-

պուլ օլան քիմէսնէ :
 (3) Թէպրիյեէ , սու շուպ օլմագըլը :

անը տախի բույնէթ իտէր . պու հալ-
տէ , հիւքմի վագը գապլիլի իսթինաֆի
տէկիլ տիր :

177. Տալա օլունան մատտէ , միւ-
ճաղաթը թէրհիպլյեէէի իսթիլզամ
իտէր ճէրայիմ նէվինտէն իտէ , մահ-
քէմէ , տէրհալ մուվագգաթ , վէ եա
ղայրի մուվագգաթ թէվգըֆի էմրինի
վիրէպլիլիր , վէ մագնուն – ալէյհի լա-
զըմ կէլէն միւսթէնթիլգըն հուզուրու-
նա կէճնտէրիր :

178. Մագնուն–ալէյհ , վէ մէսուլի
պիլմալ , վէ եա միւտտաիլի շախսի ա-
լէյհինտէ , հիւքմ լահիգ օլտուղու
հալտէ , տալանըն հուգուգու ումու-
միյեէ վէ շախսիյեէ ճիհէթինէ թաալ-
լիւգ իտէն պիլճիւմէ մէսարիֆինի
տախի թէէտիյեէ իթմէլէրինէ հիւքմ
օլունուր , վէ մըգտարը մէսարիֆ տա-
խի , ճէգա իչին վիրիլէն իլամտա թայ-
եին իտիլիր :

179. Հիւքմ իլամընըն ֆըգըաի հիւք-
միյեէսինտէ , մահքէմէէէ իհզար օլու-
նան էլխասըն , միւճրիմ (1) վէ եա մէ-
տուլ օլմալարընը , իճապ իտէն էֆալ
իլէ միւճագաթ , վէ հուգուգու շախ-
սիյեէ հագգընտա թէրէթթիւպ իտէն
ահքեամ թասրիհ օլունաճագ , վէ հիւք-
միւն միւսթէնէտ օլտուղու մէթնի
գանուն տալի , բէյիս թարաֆընտան
հիյնի թէֆհիմտէ , գրաաթ օլունա-
րագ , քէյֆիյեէթի գրաաթ , իլամտա
գիրը ու պէնան , վէ մէթնի գանուն
տալի տէրճ օլունաճագ , վէ օլուն-
մասըղը հալտէ , մահքէմէ քեաթիպի
պիր լիրա ճէգայի նագաթի իթասըյյա
մահքիւմ օլաճագ տըր :

180. Իլամ միւսէվէտտէսի , հիւք-
միւ վիրէն մահքէմէ էրքեանը թարա-
ֆընտան նիհանէթ երկիրմի տէօրթ
սաաթ զարֆընտա իմզա օլունաճագ
տըր . մահքէմէ քեաթիպլէրի գապլ
էլ իմզա , միւսէվէտտէնին սուրէթինի

վիրտիլլէրի հալտէ , հագգըլարընտա
սախթէքեար մուամէլէսի օլունաճագ
տըր . միւտտաիլի ումումիլէր , իլամաթ
միւսէվէտտաթընը հէր այ մուայեէնէ
իտէճէք , վէ պու մատտէ հիւքմիւնէ
մուխալիֆ ահվալտէ , իգթիլզա իտէն
մուամէլէ իճրա օլունաճագ իւզըրէ , պիր
զապլթ վարագասը թանդիմ իլլէէէ-
ճէըլէր տիր :

181. Հիւքմի իլամ , միւտտաիլի ու-
մումի վէ միւտտաիլի շախսինին , քէն-
տիլլէրինէ այիտ օլան ճիհէթինճէ ,
վուգու պուլաճագ թալէպ վէ իսթի-
տալարը իւզէրինէ իճրա օլունուր . ֆա-
գաթ , թահսիլ ու զապլթընա հիւքմ
օլունան ճէգայի նագաթի , վէ էմվալ ու-
էշեանըն միւթալէպէսի (.) , այիտ օլ-
տուղլարը տէվալիր նամընա օլարագ ,
միւտտաիլի ումումի թարաֆընտան իճ-
րա իտիլիր :

182. Միւտտաիլի ումումի մուալի-
նի , հիւքմիւն սուտուրինտէն իթիւլա-
րէն , օն պէշ կիւն զարֆընտա , պիր
գըթա իսիւլասասընը մահքէմէյի իսթի-
նաֆիյեէ նէգտինտէ պուլունան միւտ-
տաիլի ումումիէ իրսալէ մէճպուր-
տուր :

183. Ճիւնհա տավալարընա միւ-
թաալիլիգ հիւքմիլէր , մէհաքիմին թէշ-
քիլաթը գանուննամէսի մուճիպինճէ ,
գապլիլի իսթինաֆի տըր :

184. Իսթինաֆի հագգը , էվվէլա
միւճրիմ վէ եա մէսուլ օլանլարա , սա-
նիեա , եալընըղ հուգուգու շախսիյեէ-
սինտէն տօլանը , միւտտաիլի շախսի-
նէ , սալիտա , լիվա պիտանէթ մահ-
քէմէլէրինտէ պուլունան միւտտաիլի
ումումիլլէրէ , բապիա , մահքէմէյի իս-
թինաֆիյեէտէ պուլունան միւտտաիլի
ումումիյեէ այիտ տիր . օլմանա միւ-
թաալիլիգ ճիւնհալարտան տօլանը , օլ-
ման իտարէսինին տախի , իսթինաֆի
հագգը վար տըր :

(1) Մէ-ճըբէ , գապահաթըր :

(2) Մէ-Նալէպէ , թալէպ իթմէք , իսթէմէք :

185. Երևզ սէքսէն հէտինճի մատտէտէ խտիլէն իսթինանատան⁽¹⁾ մատտա, հիւքմիւն վիրիլտիկի կիւնտէն իթիպարէն, օն կիւն զարփընտա հիւքմիւ վիրէն մահքէմէնին գալէմինէ, իսթինաֆ օլունաճազը պէնան օլունմուղ իսէ, իսթինաֆ հագգը սագըթ օլուր. էկէր հիւքմ, զընապէն վիրիլմիշ իսէ, պէհէր միրիամէթրօ իչին իքի կիւն իլավէ օլունմուղ իւզրէ, հիւքմիւն մահքիւմ-ալէյհին զաթընա վէ եա իգամէթ կեանհընա թէպլիզ օլունատուղու կիւնտէն իթիպարէն, քէզալիք օն կիւն զարփընտա իսթինաֆ օլունմուղ լազըմ կէլիւր, պու միւտտէթ թէճալուզ իտէր իսէ, հագգը իսթինաֆ սագըթ օլուր. կէրէք միւտտէթի իսթինաֆիլյեէտէ, վէ կէրէք տավանըն իսթինաֆէն ըույեթի էննատընտա, հիւքմի իլամ իճրա օլունմուղ:

186. Էսպապը իսթինաֆիլյեէյի հաւլի իսթիտա, միւտտէթի մէզըլուրէ զարփընտա, մահքէմէյի մէզըլուրէ գալէմինէ իթա օլունապլիլիք. վէ պու իսթիտանամէ, միւսթէնիֆ վէ եա վէքիլի թարաֆընտան իմզա օլունմուղ, վէ վէքիլ իմզասըյլա օլաուղու հալտէ, վէքեալէթնամէ, իսթիտանամէեէ մէլֆուֆ պուլունմուղ լազըմ տըր. վէ իսթիտայի մէզըլուր, տօղրուտան տօղրուեա տավանը իսթինաֆէն ըույեթի իտէճէք մահքէմէնին գալէմինէ տալի թագալիմ օլունապլիլիք:

187. Մահքէմէյի իսթինաֆիլյեէտէ պուլունան միւտտաի ումումի, հիւքմիւն սատըր օլտուղու կիւնտէն իթիպարէն, իքի այ զարփընտա, վէ հիւքմ թարաֆէյտէն պիրի ճանիպլինտէն գալտէթէն քէնտիսինէ թէպլիզ իտիլմիշ իսէ, թէպլիլի թարիլինտէն իթիպարէն, պիր այ զարփընտա իսթինաֆը տավա իտէճէկիւնի, կէրէք միւսթէհէմէ, վէ կէրէք մէսուղու պլիմա-

լէ պլիտիրմէք լազըմ կէլիւր. ինգըզայի միւտտէթտէ, հագգը իսթինաֆ սագըթ օլուր:

188. Մազնուն-ալէյհ, թէպրիլյեէյի գիմնէթ իլյէտիկի հալտէ, իսթինաֆ վուգու պուլա պիլէ, տէրհալ սէպլիլի թալիլյիէ օլունուր:

189. Իսթինաֆ իսթիտասը, տէրէճէյի ուլէա մահքէմէսի գալէմինէ վիրիլմիշ իսէ, իթասը թարիլինտէն իթիպարէն, էվրագը միւսթէֆէրրիասըյլա պէրապէր, իւշ կիւնտէն զիւտտէ թըվգըֆ օլունամեըպ, միւտտաի ումումի թարաֆընտան մահքէմէյի իսթինաֆիլյեէեէ իրալ օլունաճագ տըր:

Մահքիւմ-ալէյհ, մէվգուֆ իսէ, միւտտէթի մէզըլուրէ զարփընտա, մահքէմէյի իսթինաֆիլյեէնին պուլունտուղու մահէլլ թէվգըֆիսանէսինէ նագլ օլունմուսը իչին, միւտտաի ումումի թարաֆընտան էմի վիրիլիք:

190. Իսթինաֆ իւզէրինէ, զընապէն վիրիլէն հիւքմէր ալէյհինտէ, պիտանէթէն վիրիլէն հիւքմի զընապիլէր հագգընտա, միւսթէթէլէզ⁽²⁾ վէ մուայիէն օլան ուսուլ վէ միւտտէթտէ, իթիրազ օլունապլիլիք. իթիրազ վուգուի հալինտէ, մահքէմէնին պիրինճի էէվմի իճթիմանտէ, թարաֆէյի մահքէմէեէ տավէթ օլունաճագ տըր. միւսթէրիզ մահքէմէեէ կէլմէզ իսէ, իթիրազը քէէն լէմ եէքիւն հիւքմիւնտէ թուսթուլուր, իթիրազ իւզէրինէ վիրիլէն իլամ ալէյհինտէ, միւսթէրիզ անճագ տավանըն մահքէմէյի թէմեիզտէ, թէմեիզէն ըույեթի օլունմուսընը իտտաա իտէպլիլիք:

191. Իսթինաֆ օլունան տավա, ազատան պիրինին թագըրիլի իւզէրինէ, պլի այ իչինտէ մահքէմէճէ ըույեթու հիւքմ օլունուր:

192. Թագըրիլ գրաալթ օլունտուղու

(1) Ի-թիւնա, գայիտէտէն իտրիճ գըլիսոզ:

(2) Մէ-թիւեէէ, գապուլ իտիլմիշ օլան:

տան սօճրա , թագրիլի վիրէն զաթ իւրէ , աագայի սայլրէ ըէյլէրինի վիրմէզտէն էվվէլ , կէրէք մահըիւմ վէ կէրէք պէրի իւզ զիմմէ պուլունսուն , մազնուն-ալէյճ իլէ մէսուլի պիլմալ , վէ միւտտաիի շախսի , վէ միւտտաիի ումումի , 174 իւնճիւ մատտէտէ թայեին օլունան ուսուլ ու թէրթիպ իւզէրինէ իսթիմա օլունուր :

193. Մուհարէմէնին իլանիյեթինէ , վէ պէյեինաթըն մահիյեթինէ , վէ տէրէճէյի ուլէա մահրէմէսի իլամը գաթիսինին սուվէրի թանդիմիյեթ վէ իմզաիյեթսինէ , վէ տալա մէսարիֆի իլէ , ճէզանըն թայեին վէ հիւքմինէ միւթաալիգ մէվաատը սասըգատա պէեան օլունան ահրեամը իսթինաֆի իւզէրինէ վիրիլէն հիւքմէրէ տալի շամիլ տիր :

194. Տալա օլունան մատտէ , գանունէն նէ ճիւնհա , վէ նէ տէ գապահաթա միւթաալիգ էֆալ գապիլինտէն օլմատըրը ճիհէթլէ , մահրէմէյի իսթինաֆի հիւքմի թաատիլ վէ թաղեիր իտէր իսէ , մահրիւմ-ալէյճ հագընտա , մուարաղանը մէնն իտէր , վէ քէնտիսինին թագմինաթ իտտաատը վար իսէ , ճնա տալի հիւքմ իլէր :

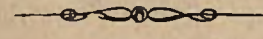
195. Տալա օլունան մատտէ , գապահաթ նէվինտէն օլտուղու ճիհէթլէ , մահրէմէյի իսթինաֆի , հիւքմի վագրի ֆէսիս իտէր իսէ , միւտտաիի շախսի , վէ միւտտաիի ումումի , վէ մազնուն-ալէյճ , տալանըն այիա օլտուղու մահրէմէեէ նագլինի իսթիտա իթմէտիրէրի հալտէ , ճէզանա հիւքմ իտէճէկի միսիլու , թագմինաթ իտտաատը վար իսէ , ճնա տալի հիւքմ իտէր :

196. Տալա օլունան մատտէ , միւճագաթը թէրհիպիյեթյի միւսթէլիմ էֆալտան օլտուղու ճիհէթլէ , հիւքմի վագր ֆէսիս ու իպթալ օլունուր իսէ , իգթիպասընա կէօրէ , ստոպեր իսթինաֆէն բույեթ իտէն մահրէմէ , միւթ-

թէհէմին մուվագգաթ վէ եա զայրի մուվագգաթ սուրէթաէ թէվըրֆընա էմը վիրիւր . վէ տավանա քէնտիսի պագմագ իւզրէ , թահրըգաթ իճրասընը , նէղտինտէ պուլունան միւսթէնթիլէ հագալէ իլէր :

197. Ուսուլի մուհարէմէճէ , մէֆսուլիյեթի հիւքմիւ միւսթէլիմ օլուր իսթիտաթ վէ նէգայիտտէն սուլանը հիւքմի վագր ֆէսիս ու իպթալ օլունուր իսէ , մահրէմէ էսապը տավանա հիւքմ իտէր :

198. Միւտտաիի շախսի , վէ մազնուն-ալէյճ , վէ միւտտաիի ումումի , վէ մէսուլի պիլմալ , հիւքմի իսթինաֆըն , թէմնիլէն բույեթիինի իսթիտա իտէպիլիլէր :

ՊԱՊԸ ՍԱՆԻ

ՃԻՆԱՆԱԹԸ ԲՈՒՅԵԹԻՒՆ ԲԵՆԵՄՈՒՐ
ՄԱՆԲԵՄԵԼԵՐԻ ՏԱՅԻՐ ՏԻՐ .

ՅԱՍԼԸ ԷՎՎԵԼ

ԱՅՐԵԻՆԻ ԻՆԻԷՆՊԵԵԵԵ ԳԵՄԱՆԵԳ ԴԵՐ .

199. Լիվա պիտտաէթ մահրէմէսինտէ պուլունան միւտտաիի ումումի մուալինի , 128 ինճի վէ եախօա 130 ունճու մատտէլէր ահրեամընճա , քէնտիսինէ թէվաի օլունմուշ օյան էվրագը ալտըր կիւնաէն իթիպարէն , պէշ կիւն զարֆընտա իշի թէրթիպ վէ թէհիյեթ իթմէկէ , վէ անտէն սօճրա , նիհաեթի պէշ կիւն զարֆընտա տալի թագրիլիինի թանդիմ իլլէմէկէ մէճպուր օլաճագ . վէ պու ճն կիւն զարֆընտա , միւտտաիի շախսի , վէ մազնուն-ալէյճ , թագրիլին թէէլիլինէ սէպէպ օլմամագ շարթըլա , պա միւզէքքիլէ արըր իֆատաթ իտէպիլէճէքլէր տիր :

200. Միւտտախի ումուժի մուալի-նինին թաղբերինի գրաաթլէ, նէթա-յիճի միւտտաաւը հազգընտա պիր գարար վիրմէք իչին, լիվա պիտաեթ մահրէմէսի աաղաւընտան իւչ զաթ պիթ թէֆրիդ, թէչբիլ օլունաճազ հէյ-եէթի մախսուսէյի իթթիհամիյեէ իգ-թիդա իթաիքճէ, միւտտախի ումուժի մուալինինին թալէպի, վէ եախօտ րէ-յիսի մահրէմէնին տալէթի իւզէրինէ, իճթիմա իտէճէք տիր :

Հէյեէթի իթթիհամիյեէտէ պուլու-նան աալա, իթթիհամ իթաիքլէրի շախսըն, մահրէմէտէ հիյնի մուհաքէ-մէսինտէ, րէյ վիրմէեճէքլէր տիր . վիրիրլէր իտէ, մահրէմէնին հիւքմիւ, քէէն լէմ եէքլուն աաա օլունուր :

201. Բէյիսի մահրէմէ, միւտտախի ումուժինին թաղբերի իթա օլունտու-ղունու միւթէազգըպէն, վէ միւմքին օլամաաղըր սուրէթտէ նիհաեթ իւչ կիւն զարֆընտա, իչպու թաղբիր հազգընտա, հէյեէթի իթթիհամիյ-եէեէ պիր գարար վիրաիրմէկէ, վէ հէյեէթ տախի իֆայի մէէմուրիյեէթէ մէճպուր օլաճազ աըր :

202. Տաալա օլունան մաաաա, աօղ-րուտան աօղրուեա, մահրէմէյի թէմ-եիդէ այիա մէվաաաան իտէ, իքմալը թահգըրգաթա պազըլմաեարազ, իչին տէրհալ մահրէմէյի մէզբիւրէեէ հա-վալէ օլունմաաընը, միւտտախի ումու-ժի թալէպ իյլէմէկէ, վէ հէյեէթի իթթիհամիյեէ տախի, իչի օրաեա հա-վալէ իթմէկէ մէճպուր սուր :

203. Մաաաաի սապըգաաա պէ-եան օլունան հալին զայրլնտէ, հէյ-եէթի իթթիհամիյեէ, մաղնուն-ալէյ-հին, գանունէն ճինաեթ աաա օլու-նուր պիր ֆիլիլի միւրթէքիպ օլուու-ղունա աայիր պիր տէլիլ վէ եախօա էմարէ օլուպ օլմաաղընը, վէ օլուու-ղու հալտէ, մէտարը իթթիհամ օլա-

ճազ տէրէճէտէ գալի օլուպ օլմաաը-ղընը, թէազըզ իյլէեէճէք տիր :

204. Չապթ քեաթիպի, միւտտախի ումուժի տախի հաղըր օլուուղու հալ-տէ, տաալաեա միւթաալիդ քեաֆ-ֆէյի էվրազը, հէյեէթի իթթիհա-միյեէ հուլուրունաա գրաաթ իյլէեէ-ճէք, վէ պաաէլ գրաէ, էվրազը մէզ-քիւրէեի, միւտտախի շախսի, մաղնուն ալէյհ թարաֆընտան վիրլէն միւզէք-րիրէ իլէ պէրապէր, հէյեէթէ թէս-լիմ իտէճէք տիր :

205. Միւտտախի շախսի, վէ մաղ-նուն-ալէյհ, վէ շահիալէր, ապէն հէյ-եէթի իթթիհամիյեէ հուլուրունա ճէլպ օլունմաեաճազ աըր :

206. Միւտտախի ումուժի, միւմզի իտտաանաամէսինի, հէյեէթէ թէպիմ իյլէաիքտէն սճըա, զապթ քեաթիպի իլէ պէրապէր, օաաաան չըգաճազ-լար աըր :

207. Հէյեէթի իթթիհամիյեէ, խա-րիճաէն հիչ քիմէանէ իլէ իթթիլաթ իթմէեէրէք, պիլաֆաաըլէ (1) միւզա-քէրէ իտէճէք աիր :

208. Հէյեէթի իթթիհամիյեէ, էվ-րազը պիրլիքտէ թէպիլի օլունմուչ օ-լան միւչթէրէք ճէրայիմ հազգընտա, գարար միւզաքէրէսինի, պիր մազպա-թաեա տէրճ իտէճէք տիր :

209. Էվվէլա էչխաաը միւճթէմիա թարաֆընտան պիր զէմանտէ, վէ սա-նիեա, էվվէլճէ պէյնլէրինտէ հաաըլ օլան իթթիֆապ իւզէրինէ, էչխաաը միւթէաաաիտէ թարաֆընտան միւ-թէֆէրրիգան, էզմինէ վէ մահալլի միւթթէլիֆէտէ իչլէնիլէն, սալիաա, պիրի տիկէրինի իրթիքեապ, վէ եա թէսհիլէ (2), վէ եա հուսուլինի, վէ եախօա ճէղաաըզ գալմաաընը, թէէ-մինէ մէտար օլմապ իչին իալլէն ճիւրմէր, ճէրայիլի միւչթէրէքէ աաա օլունուր :

(1) Պիլա ֆաաըլէ, արաաան վազթ կէչիրմէմէք :

(2) Թէհէլ, գօլպըրզ վիրմէք :

210. Հէյեէթի իթթիհամիյեէ աաղասը լէսէլ իգթիղա , մալիմամբը ճէտիտէ իսթիհասալինի , վէ տէրէճէյի ուլէա մահրէմէսինտէ գալմըչ նէ գատար մէտարը հիւքմ՝ օլաճագ էլրագ վէ էչեա վար իսէ , անլէրին ճէլլինի , միւմֆին օլտուղու գատար ազ զէմանտէ էմր իտէպիլէճէք սիր :

211. Հէյեէթի իթթիհամիյեէ , մաղնուն-ալէյհին ֆիլլինտէ , գանունէն ճիւքմ՝ ատտ օլունուր պիր էսէր , վէ եախօտ իթթիհամը իչին , էմարաթը քեաֆիյէ պուլունամատըղը հալտէ , թախիլյեէյի սէպիլինի էմր իտիպ , պու էմր տախի , մաղնուն-ալէյհ պիր սէպէպի ախէրէ մէպնի , մէվգուֆ տէկիլ իսէ , տէրհալ իճրա օլունուր : Պու մաղուլէ անվալտէ , մաղնուն-ալէյհին թախիլյեէյի սէպիլինէ , միւթթէնթիգ թարաֆրնտան էմր վիլիլմիչ օլուպ տա , ալէյհինտէ իթիլրազ օլունուր իսէ , միւսթէնթիգըն էմրի թատաիգ օլունուր :

212. Հէյեէթի իթթիհամիյեէ , մաղնուն-ալէյհի գապահաթ վէ եախօտ ճիւհհատան տօլաեը միւթթէհէմ կէօրիւր իսէ , այիա օլտուղու մահրէմէսէ կէօնտէրիլ , վէ ճիրմիւն գապահաթ նէվինտէն օլտուղու անլաչըրը իսէ , մաղնուն-ալէյհին սէպիլի թախիլյեէ իտիլը :

213. Հէյեէթի իթթիհամիյեէ , մաղնուն-ալէյհին ֆիլիլի , գանունէն ճինաեաթ տան մատուտ օլտուղու , վէ իթթիհամը իչին տէլայիլի քեաֆիյեէ պուլունտուղու հալտէ , լիվա պիտաեէթ մահրէմէսինէ , վէ եախօտ մահրէմէյի իսթիհասալիյեէեէ իրսալինի էմր իտէր :

Միւսթէնթիգըն էմրի , հէր նէ սուրէթտէ պուլունուր իսէ պուլունտուն , հէյեէթի իթթիհամիյեէ հուղուրունա կէօնտէրիլիչ օլան մաղնուն-ալէյ-

հիւմտէն հէր պիրի հագղընտա , միւտտաիլի ումումինին իտտտասը իւզէրինէ , թահգըղաթը վագրատան միւսթէպան օլան պիլ ճիւմլէ ճինաեէթ վէ ճիւհհա , վէ գապահաթլար իչին պիր գտարը վիլմէկէ , հէր հալտէ մէճպուրտուր :

214. Հէյեէթի իթթիհամիյեէ , մաղնուն-ալէյհին իթթիհամընա գարար վիրտիկի հալտէ , ախղ ու կիրիֆթ օլունմատընը , թահրիրէն էմր իտէրպու էմրի թահրիրտէ , միւթթէհիմին իամու շէօհրէթ վէ սինն , վէ մէվլիա , վէ սանաթ , վէ իգամէթ կեահը կէօսթէրիլէճէկի կիպի , իթթիհամըն իսթիլգամ իտէն ֆիլիլին թարիֆի միւմմէլիլլէ (¹) , գանունէն գանլի նէվ ճէրայիմտէն մատուտ օլտուղու պէեան օլունաճագ , վէ մէթնինտէ ֆիլիլին թարիֆի միւմմէլի , վէ ճիւրմիւն նէվի գանունիսի պէեան օլունմանան ախղ ու կիրիֆթ էվամլիրի , քէէն լէմ եէքիւն հիւքմիւնտէ թատուլաճագ սըր :

215. Միւթթէհէմին ախղ ու կիրիֆթի էմրի , իթթիհամ մաղպաթասընտ տէրճ օլունաճագ , վէ պու մաղպաթա , միւթթէհէմին կէօնտէրիլտիկի մահրէմէսէ մէնտուպ օլան թէվգըֆխանէեէ կէօթիւրիւլմէսի էմրինի տախի հալի օլաճագ սըր :

216. Իթթիհամ մաղպաթալարը , հէյեէթի իթթիհամիյեէ տաղասընըն հէր պիրի թարաֆրնտան իմղա օլունաճագ , վէ տէրունինտէ հէր պիրինին իամի , վէ միւտտաիլի ումումինին իտտտասը միւնտէրիճ (²) պուլունուպ պու սուրէթտէ օլմանան մաղպաթալար , քէէն լէմ եէքիւն հիւքմիւնտէ թութուլաճագ սըր :

217. Հէյեէթի իթթիհամիյեէնին , հէր նէվի մէվատտա մաղնուն ալէյհին , իթթիհամ օլունուպ օլունամամ-

(¹) Միւմմէլիլ իմալ իտիլմիչ օլան :

(²) Միւնտէրիճ , տէրճ իտիլմիչ :

սրնա, հէնուդ գարար վիրիլմէմիշ պու-
լունտուզու հալտէ, էվվէլճէ պաշգա
թարաֆտան թահգըզաթա միւսպաշէ-
րէթ օլունմուշ օլունն օլմասրն, թա-
հարրիւրաթ իճրասընը էմր կյէմէկէ,
վէ սաւլանա թաալլիւզ իտէն էվրագը
ճէլլ կյէմէկէ, վէ իճրայի թահգը-
գաթ իթմէկէ սաւահլիյեթի վար տըր:

218. Մատտէյի սապըգատա պէ-
եան օլունան ահվալտէ, 200 իւնճիւ
մատտէտէ մուհապրէր օլան հէյեթի
իթթիհամիյեթ սազասընտան պիրի,
միւսթէնթիգլիգ մէէմուրիյեթինաէ
պուլունաճագ տըր:

219. Մատտէյի սապըգա մուճի-
պինճէ, թայեինն օլունան միւսթէն-
թիգ, շահիւլէրի պիզլաթ իսթիմա,
վէ եախօտ իգամէթ իթթիլէրի մա-
հէլլ, տէրէճէյի ուլէա մէհաքիմին-
տէն գանդիսինէ թապի իտէ, լիէճլիւ
իսթիմա, օ մահքէմէ աազասընտան
պիրինի թայեին, վէ մազնուն-ալէյհի
իսթիլթագ իտէճէր, վէ իսթիհաւ
օլունապիլէճէր աէլայիլ վէ էմարաթը
զապթ վէ թահրիլ իթթիլէճէր, վէ
իճապընա կէօրէ ճէլլ, վէ եա մու-
վազգաթ վէ զայրի մուվազգաթ թէվ-
գըֆ միւզէք.քիրէսի իթա կյէեէճէր-
տիր:

220. Միւտտաի ումումի էվրագ վէ
էշեանըն, միւսթէնթիգ թարաֆըն-
տան, քէնտիսինէ թէպիմ օլունտու-
զու կիւնտէն իթիպարէն, պէշ կիւն
զարֆընտա թագրիլինի թանդիմ կյ-
լէեէճէր տիր:

221. Իշպու թահգըզաթտան, մագ-
նուն-ալէյհին, լիվա պիտանէթ մահ-
քէմէսինէ, վէ եախօտ մահքէմէյի իս-
թինաֆիյեթէէ իրսայը իճապ իտէճէ-
կի թէպէյեիւն իթթիկի հալտէ, հէյ-
եթի իթթիհամիյեթ 213 իւնճիւ, վէ
214 իւնճիւ, վէ 215 ինճի մատտէլէր,
վէ գապա պիտայէթ մահքէմէսինէ
իրսայը լապրմ կէլաիկի սուրէթտէ,
212 ինճի մատտէ ահքեամընա թէվ-

ֆիգ հարէքէթ իտէճէր, վէ պու հալ-
տէ, մազնուն ալէյհի թէվգըֆ օլունմուշ
պուլունուր, վէ ճիւնհասը տախի
հապա ճէզասընը միւսթէլլիմ օլապի-
լիլ իտէ, իիթամը մուհաքէմէեէ գա-
տար մահպէտտէ գալաճագ տըր:

222. Մազնուն-ալէյհի, մահքէմէյի
ճինանէթէ կէօնտէրիլէճէկի թագտիր-
տէ, միւտտաի ումումի, պիր գըթա
իթթիհամիյեթ թանդիմ կյէմէկէ մէճ-
պուր տուր. իշպու իթթիհամիյեթ-
տէ, էվվէլլա, իթթիհամա էսաա օլան
ճիւրմիւն մահլիյեթի, սանիւա, վու-
զուի հալ վէ ճէզայի թէշտիտ վէ եա
թախֆիթ իտէպիլէճէր էսպապ ու ահ-
վալ թաֆալ ու թէշրիհ, վէ մագ-
նուն-ալէյհին իսմ ու հալի պէեան ու
թասրիհ օլունաճագ տըր. վէ նիհա-
եթիլնտէ, քէյֆիյեթ, վէճհի աթի
իւզրէ իսիւաա իտիլէճէր տիր:

Պինաէն ալէյհի, «ֆիլան քիմէ, ֆի-
լան գաթիլն վէ եա ֆիլան սիրգա-
թըն, վէ եախօտ ֆիլան ճինանէթին,
շու սուրէթտէ ֆայիլի պուլունմազլէ
իթթիհամ օլունմուշ տուր»:

223. Հէյեթի իթթիհամիյեթին
մազպաթտաը, վէ միւտտաի ումու-
միսին իթթիհամիյեթի, միւսթէնէմէ
թէպիլի, վէ պունլարըն պիրէր սուրէ-
թի, քէնտիսինէ իթա օլունաճագ տըր:

224. Վազթը թէպիլիտէն իթիպա-
րէն, երիկիրմի տէօրթ սաաթ զարֆըն-
տա, միւսթէնէմ, հէյեթի իթթի-
համիյեթին պուլունտուզու մահէլլ
թէվգըֆիսանէսինտէն, մուհաքէմէ օ-
լունաճագը լիվա պիտայէթ մահքէմէ-
սի, վէ եախօտ մահքէմէյի իսթինա-
ֆիյեթ թէվգըֆիսանէսինէ կէօնտէրի-
լէճէր տիր:

225. Միւսթէնէմ, տէրտէսթ իտի-
լէմէտիկի, վէ եա ապէն իսպաթը վի-
ճուա իթմէտիկի հալտէ, իճապ իտէն
մուամէլլէ, պապը ըապիին ֆասըր սա-
նիսինտէ կէօսթէրիլլէճէկի վէճհլէ,
զըեապէն իճրա օլունաճագ տըր:

226. Միւտտախի ումուժի , միւթ-
թէհէմին , լիվա պիտայէթ մահճքէմէ-
սինէ , վէ եախօտ մահճքէմէյի իսթի-
նաֆիլյեէեէ իրսայը հազգընտա , հէյ-
եէթի իթթիհամիլյեէէ թարաֆընտան
մազպաթա վիլիլտիկինի , միւթթէհէ-
մին իգամէթկեհաճը մախում օլտուզու
հալտէ , կէրէք անըն վէ կէրէք ճիւր-
միւն վուգու պուլտուզու մահէլլին ,
թապի օլտուզու գազա գայիմնագամ-
լարընա պիլտիթէհէք տիր :

227. Հէյեթթի իթթիհամիլյեէնին ,
լիվա պիտայէթ մահճքէմէսինէ , վէ եա-
խօտ մահճքէմէյի իսթինաֆիլյեէեէ իր-
սայինէ մահէլլ օլմասըլընա գարար
վիրմիշ օլտուզու , մաղնուն - ալէյհին
թէհօհմէթի իշին , տէլայիլի ճէտիտէ
մէյտանէ չըգմասըրգճա , օ տալա ի-
չին , մահճքէմէեէ կէժնատէրիլէմէեէճէք
տիր :

228. Հէյեթթի իթթիհամիլյեէ մազ-
պաթասընտա տա զայիֆ ատա օլուն-
մուշտէլայիլի թագվիլյեէ իտէճէք , վէ
եախօտ վուգուի հալէ տահա զիեատէ
իթթիլյաէ մէտար օլարազ , հազը-
գաթի հալին զահլրէ չըգմասընը մու-
ճիպ օլաճազ սուրէթտէ վուգու պու-
լան շէհատէթլէր , վէ զուհուր իտէն
զտպթ ճէրիտէլէրի , վէ էվրազը սայի-
րէ , տէլայիլի ճէտիտէ ատա օլունուր :

229. Պու հալտէ զապըթայի ատ-
լիլյեէ մէհմուրու վէ եախօտ միւսթէն-
թիպ , զուհուր իտէն էվրազ վէ տէ-
լայիլի սայիլրէնին պիր սուրէթինի , պի-
լա թէէթիր , միւտտախի ումուժիլյ-
եէ իրսալ , վէ միւտտախի ումուժիլնին
իտտաաար իւզէրինէ , ճինաեթթի ըույ-
եէթէ մէհմուր մահճքէմէրէյիսի , գան-
լի միւսթէնթիգ թարաֆընտան , թահ-
զըզաթը ճէտիտէ իճրա օլունահա-
զընը , թայեխին իլլէր . ֆազաթ , իճու-
պը հալինտէ , միւսթէնթիգ , ՉԱ ին-
ճի մատտէ ահրեամընճա , սէպիլի

թախիլյեէ օլունմուշ օլան մաղնուն-ա-
լէյհին թէվգըլթը իշին , էվրազը մէզ-
պուրէնին միւտտախի ումուժիլյեէ իր-
սայինտէն էվլէլ , պիր մուվազգաթ
թէվգըլթ միւզէքքիրէսի իթա իտէ-
պիլիր :

230. Միւտտախի ումուժի , հէյեթ-
թի իթթիհամիլյեէեէ կէլէն ճինայէթ ,
վէ ճիւնհա , վէ գապահաթ տալլալա-
լընըն , պիր գըթա տէֆթէրինի , հէր
այտա , մահճքէմէյի իսթինաֆիլյեէ միւտ-
տախի ումուժիսինէ կէժնատէրէճէք տիր :

231. Մահճքէմէյի իսթինաֆիլյեէ
միւտտախի ումուժիսի , ճիւնհա վէ գա-
պահաթ տէֆթէրլէրինտէ կէօսթէրի-
լէն ճիւրմլէրի , տահա ազըր ատա իթ-
տիկի սուրէթտէ , օ ճիւրմլէրէ տայիր
էվրազըն քէնտիսինէ իրսայինի , տէֆ-
թէրի մէզքիւրու ախզ իթտիկի թա-
րիտէն իթիպարէն , ըն պէշ կիւն զար-
ֆընտա էմր իտէպիլիպ , էվրազըն քէն-
տիսինէ թէպիւթ օլտուզու կիւնտէն ի-
թիպարէն , ըն պէշ կիւն զարֆընտա
տախի , միւթալտա վէ իտտաաարընը ,
հէյեթթի իթթիհամիլյեէեէ իշար , վէ
հէյեթթի տախի , իւշ կիւն իշինտէ , օլ
պապտէ գարարընը , իթա իլլէեէճէք
տիր :

ՅԱՍԼԸ ՍԱՆԻ

Ճիւտալիլ ըստէլի ճիւտալի ճիւտալի ըստէլի
լիլի ըստէլի ըստէլի :

232. Ճինաեթթի ըուլյեէթէ մէհ-
մուր մահճքէմէրէյիսի , իզհարը հազ-
գա մէտար ատա իտէճէկի վէսայի-
թի (1) միւսթինէեէի , քէնտի ըէյիլլէ
իսթիմալտէ մէհզունիլյեէթի քեամի-
լէեի հայիլ տիր . պու մէհզունիլյեէ-
թին հիւսնի իսթիմալի իշին , նազարը
գանուտա , քէնտիսինին նամուս վէ
վիճտանը քեաֆիլ ու զամին(2) տիր :

(1) վէսայիլի , զատըթալար :

(2) ֆեաֆիլ ու զամին , քէֆիլ :

